

Názov:	Program rozvoja obce Pohronská Polhora na roky 2017 – 2025	
Územné vymedzenie:	Banskobystrický kraj, okres Brezno obec Pohronská hora	
Územný plán obce schválený:	nie	
Dátum schválenia PRO:	19.07.2017	
Dátum platnosti:	od 19.07.2017 do 31.12.2025	
Verzia	1.0	
Publikovaný verejne:	júl 2017	

Úvod	3
U.1 Zámer spracovania programu rozvoja obce	3
U.2 Východiská – zoznam koncepčných dokumentov	4
Časť A - Analytická časť	5
A.1 Dátová základňa	5
A.1.1 Úvodná charakteristika riešeného územia	5
A.1.2 História obce	8
A.1.3 Prírodné pomery	10
A.1.4 Urbanizmus a architektúra	16
A.1.5 Demografická situácia	17
A.1.6 Trh práce	26
A.1.7 Ekonomický rozvoj (ekonomika)	29
A.1.8 Občianska a sociálna infraštruktúra	33
A.1.9 Technická infraštruktúra	39
A.1.10 Cestovný ruch	44
A.2 Analýza východiskovej situácie obce	46
A.3 Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR	48
A.4 Zhodnotenie súčasného stavu územia (SWOT - analýza)	49
A.5 Ex-ante hodnotenie – stav projektovej pripravenosti	51
A.6 Identifikácia kritických oblastí rozvoja	52
A.7 Stanovenie východísk a možných riešení	56
Časť B - Strategická časť	57
Vízia	57
Stratégia rozvoja obce	57
Špecifické ciele a priority	57
Strategický rámec	62
Časť C – Programová časť	63
Opatrenia, aktivity a ukazovatele podľa prioritných oblastí	63
I. prioritná oblasť: hospodárska	63
II. prioritná oblasť: sociálno-spoločenská	65
II. prioritná oblasť: environmentálna	69
Časť D – Realizačná časť	71
D.1 Riadenie programu	71
D.2 Aktualizácia PRO	72
D.3 Komunikačná stratégia PRO	72
D.4 Monitorovanie a hodnotenie PRO	72

D.5	Akčný plán na rozpočtový rok 2017 s výhľadom na 2 roky (2019) - vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov	74
Časť E – Finančná časť		79
E.1	Indikatívny finančný plán na realizáciu PRO na tri roky	82
E.2	Model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov)	82
Záver		84
Prílohy Programu rozvoja obce Pohronská Polhora		85
	Príloha č. 1: Zoznam použitých informačných zdrojov	86
	Príloha č. 2: Zoznam použitých skratiek	87
	Príloha č. 3: Zoznam registrovaných subjektov pôsobiach v obci	89
	Príloha č. 4: Výpis z Uznesenia obecného zastupiteľstva o schválení Programu rozvoja obce Pohronská Polhora na roky 2017 - 2025	98

V zmysle Zákona o podpore regionálneho rozvoja a platnosti Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Pohronská Polhora (obdobie 2007 – 2013) odporučilo obecné zastupiteľstvo obce Pohronská Polhora Obecnému úradu Pohronská Polhora aktualizáciu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Pohronská Polhora (obdobie 2007 – 2013) na dokument Program rozvoja obce Pohronská Polhora (ďalej PRO) pre obdobie od roku 2017 do roku 2025.

U.1 Zámer spracovania programu rozvoja obce

Program rozvoja obce je základným nástrojom obce a jej vedenia/zastupiteľstva obce, ktorým sa plánuje strategickým rozvoj obce. Slúži na nájdenie dohody v rámci obce, resp. skupiny obcí, čo a ako podporiť a zrealizovať, aby sa čo najefektívnejšie využili existujúce zdroje v prospech obyvateľov daného územia vrátane efektívneho využívania verejných zdrojov. Zároveň slúži na nájdenie takých opatrení, ktoré zabezpečia rovnaký prístup ku kvalitnému sídelnému prostrediu pre všetkých obyvateľov daného územia. Myslí sa tým zabezpečenie sociálno-ekonomických, územno-technických, kultúrno-historických a ekologických podmienok, dostupnosť do práce a za službami tak, aby obyvatelia boli v obci spokojní a aby nedochádzalo k jej vyludňovaniu.

Program rozvoja obce predstavuje výsledky rozvojovej politiky obce, sú v ňom zahrnuté predstavy jej vedenia a obyvateľov o budúcnosti obce, v ktorej žijú. Je to dokument, ktorý poskytuje komplexný pohľad na rozvoj a budúcnosť obce a ktorý popri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja obce umožní obci čerpanie prostriedkov z fondov Európskej únie.

V zmysle zákona č. 309 z 15. októbra 2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, sa ustanovujú ciele a podmienky podpory regionálneho rozvoja, upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a ďalších subjektov územnej spolupráce, ako aj podmienky na koordináciu a realizáciu regionálneho rozvoja.

V zmysle tejto novely program rozvoja obce pozostáva z nasledovných častí:

- a) úvod - obsahuje obsah dokumentu, stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PRO, stručné zhrnutie východiskových koncepcných dokumentov týkajúcich sa vymedzeného územia;
- b) analytická časť - obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, SWOT analýzu, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce;
- c) strategická časť - obsahuje víziu územia, formuláciu a návrh stratégie rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách - oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna);
- d) programová časť - obsahuje konkrétne opatrenia a aktivity (projekty) vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám a súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt;
- e) realizačná časť - je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a

hodnotenia plnenia programu rozvoja obce, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov;

e) finančná časť - obsahuje indikatívny finančný plán na celú realizáciu PRO, finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce, model financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) v prepojení na rozpočet obce;

f) záver - obsahuje informáciu o schválení a zverejnení PRO.

U.2 Východiská – zoznam koncepčných dokumentov

Program rozvoja obce Pohronská Polhora je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v nasledovných národných, regionálnych a miestnych strategických dokumentoch:

- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky;
- Program rozvoja vidieka SR na roky 2014 – 2020;
- Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2007 – 2013 (PHSR BBSK);
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2015-2023 (PHSR BBSK);
- Regionálna integrovaná územná stratégia Banskobystrického kraja (RIÚS) (2015);
- Integrovaná stratégia rozvoja územia partnerstva Muránska planina – Čierny Hron (2009);
- Stratégia CLLD územia Partnerstva Muránska planina – Čierny Hron (2016);
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Pohronská Polhora (obdobie 2007 – 2013).

ČASŤ A - ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť založená na databáze informácií a ukazovateľov obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, vyhodnotenie posledného strategického rozvojového dokumentu (PHSR), analýzu silných a slabých stránok územia, analýzu príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia, SWOT analýzu (súhrnná tabuľka), zhodnotenie projektovej pripravenosti obce, identifikáciu kritických oblastí rozvoja a stanovenie východísk a možných riešení.

A.1 Dátová základňa

Východiskovými podkladmi pre dátovú základňu PRO obce Pohronská Polhora boli nasledovné informačné zdroje: predchádzajúci PHSR Pohronská Polhora (obdobie 2007 – 2013), štatistické údaje zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, údaje z DATAcube 2007 - 2015.

A.1.1 ÚVODNÁ CHARAKTERISTIKA RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Tabuľka č. 1: Základná charakteristika obce Pohronská Polhora (k 1.1.2017)	
Kód obce	508 888
Názov okresu	Brezno
Názov kraja	Banskobystrický
Región	Horehronie
Štatút obce	obec
Poloha	48° 45' 19" S 19° 47' 57" V
PSČ	976 56
Telefónne smerové číslo	+421-48
Prvá písomná zmienka o obci - rok	1786
Nadmorská výška územia obce v m n.m.	600 - 1439
Celková výmera územia obce [ha]	3577
Hustota obyvateľstva na km ²	48,87
Počet obyvateľov k 1.11.2016	1748

Zdroj: ŠÚ SR, Obecný úrad Pohronská Polhora

Širšie územné väzby

Obec Pohronská Polhora leží vo výbežku Breznianskej kotliny v doline potoka Rohozná. Do obce sa vstupuje zo smeru Brezno ako odbočky z hlavného dopravného Zvolen – Banská Bystrica – Brezno – Poprad.

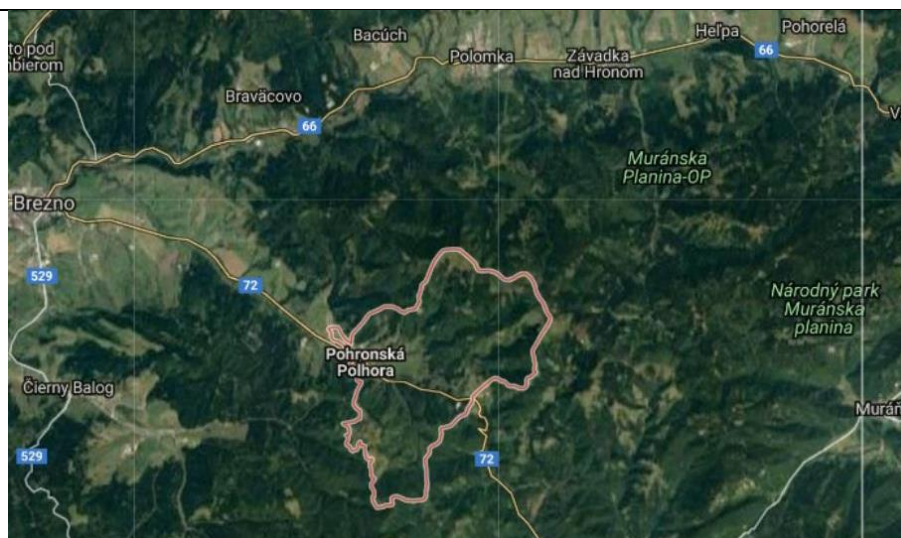
Pohronská Polhora leží na západnej hranici Národného parku Muránska planina. Vo svojej veľkostnej kategórii patrí medzi vyspelé a rozvinuté obce s vyváženou polyfunkčnou štruktúrou, ale málo diverzifikovanou ekonomickou základňou. V obci sa nenachádza významná vybavenosť medzinárodného a celoštátneho významu. Výrobná základňa je malá, takmer zanedbateľná. Väčšinu katastrálneho územia tvoria lesy a pasienky, územie je prevažne horského charakteru so zatrávnenými svahmi.

Kataster obce leží v nadmorskej výške 600 – 1439 m n. m. Najnižšie položeným bodom je dolina Liesková (600 m n. m.) a najvyšším miestom je vo výške 1441 m vrchol Fabovej hole, ktorý je i najvyšším vrcholom Mikroregiónu Muránska planina.

Územím obce prechádza štátna cesta I. triedy 72 (I/72) spájajúca Rimavskú Sobotu so severnou stranou Nízkych Tatier. Obec je od okresného mesta Brezno vzdialená 14 km, od mesta Tisovec 17 km a od krajského mesta Banská Bystrica 62 km.

Na území obce sa nachádza horské sedlo Zbojská (725 m n. m.), ktorým prechádza hranica medzi povodím Hrona a povodím Slanej a vedie ním významná spojnice - cesta I/72 (predtým II/530) a železničná trať Brezno - Jesenské, ktoré spájajú Horehronie s Gemerom medzi Pohronskou Polhorou a Tisovcom. Sedlom tiež prechádza červená značková Rudná magistrála zo sedla Bánovo na Fabovu hoľu (1 438,8 m n. m.).

Obrázok č. 1, 2 a 3: Poloha obce Pohronská Polhora

Poloha obce v rámci okresu regiónu

Poloha obce v rámci okresu Brezno

Poloha obce v rámci Národného parku Muránska planina

Zdroj: PHSR Pohronská Polhora 2009 – 2016, vlastné spracovanie

A.1.2 HISTÓRIA OBCE

Obec Pohronská Polhora bola založená v r. 1786. Prvou písomnou zmienkou o obci je zápis vo farskej kronike po príchode prvých osadníkov, ktorí prišli do tejto lokality z jedenástich osád hornej Oravy. Ich príchod bol podmienený žiadosťou Gemerskej a Zvolenskej župy, keďže územie medzi mestami Brezno a Tisovec bolo neobývané. Približne v strede cesty stál murovaný hostinec a útulok pre zvieratá a povozníkov – halaš. Časté zbojnícke prepady cestujúcich z Gemera do Zvolena prinútili vrchnosť k tomu, aby tu bola založená osada. Bola najmladšou osadou mesta Brezna a administratívne sa od neho odčlenila až v r. 1888, kedy sa v Polhore vytvoril samostatný notársky úrad. Svoj názov dostala osada pravdepodobne od názvu Oravskej Polhory, odkiaľ taktiež prišli prví osadníci. Vznik osady podnietil aj bohatý výskyt ložísk železnej rudy a bohatstvo okolitých lesov ako zásobáreň dreva na pálenie dreveného uhlia, potrebného k výrobe železa. Prvá vysoká pec bola postavená v neďalekej Michalovej v r. 1792. Produkovala 2000 ton surového železa ročne a bola v prevádzke do r. 1877. Pôvodným zamestnaním prvých obyvateľov Polhory bolo poľnohospodárstvo, drevorubačstvo a povozníctvo. V r. 1880 bola postavená v obci parná píla a v r. 1890 píla v Kubickej a tzv. Dubáreň, ktorá spracovávala kôru zo stromov. Upravená kôra sa používala ďalej na výrobu kožených remeňov. Život osady ovplyvnilo aj vybudovanie železničnej trate Brezno – Polhora v r. 1895 a jej pokračovanie až do Tisovca v r. 1896.

V r. 1873 zachvátila Polhoru veľká epidémia cholery, na následky ktorej zomrelo až 237 ľudí. Najstrašnejší požiar v dejinách obce vypukol 2. augusta 1942, kedy vyhorelo 158 domov a hospodárskych stavísk. Na pomoc postihnutým bola vyhlásená celoštátna zbierka a po osobnej návšteve ministra vnútra Alexandra Macha bolo 42 rodín bez prístrešia presťahovaných do obce Ploské v prešovskom okrese. Tu na pôde bývalého veľkostatku vznikla nová obec s názvom Nová Polhora. Kontinuita medzi Oravskou Polhorou, Pohronskou Polhorou (tento názov dostala obec v r. 1948) a Novou Polhorou je zachovaná dodnes.

Kostol sv. Michala bol postavený v klasicistickom štýle v r. 1808. Cirkevná rímsko-katolícka škola bola najskôr drevená, neskôr murovaná. Presný rok jej výstavby nie je známy. Z historického hľadiska je zaujímavý starý polhorský cintorín, v ktorom sa zachovalo viac ako sto liatinových krížov.

Počas SNP v okolí obce pôsobili partizánske jednotky. V rokoch 1950 – 1951 pílu definitívne zrušili. V r. 1996 bola zahájená prvá etapa plynifikácie, ktorá bola v tom istom roku aj dokončená.

Kultúrne a historické pamiatky, tradície.

Rímskokatolícky kostol sv. Michala archanjela, postavený bol v rokoch 1802 – 1808 v klasicistickom štýle, neskoršie upravený. Kostol je známy svojou unikátnou výzdobou z jesenných plodov a obrazov z prírodných materiálov, ktorá sa každoročne realizuje koncom septembra počas Michalských hodov. Zvonica bola postavená v r. 1843.

Kaplnka svätého Jána Nepomuckého postavená pravdepodobne v roku 1797.

Starý cintorín, založený v 19. storočí, upravený v prvej polovici 20. storočia, zachovaných viac ako sto liatinových krížov, ktoré vyrábala Zlievareň Hronec na začiatku 20. storočia. Je to najrozsiahlejší výskyt týchto krížov na Hornom Pohroní. Vyhlásený v roku 1999 za kultúrnu pamiatku.

Pomník venovaný padlým v SNP, na námestí obce, postavený bol v roku 1954.

Ozubnicová železnica Pohronská Polhora - Zbojská – Tisovec je technickým unikátom. Jestvuje už od roku 1896. Hlavným motívom jej výstavby bolo uľahčenie spojenia medzi železiarňami v Tisovci, Podbrezovej a Hronci. Železničná trať prekonáva horský terén s pomerne veľkým prevýšením pomocou ozubnice. Technicky najnáročnejší úsek v okolí sedla Zbojská dosahuje miestami stúpanie 50,2 promile. Súčasťou trate sú aj dva impozantné viadukty: Čertov viadukt a viadukt Pod Dielom a viacero ďalších umelých stavieb, najmä kratších mostov a oporných múrov. Historickým objektom je budova železničnej stanice v obci. V roku 2008 bola ozubnicová trať vyhlásená za kultúrnu pamiatku. V roku 2014 bola trať s rozchodom 1435 mm sprístupnená pre turistov.

Tradície: v prvej polovici 20. storočia bolo známe tkanie plátna a vlnených pokrovcov na zárobok.

Osobnosti a rodáci.

V obci sa narodil sochár Štefan Padlička (1867 – 1939) a v rokoch 1804 – 1805 tu pôsobil Jozef Dekret-Matejovie (1774 – 1841), priekopník lesníctva.

A.1.3 PRÍRODNÉ POMERY

Pohronská Polhora leží na severnom svahu Slovenského rudohoria v pramennej oblasti Rohoznej. Nadmorská výška v strede obce je 618 m n. m., v chotári 600 - 1439 m n. m.

Do územia obce spadá horské sedlo Zbojská (725 m n. m.) v hlavnom hrebeni Veporských vrchov, medzi Bánovom (1 038,8 m n. m.) a Fabovou hoľou (1 438,8 m n. m.). Južne od sedla prebieha dolina Furmanec, severozápadne od sedla sa rozprestiera Breznianska kotlina.

Na území obce prevažujú hnedé lesné pôdy. Okrem okolia obce je územie zalesnené zmiešaným a ihličnatým lesom.

Geologické a geomorfologické pomery

Územie obce Pohronská Polhora patrí do oblasti Slovenského Rudohoria, celku Veporské vrchy, podcelkov - geomorfologických jednotiek - Fabova hoľa a Balocké vrchy. Podcelky Fabova hoľa na severe a Balocké vrchy na juhu oddeľuje horské sedlo Zbojská. Z hľadiska regionálneho geologického členenia patrí územie obce do Západných Karpát – Veporského pásma.

Pahorkatinný povrch územia obce prechádza v južnej časti cez vrchovinu do náhornej vrchoviny, vo východnej časti do hornatiny. Ich podklad tvoria kryštallické bridlice, žuly, na juhu tiež vápence, na severe sopečné horniny, v doline Rohoznej flyšové pieskovce, ílovce a zlepenice.

Na území obce možno nájsť nasledovné prírodné krajinné typy:

- mierne chladné vrchoviny a nízke hornatiny s hnedými pôdami nenasýtenými a rendzinovými s bučinou až jedľosmrečninami,
- chladné hornatiny s hnedými pôdami nenasýtenými a zmiešanými až ihličnatými lesmi,
- studené podhôrne pohoria s hnedými pôdami nenasýtenými až podzolmi a smrečinou.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Takmer celé územie Pohronskej Polhory spadá do Národného parku Muránska planina, resp. jej ochranného pásma. Príroda Muránskej planiny je bohatá na vzácne a málo pozmenené spoločenstvá rastlín a živočíchov s viacerými reliktnými a endemickými druhmi.

Z fytogeografického hľadiska patrí obec do oblasti západokarpatskej flóry (Carpathicum occidentale) a do dvoch obvodov - obvodu flóry centrálnych Karpát (Eucarpaticum), okres Nízke Tatry a obvodu predkarpatskej flóry (Praecarpaticum), okres Slovenské Rudohorie (Futák, 1966).

Rastlinstvo národného parku sa radí k najzaujímavejším spomedzi ostatných orografických celkov. Zastúpené sú xerothermné, horské, alpínske i subalpínske druhy. Rastie tu viac ako 90 chránených druhov, 35 endemitov a subendemitov a niekoľko reliktov. Najznámejší je miestny paleoendemit lykovec muránsky. Na obmedzenej ploche rastie vzácna valdštajnska trojlistá Magicova.

Takmer 80% územia obce pokrývajú lesy – ich zloženie ovplyvňuje chladnejšia klíma a kyslejšie pôdy. Prevládajú tu ihličnany, hlavne smrek.

Podľa zoogeografického členenia Slovenska patrí riešené územie do oblasti Západné Karpaty, jej vnútorného obvodu a centrálného okrsku (Nízkotatranského a Rudohorského). Živočíšstvo sa vyznačuje bohatstvom západokarpatských montánných a submontánných zoocenóz, vrátane zástupcov reliktných i endemických foriem živočíchov. Územie Národného parku sa vyznačuje charakteristickou faunou bezstavovcov Západných Karpát, na čo poukazuje viac ako 450 dosiaľ zistených druhov chrobákov, vyše 350 druhov motýľov, 286 druhov pavúkovcov, ďalej tu bolo zistených asi 200 druhov dvojkrídlavcov, 75 druhov mäkkýšov a 40 druhov mnohonôžok a stonôžok. Z chránených druhov stavovcov sa na Muránskej planine vyskytuje 1 druh triedy kruhoustnic, 10 druhov triedy obojživelníkov, 9 druhov plazov, 127 druhov z triedy vtákov a tiež 68 druhov cicavcov.

Bohatstvo fauny bezstavovcov reprezentujú chrobáky, motýle (napr. *Parnasius apollo*), pavúky, dvojkrídlavce, mäkkýše, mnohonôžoky a stonôžoky. Lúčne spoločenstvá poskytujú priestor pre život vretenici severnej (*Vipera berus*), skokanovi hnedému (*Rana temporaria*), kunke žltobruchej (*Bombina variegata*). Na hranici areálu rozšírenia sa tu vyskytuje západokarpatský endemit hraboš tatranský (*Microtus tatricus*) či myšovka vrchovská (*Sicista betulina*). V lesných spoločenstvách sa vyskytujú všetky karpatské veľké šelmy ako medveď hnedý (*Ursus arctos*), vlk (*Canis lupus*), rys (*Lynx lynx*) a mačka divá (*Felix silvestris*). Z dravých vtákov významný je hniezdny výskyt orla skalného (*Aquila chrysaetos*), orla krikľavého (*Aquila pomarina*), včelára obyčajného (*Pernis apivorus*) a sokola rároha (*Falco cherrug*). V jaskyniach žije viacero druhov netopierov.

V lokalite Pod lipou sa zachovala jedna z najunikátnejších populácií mravcov v Európe (*Formica exsecta*). Ide o druhú najväčšiu kolóniu tohto druhu v Európe (až 1 521 samostatných hniezd). Výnimočnosťou je usporiadanie takmer dokonale v líniách, pozdĺž a v rámci medzí, ktoré oddeľujú jednotlivé políčka a lúky. Medze sa nekusia, a tak predstavujú vynikajúce miesto na vybudovanie hniezda, ktoré by bolo pri kosení zničené.

Klimatické pomery

Územie obce sa nachádza v miernom podnebnom (klimatickom) pásme s pravidelným striedaním ročných období. Je súčasťou širšej oblasti ležiacej na rozhraní oceánskeho a kontinentálneho podnebia.

Územie sa zatrieduje do chladnej klimatickej oblasti. Okolie Fabovej hory spadá do chladného horského okrsku, kde sa priemerné teploty v júli pohybujú od 10 – 12 °C. Ostatné územie spadá do mierne chladného okrsku s priemernými teplotami v júli 12 – 16 °C. Priemerný počet letných dní je 6, mrazivých dní 162. Počet vykurovacích dní je 280.

Chladná klimatická oblasť je veľmi vlhká, priemerné ročné úhrny zrážok sa pohybujú od 900 do 1000 mm. Priemerná výška snehovej pokrývky za rok dosahuje výšku cca 28 cm a počet dní so snehovou pokrývkou vzhľadom na zmeny klímy postupne klesá: do roku 2007 to bolo okolo 90 dní, v rokoch 2008 – 2011 sa počet dní pohyboval od 34 do 79, v roku 2012 dosiahol maximum 104 dní, v roku 2014 15 a v roku 2015 47 dní.

Hydrologické pomery

Katastrálne územie obce Pohronská Polhora z hydrografického hľadiska spadá do povodia rieky Hron. V horskom sedle Zbojská prechádza hranica medzi

povodím Hrona a povodím Slanej. Južné svahy sedla Zbojská sú pramennou oblasťou Furmanca, patriaceho do povodia Rimavy, severne od sedla pramení Rohozná.

Riečka Rohozná je ľavostranným prítokom Hrona, má dĺžku 20,6 km a je tokom III. rádu. Pramení vo Veporských vrchoch v masíve Fabovej hole v nadmorskej výške cca 1 260 m n. m. Tečie juhozápadným smerom, vytvára dolinu Kopačno, na konci ktorej sa stáča na západ. Zľava priberá Svetlú, Kučalaský potok a sprava Gracíkovku a mení smer toku na severozápad. Preteká obcou Pohronská Polhora, tu priberá sprava potok Lipianka (s prítokmi Zavarguľa a Koniarky) a vstupuje do Horehronského podolia, do podcelku Breznianska kotlina. Ďalej tečie cez Michalovú, Brezno a pri Zadných Halnách sa vlieva do Hrona.

Vodný tok Rozozná predstavuje biokoridor regionálneho významu: ide o hydricko-terestrický biokoridor, predstavujúci prirodzený tok so zachovalými jelšovo-vrbovými podhorskými lužnými spoločenstvami.

Pôdne pomery

Na území obce prevažujú hnedé lesné pôdy.

Zrinitosť pôdneho druhu je prevažne ľahká (hlinitopiesočná), menej stredne ťažká (piesočnatohlinitá). Pôdy sú stredne humózne, pod trvalými trávnyimi porastmi je obsah humusu vyšší. V depresných polohách sa vytvoril pôdny subtyp fluvizem glejová. Tieto pôdy sú z hľadiska produkčnosti stredne produkčné. Ostatnú plochu poľnohospodárskych pôd tvorí pôdny typ kambizem. Hlavným pôdotvorným procesom týchto vôd je zvetrávanie minerálov v kambickom horizonte (pôdny horizont pod humusovým horizontom).

Poľnohospodárska pôda za celé územie obce patrí z hľadiska úrodnosti pôd k menej produkčným. Významné je zastúpenie nízko produkčných trvalých trávnych porastov. Krajina je charakterizovaná ako horská oblasť, kde nie sú vhodné podmienky pre špeciálne kultúry. Poľnohospodárska pôda je prevažne využívaná ako pasienky pre chov oviec.

Chránené časti prírody a krajiny

Národný park Muránska planina – prevažná časť katastra priamo do územia národného parku a časť do jeho ochranného pásma (intravilán čast').

Dátum vzniku NP Muránska planina: 1997

Rozloha: 20 317,80 ha, ochranné pásmo 21 697,96 ha.

Stupeň ochrany: vlastné územie: 3; ochranné pásmo: 2

Najvyšší vrch v NP: Fabova hoľa – 1439 m n.m.

Lesnatosť: cca 86%

Charakteristika: Národný park Muránska planina sa nachádza v západnej časti Slovenského rudohoria a predstavuje geomorfologicky významné krasové územie. Jeho jadro tvorí vápencovo-dolomitická planina s početnými krasovými útvarmi. Celková dĺžka krasovej oblasti od Červenej Skaly po západné výbežky za Tisovcom dosahuje cca 25 km. V území je zaevidovaných viac ako 150 významnejších neprístupných jaskýň, vyše 50 ponorov a vyvieraciek, ale aj množstvo povrchových krasových javov, ako sú škrapy, krasové jamy, závrtky, tiesňavy, skalné veže, bralá a pod. Najrozsiahlejším jaskynným systémom je Bobačka (2221 m dlhá výverová jaskyňa so

sifónmi, podzemnými jazierkami a kvapľovou výzdobou). Príroda Muránskej planiny je bohatá na vzácne a málo pozmenené spoločenstvá rastlín a živočíchov s viacerými reliktnými a endemickými druhmi. Zvláštnosťou Muránskej planiny je miestny chov polodivokých koní pre potreby lesného hospodárstva.

Ďalšie chránené územia nachádzajúce sa v katastrálnom území obce sú:

Prírodná rezervácia Fabova hoľa

Dátum vzniku: 1988

Rozloha: 2 617 513 m²

Stupeň ochrany: 5

Charakteristika: Územie predstavuje cennú prírodovednú lokalitu s výskytom vzácných lesných spoločenstiev chránených druhov fauny a zároveň predstavuje jednu z krajinných dominánt Slovenského rudohoria, s charakteristickým podhôľnym až vysočinovým reliéfom. Predmetom ochrany sú vzácne lesné spoločenstvá chránených druhov fauny, predovšetkým tetra a hľadáča.

Prírodná rezervácia Rosiarka

Dátum vzniku: 1996

Rozloha: 58 700 m²

Stupeň ochrany: 4

Charakteristika: Účelom vyhlásenia PR je zabezpečenie ochrany horského rašeliniska a priláhlých vlhkých horských lúk a podmäčianých lesných spoločenstiev s typickými a vzácnymi zástupcami flóry a fauny Balockých vrchov.

V rámci systému NATURA 2000 do územia obce zasahuje:

Územie európskeho významu Muránska planina.

Kód územia : SKUEV0225

Rozloha : 20257,37 ha

Správca územia : NP Muránska planina

Katastrálne územia: Heľpa, Muráň, Muránska Huta, Pohorelá, Pohronská Polhora, Polomka, Šumiac, Tisovec, Val'kovňa, Závadka nad Hronom.

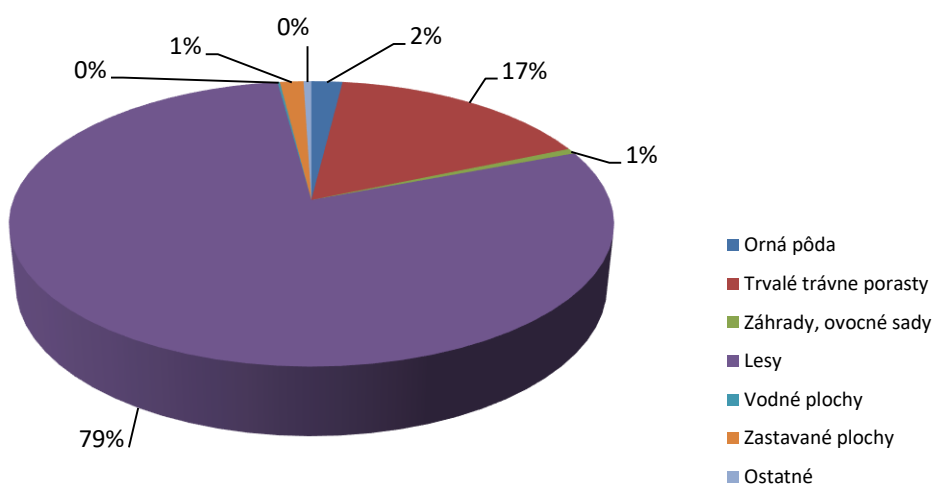
Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany: lužné vrbovo-topolové a jelšové lesy, prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a /alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition, kosodrevina, porasty borievky obyčajnej, pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázičných substrátoch zväzu Alysso-Sedion albi, alpínske a subalpínske vápnomilné travinnobylinné porasty, dealpínske travinnobylinné porasty, suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží, kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte, vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa, nížinné a podhorské kosné lúky, horské kosné lúky, aktívne vrchoviská, prechodné rašeliniská a trasoviská, penovcové prameniská, slatiny s vysokým obsahom báz, nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa, karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, neprístupné jaskynné útvary, kyslomilné bukové lesy, bukové a jedľové kvetnaté lesy, javorovo-bukové horské lesy, vápnomilné bukové lesy, lipovo-javorové sutinové lesy, horské smrekové lesy, xerothermné kroviny,

brezové, borovicové a smrekové lesy na rašeliniskách, teplomilné panónske dubové lesy, reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy.

Súčasná krajinná štruktúra a využitie územia

Tabuľka a graf č. 2: Využitie územia			
	rok 2005	rok 2015	%
plocha (ha)	3576,87	3576,87	
Orná pôda	69,96	69,87	1,95
Trvalé trávne porasty	618,35	595,14	16,64
Záhrady, ovocné sady	21,64	21,64	0,61
Lesy	2777,25	2814,51	78,69
Vodné plochy	5,04	5,02	0,14
Zastavané plochy	60,10	53,17	1,48
Ostatné	24,52	17,49	0,49

Zdroj: ŠÚ SR DATAcube, Obecný úrad

Na území obce dominujú lesy (78,69% rozlohy územia), ktoré tvoria výrazný pozitívny prvok. Prevládajú ihličnany, hlavne smrek. Druhým plošne najrozšírenejším pozitívnym krajinotvorným prvkom je ekosystém lúk a pasienkov (16,64%) v súčasnosti využívaný na pasenie oviec. K ekostabilizačným prvkom krajinnej štruktúry možno zaradiť aj nelesnú drevinovú vegetáciu, ktorá je najčastejšie lokalizovaná na pasienkoch a lúkach, ktoré často prechádzajú plynule do lesných komplexov. Hodnotu krajiny dotvára národný park.

Vzhľadom na prevažujúci podiel pozitívnych, krajinnostabilizačných prírodných prvkov, lesných ekosystémov v krajinnej štruktúre, bohatú biodiverzitu a pestrosť, krajinnú scenériu územia je možné hodnotiť veľmi pozitívne.

Osobitnú pozornosť zasluhuje horské sedlo Zbojská, ktoré predstavuje esteticky hodnotnú krajinu pozostávajúcej z lúčno-pasienkovej enklávy vsadenej do lesnej krajiny. Sedlo je popretkávané pomerne hustou sieťou potokov, s pôsobivou sprievodnou vegetáciou, v ktorej sa striedajú bylinné mokradňové druhy s

bochníkovitými vrúbami a vysokými smrekmi. Rekreačné objekty sú esteticky vhodne vsadené do krajinnej štruktúry, ktorej dominuje les.

V okolí zastavaného územia obce prevláda urbanizovaná krajina s priestorovo koncentrovaným zastúpením zastavaných plôch a krajina s mozaikou ornej pôdy, trvalých trávnych porastov a porastmi nelesnej drevinovej vegetácie.

Vlastníkom a hospodárom lesa sú Obecné lesy Pohronská Polhora s.r.o. (obec vlastní cca 100 ha lesa), Lesy mesta Brezno s.r.o. a Lesy SR š.p. Z hľadiska kategorizácie lesov majú v území dominantné postavenie lesy hospodárske a ochranné lesy. Kvalita porastov je veľmi dobrá. Z celkovej rozlohy lesov 87,87% tvoria lesy hospodárske a 12,11% lesy ochranné.

Proces ROEP (register obnovennej evidencie pozemkov) bol ukončený v roku 2011.

A.1.4 URBANIZMUS A ARCHITEKTÚRA

Obec Pohronská Polhora predstavuje potočnú radovú obec vidieckeho typu, do katastra ktorej patrí aj horské sedlo Zbojská tvoriace typ rekreačnej krajiny s osídlením bez koncentračnej tendencie.

Pôvodná zástavba obce je pozdĺž komunikácie 1. triedy prakticky súvisle ako radová po obidvoch stranách cesty, neskôr vznikli súbežne ulice rozvetvením do obidvoch strán. Centrum obce tvorí rozšírený verejný priestor s malým parkom, priliehlymi obecnými a cirkevnými budovami a objektami obchodov a služieb. Hlavná cesta je značne frekventovaná, avšak z veľkej časti je obojstranne opatrená chodníkom pre peších. Z 19. storočia pochádzajú zrubové domy, okolo okien a na priečelí často omazané; majú sedlovú šindľovú strechu a podlomenicu, za obytnou časťou je šopa. Dvor uzatvára stodola. Objekty ľudového staviteľstva sú často prestavované, nie vždy spôsobom zohľadňujúcim charakteristický obraz dediny, hospodárske objekty po strate svojej pôvodnej funkcie sú neudržiavané, resp. asanované.

Zástavba obce je rôznorodá, pôvodné objekty ľudového staviteľstva (až na niekoľko prestavaných dreveníc) sa prakticky nenachádzajú. Okrem historických objektov z prvej polovice 19. storočia (kostol, zvonica a kaplnka, neskôr objekt železničnej stanice) je zástavba obce z obdobia medzivojnového a povojnového. Vo vlastníctve obce sú nasledovné budovy: starý obecný úrad, nový obecný úrad, klub dôchodcov a požiarne zbrojnica, stolárska dielňa, škola a MŠ, obecná školská bytovka, prázdny objekt bývalej MŠ, dom smútku, stará ubytovňa. Obecné budovy sú charakterizované veľkými priestormi umožňujúcimi činnosť obecných aktivít ako aj podnikanie. Rezerva je v potenciálnej úprave dispozícií budov, ktoré majú mnoho nevyužitých chodbových priestorov

Zástavba obce kontinuálne nadväzuje na zástavbu susednej obce Michalová - a to nielen na hlavnej ceste, ale aj všetky súbežné vedľajšie ulice Pohronskej Polhory prechádzajú do ulíc Michalovej. Z urbanistického hľadiska obidve obce vytvárajú jeden komplex, obidve obce sú takmer rovnako veľké a ideálne si môžu navzájom dopĺňať a zdieľať jednotlivé funkcie a budovať vzájomnú spoluprácu. Optimálne je pre takto situované sídelné útvary obstarávať spoločne rozvojové dokumenty, hlavne Územný plán a Programy rozvoja.

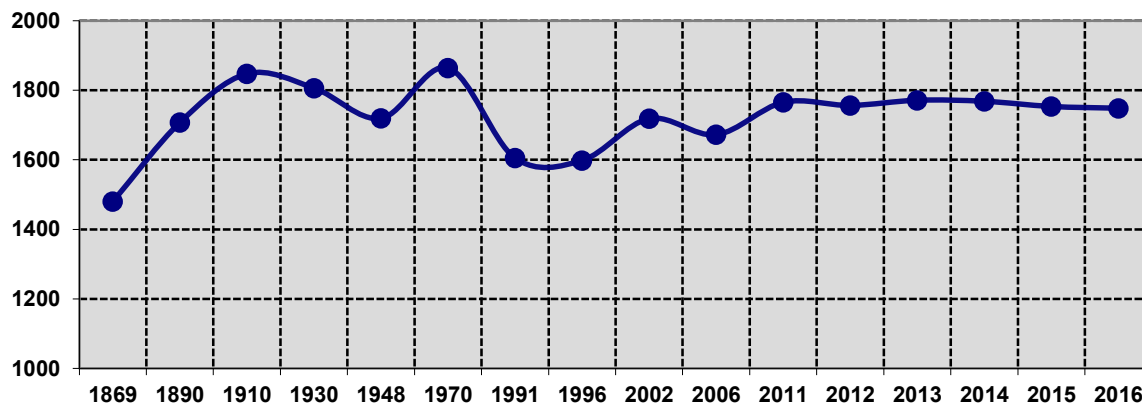
Okrem kompaktnej zástavby obce sa v katastri nachádzajú zvyšky laznického osídlenia (lokality Zbojská, Krátke a Chlipavica), čiastočne obývané, čiastočne prestavané na víkendové chaty a zariadenie agroturistiky a gazdovského dvora.

A.1.5 DEMOGRAFICKÁ SITUÁCIA

1. Vývoj počtu obyvateľov (1869 – 2016):

Tabuľka a graf č. 3: Vývoj počtu obyvateľov (1869 – 2016)															
1869	1890	1910	1930	1948	1970	1991	1996	2002	2006	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1480	1707	1847	1806	1719	1864	1605	1598	1718	1672	1765	1756	1771	1768	1753	1748

Zdroj: ŠÚ SR, Obecný úrad

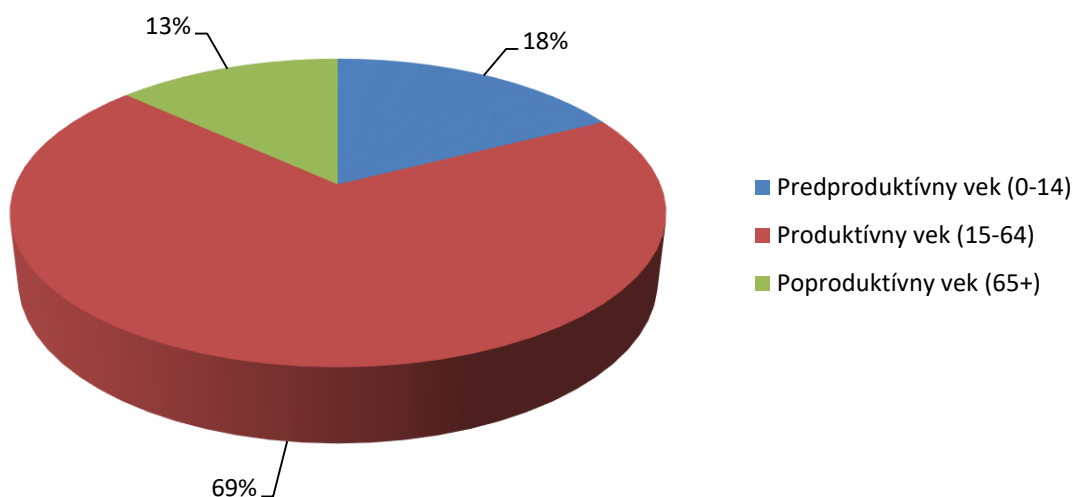
V obci žije 50,1 % mužov a 49,9 % žien. Priemerný vek sa pohybuje okolo 38,65 rokov (2015).

Obec zaznamenala najväčší počet obyvateľov v roku 1970 a najväčší pokles v 90-tych rokoch 20. storočia. Potom nastal opäť postupný nárast až do roku 2013. Po tomto roku počet obyvateľov mierne klesá.

Veková štruktúra obyvateľstva

Tabuľka a graf č. 4: Veková štruktúra obyvateľstva (2007 – 2015)											
Rok	Predproduktívny vek (0-14)			Produktívny vek (15-64)			Poproduktívny vek (65+)			Index vitality	Index starnutia
	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	spolu
2007	286	134	152	1155	598	557	210	72	138	136,19	73,43
2011	306	152	154	1254	639	615	205	75	130	149,27	66,99
2012	300	152	148	1241	634	607	215	79	136	139,53	71,67
2013	307	155	152	1244	634	603	220	83	137	139,55	71,66
2014	313	158	155	1230	641	589	225	86	139	139,11	71,88
2015	307	159	148	1214	632	582	232	85	147	132,33	75,57

Zdroj: ŠÚ SR, Obecný úrad

Index vitality sa pohybuje od 132 do 149 – ide o stabilizovanú populáciu.

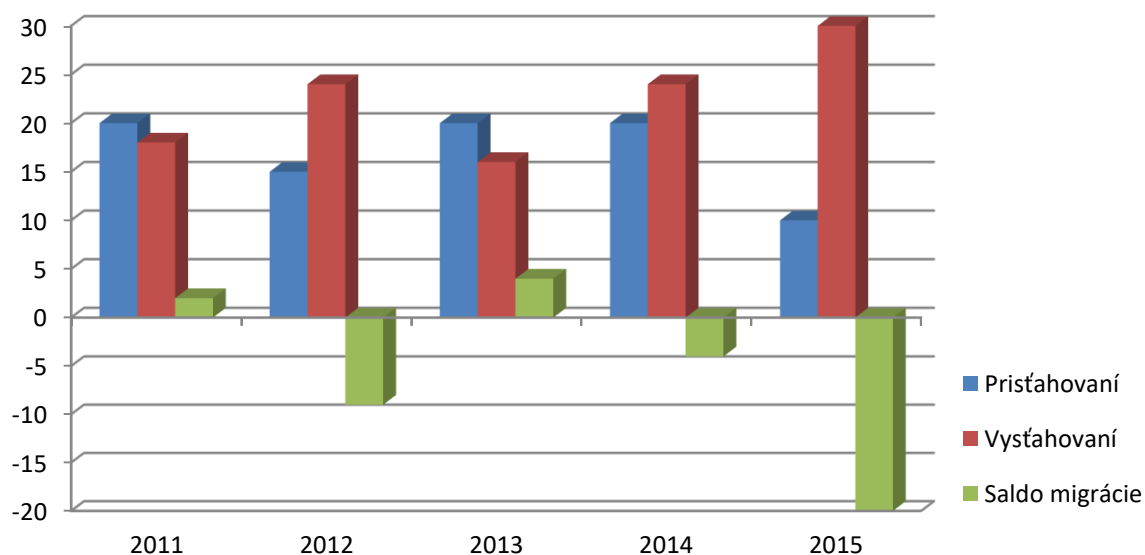
V obci je vysoký podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva – vyše 60 %. V porovnaní s okresom, krajom a SR - podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva v okrese Brezno predstavuje 47,4 % obyvateľov okresu, na úrovni SR je to 49,7 % a na úrovni BBSK 49,5 % obyvateľov.

Obec Pohronská Polhora je mladá, priemerný vek sa pohybuje okolo 38,65, index starnutia je okolo 70. Pre porovnanie: priemerný vek v okrese Brezno je 41,33 rokov a index starnutia 113,1, v Banskobystrickom kraji je priemerný vek 40,87 rokov a index starnutia 103,76 a na Slovensku je to 40,13 rokov a 94,22 (údaje k 31. 12. 2015).

Mechanický pohyb obyvateľstva

Tabuľka a graf č. 5: Mechanický pohyb obyvateľstva (2007 - 2015)					
Rok	Prist'ahovaní	Vyst'ahovaní	Saldo migrácie		
	spolu	spolu	spolu	muži	ženy
2007	5	-24	-19	-6	-13
2011	20	18	2	5	-3
2012	15	24	-9	-4	-5
2013	20	16	4	6	-2
2014	20	24	-4	3	-7
2015	10	30	-20	-9	-11
Spolu 2011 - 2015	85	112	-27	1	-28

Zdroj: ŠÚ SR, Obecný úrad

Migrácia obyvateľstva vykazuje za posledných 5 rokov negatívne migračné saldo. Najviac obyvateľov sa prist'ahovalo v roku 2015. V celkovom počte sa z obce sťahovali hlavne ženy.

Prírodný prírastok obyvateľstva obce

Tabuľka a graf č. 6: Prírodný prírastok obyvateľstva (2007 – 2015)									
Rok	Živonarodení			Zomrelí			Prírodný prírastok (úbytok)		
	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
2007	22	7	15	24	15	9	-2	-8	6
2011	19	15	4	19	12	7	0	3	-3
2012	18	12	6	18	9	9	0	3	-3
2013	23	13	10	12	5	7	11	8	3
2014	20	12	8	19	9	10	1	3	-2
2015	19	8	11	14	8	6	5	0	5
Spolu 2011 - 2015	99	60	39	82	43	39	17	17	0

Zdroj: ŠÚ SR, Obecný úrad

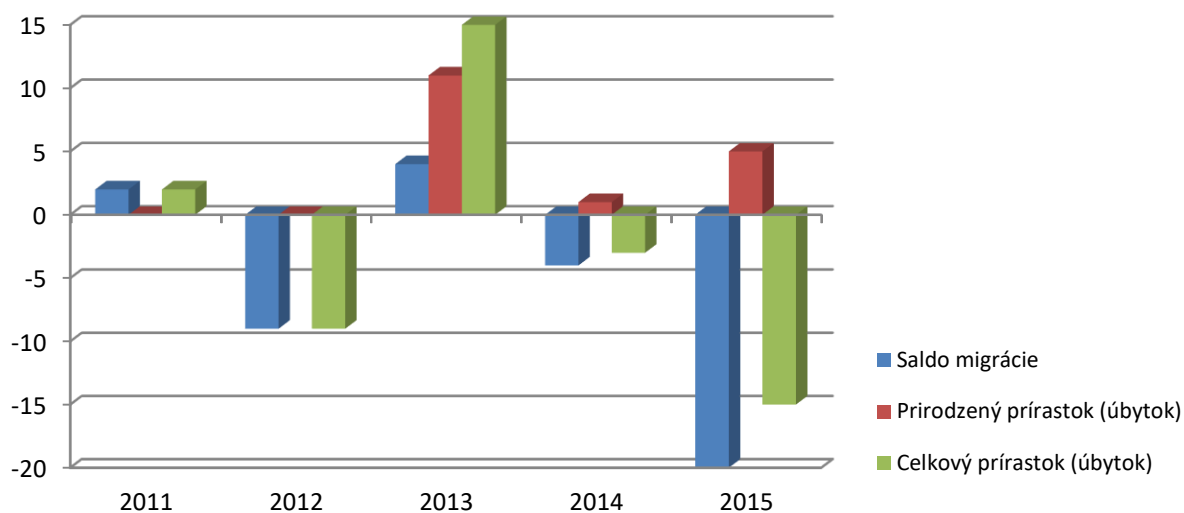

Od roku 2011 je prírastok / úbytok obyvateľstva kolísavý. V celkovom sumáre za posledných 5 rokov je prírodný prírastok mierne kladný a predstavujú ho jednoznačne muži. V sledovanom období najväčší prírastok obyvateľstva bol zaznamenaný v roku 2013 – až 11 obyvateľov.

Celkový prírastok obyvateľstva obce

Tabuľka a graf č. 7: Celkový prírastok obyvateľstva (2007 – 2015)									
Rok	Saldo migrácie			Prirodzený prírastok (úbytok)			Celkový prírastok (úbytok)		
	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
2007	-19	-6	-13	-2	-8	6	-21	-14	-7
2011	2	5	-3	0	3	-3	2	8	-6
2012	-9	-4	-5	0	3	-3	-9	-1	-8
2013	4	6	-2	11	8	3	15	14	1
2014	-4	3	-7	1	3	-2	-3	6	-9
2015	-20	-9	-11	5	0	5	-15	-9	-6
Spolu 2011 - 2015	-27	1	-28	17	17	0	-10	18	-28

Zdroj: Štatistický úrad, Obecný úrad

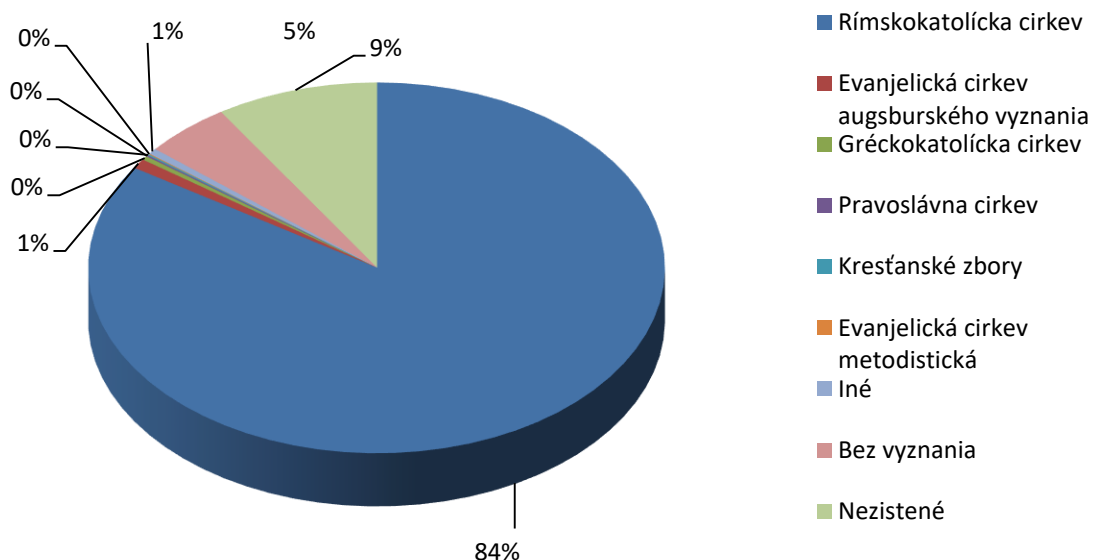

Stav obyvateľstva v obci Pohronská Polhora má klesajúci charakter. V návrhovom období sa predpokladá migrácia v súčasných dimenziách. Dôvodom migrácie obyvateľstva je nedostatok pracovných príležitostí v regióne.

Náboženské zloženie obyvateľstva obce

Tabuľka a graf č. 8: Náboženské zloženie obyvateľstva (2011)		
Náboženské vyznanie	počet	%
Rímskokatolícka cirkev	1489	84,08
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	15	0,85
Gréckokatolícka cirkev	6	0,34
Pravoslávna cirkev	2	0,11
Kresťanské zbory	2	0,11
Evanjelická cirkev metodistická	1	0,06
Iné	9	0,51
Bez vyznania	86	4,86
Nezistené	161	9,09

Zdroj SODB 2011

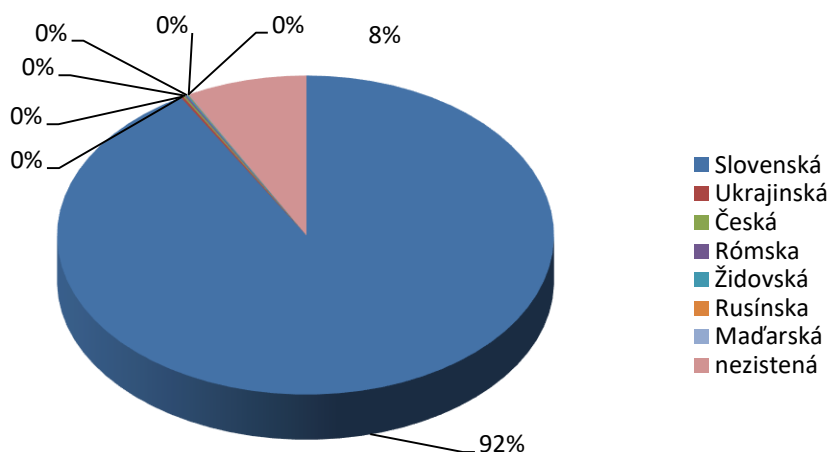

V obci Pohronská Polhora dominujú veriaci hlásiaci sa k rímskokatolíckej cirkvi (takmer 85 % obyvateľstva). Ľudí, ktorí sa nehlásia k žiadnemu náboženskému vyznaniu, je necelých 5 %. Náboženstvo nehrá významnú úlohu pri každodennom spoložití občanov.

Národnostné zloženie obyvateľstva obce

Tabuľka a graf č. 9: Národnostné zloženie obyvateľstva (2011)		
Národnosť	počet	%
Slovenská	1622	99,39
Ukrajinská	3	0,17
Česká	2	0,11
Rómska	2	0,11
Židovská	2	0,11
Rusínska	1	0,06
Maďarská	1	0,06
nezistená	138	7,79

Zdroj SODB 2011

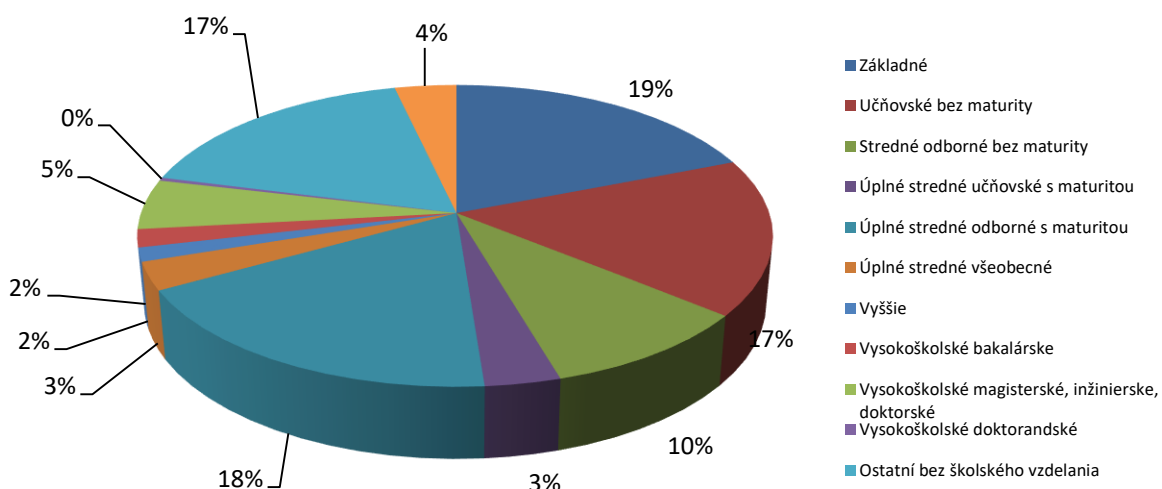
Z hľadiska národnostného zloženia je obyvateľstvo obce homogénne. Slováci podľa údajov z roku 2011 tvoria 99,39 % obyvateľov. Ostatné národnosti sú zastúpené minimálnym počtom obyvateľov. V obci sa nachádza rómske obyvateľstvo, oficiálne boli v roku 2001 pri Sčítaní obyvateľov, domov a bytov prihlásení len dvaja obyvatelia. Podľa Atlasu rómskych komunít je ich zastúpenie 8,4 %. Vzťahy s rómskym obyvateľstvom sú bezproblémové.

Vzdelávanie, vzdelanosť

Tabuľka a graf č. 10: Vzdelanostná štruktúra		
Najvyšší ukončený stupeň školského vzdelania	počet	%
Základné	338	19,09
Učňovské bez maturity	297	16,77
Stredné odborné bez maturity	170	9,6
Úplné stredné učňovské s maturitou	59	3,33
Úplné stredné odborné s maturitou	321	18,13
Úplné stredné všeobecné	53	2,99
Vyššie odborné	26	1,47
Vysokoškolské bakalárske	34	1,92
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	95	5,36
Vysokoškolské doktorandské	6	0,34
Ostatní bez školského vzdelania	308	17,39
Ostatní bez udania školského vzdelania	64	3,61
Spolu	1 171	100,00%

Zdroj SODB 2011

Vzdelanostná úroveň obyvateľstva obce Pohronská Polhora nedosahuje celoslovenský ani regionálny priemer vzdelanostnej štruktúry.

Ak neberieme do úvahy deti do 16 rokov, 19 % obyvateľstva má iba základné vzdelanie, (priemer v Banskobystrickom kraji je 16,4 %, v SR 14,98 %). Podiel obyvateľov s úplným stredoškolským vzdelaním dosahuje hodnotu 24,45 %, čo je pod krajským priemerom 52,7 %, ale približuje sa priemeru SR 28,08 %. Podiel vysokoškolsky vzdelaných ľudí sa pohybuje okolo 7,62 %, čo je opäť pod krajským priemerom 12,3 %, ako aj pod priemerom SR 13,85 %.

Bývanie

Tabuľka č. 11: Počty domov podľa ich veku							
	pred rokom 1945	1946 - 1960	1961 - 1990	1991 - 2006	po roku 2006	nezistené	celkom
počet domov	82	126	221	15	1	117	562

Zdroj SODB 2011

Najviac domov v obci bolo postavených do roku 1960. Po roku 1991 výstavba rapídne poklesla, po roku 2006 boli v obci postavené dva nové domy (k Sčítaniu obyvateľov, domov a bytov 2011). V posledných rokoch prebieha individuálna bytová výstavba v časti Bány.

Z celkového počtu domov 562 je obývaných 471 (83,8 %), cca 30 domov je neobývaných: tie buď nie sú na predaj alebo sú ich ceny nadhodnotené.

V obci je jedna obecná bytovka – s piatimi bytmi, ktorá sa nachádza v areáli spojenej školy a slúži primárne na ubytovanie zamestnancov školy. Obec nedisponuje obecnými pozemkami vhodnými pre výstavbu ďalších obecných bytových domov. Obci chýba územný plán, ktorý by identifikoval plochy na ďalšiu výstavbu.

A.1.6 TRH PRÁCE

Zamestnanosť

Tabuľka č. 12: Odvetvia hospodárstva v ktorých obyvatelia obce pracujú		
Odvetvie ekonomickej činnosti	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Výroba a spracovanie kovov	84	77
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	60	41
Lesníctvo a ťažba dreva	53	43
Pozemná doprava a doprava potrubím	48	41
Vzdelávanie	47	37
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	44	32
Zdravotníctvo	31	23
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	30	21
Špecializované stavebné práce	29	21
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	26	20
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	25	12
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	21	10
Výroba strojov a zariadení i. n.	18	12
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	18	10
Výroba odevov	17	10
Výroba potravín	13	7
Ubytovanie	13	13
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	13	11
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	12	9
Výstavba budov	12	7
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	10	5
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	9	8
Právne a účtovnícke činnosti	8	7
Výroba elektrických zariadení	7	5
Výroba papiera a papierových výrobkov	6	5
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	6	2
Sprostredkovanie práce	6	3
Výroba textilu	5	1
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	5	1
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	5	2
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	5	2
Ostatné osobné služby	5	1
Výroba chemikálií a chemických produktov	4	3
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	4	2
Poštové služby a služby kuriérov	4	4
Telekomunikácie	4	3
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	3	1
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	3	2
Činnosti v oblasti nehnuteľností	3	2

Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	3	3
Bezpečnostné a pátracie služby	3	3
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	3	3
Sociálna práca bez ubytovania	3	1
Výroba nápojov	2	0
Výroba kože a kožených výrobkov	2	2
Tlač a reprodukcia záznamových médií	2	1
Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	2	2
Výroba výrobkov z gumy a plastu	2	1
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	2	2
Výroba nábytku	2	1
Inžinierske stavby	2	1
Skladové a pomocné činnosti v doprave	2	1
Vedecký výskum a vývoj	2	1
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	2	0
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	2	0
Dobývanie kovových rúd	1	0
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	1	0
Letecká doprava	1	1
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	1	0
Informačné služby	1	1
Reklama a prieskum trhu	1	1
Veterinárne činnosti	1	1
Činnosti cestovných agentúr, rezervačné služby cestovných kancelárií a súvisiace činnosti	1	0
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	1	1
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	1	1
Činnosti členských organizácií	1	0
Nezistené	70	37
Spolu	833	581

Zdroj SODB 2011

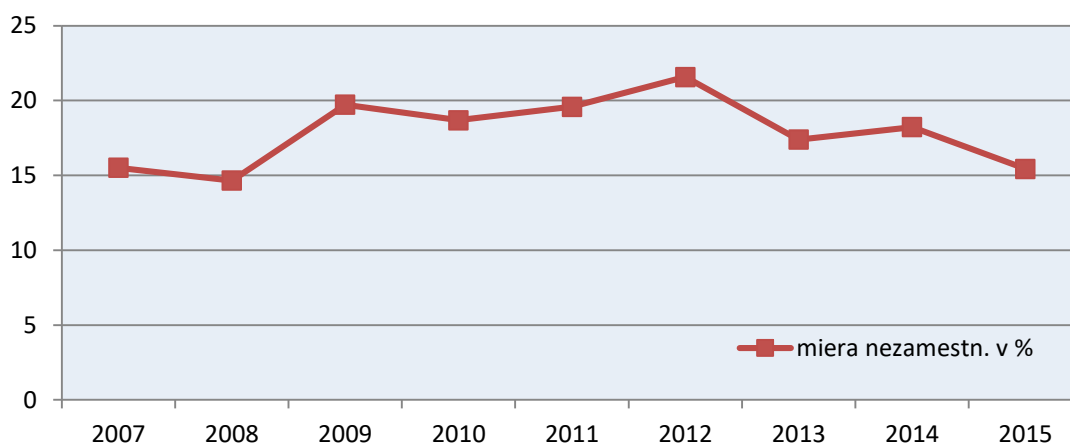
Za prácou odchádza až 69,7 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva. V obci je najväčším zamestnávateľom Spojená škola, Lesy SR, spoločnosť Zbojská s.r.o, Obecný úrad. Mimo obec sú významnými zamestnávateľmi Železiarne Podbrezová, Mostáreň Brezno a Zlievareň a.s., Hronec, Železnice SR, zdravotnícke zariadenia v Brezne, prípadne v Banskej Bystrici.

Najviac ľudí pracuje v výrobe a spracovaní kovov, maloobchode, lesníctve, doprave, vzdelávaní a verejnej správe. Čoraz viac obyvateľov si nachádza prácu v zahraničí, hlavne v Rakúsku.

Nezamestnanosť

Tabuľka a graf č. 13: Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2007 – 2015									
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
počet obyvateľov	1651	1629	1647	1641	1765	1756	1771	1768	1753
počet uchádzačov o zamestnanie	143	132	191	178	203	228	176	186	151
miera nezamestnanosti	15,51	14,65	19,72	18,69	19,59	21,57	17,39	18,23	15,43
okres Brezno	10,81	11,35	18,36	18	18,41	19,15	15,97	13,41	12,52
Banskobystrický kraj	14,10	14,25	19,19	18,86	19,83	20,81	18,26	17,22	14,94
SR	7,99	8,39	12,66	12,46	13,59	14,44	13,50	12,29	10,63

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Nezamestnanosť v obci je vyššia ako priemer okresu Brezno, približuje sa priemeru Banskobystrického kraja, je však vysoko nad celoslovenským priemerom.

Príčinou nezamestnanosti je nedostatok pracovných príležitostí priamo v obci a v jej blízkom okolí, hospodárska kríza, strach z podnikania, pri absolventoch a dlhodobo nezamestnaných je to nenadobudnutie, resp. strata pracovných návykov.

Od roku 2012 však počet nezamestnaných klesá. V hľadiska okresu Brezno sa to podarilo vďaka komplexu opatrení realizovaných z operačného programu Ľudské zdroje vo forme národných projektov zameraných na mladých, dlhodobo evidovaných a nad 50 rokov veku. V roku 2015 nezamestnaní našli prácu v oblasti gastronomických služieb, hutníctva, lesníctva, poľnohospodárstva, stavebníctva a strážnej služby. Úrad práce v Brezne poskytuje aj príspevky na podporu mobility za prácou.

Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác a malých obecných služieb (v roku 2016 ich pracovalo vyše 20 občanov). V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev (čistenie a zveľádovanie intravilánu obce, verejných priestranstiev, čistenie miestnych komunikácií, vodných tokov a jarkov, údržba cintorína a jeho okolia a pod.)

A.1.7 EKONOMICKÝ ROZVOJ (EKONOMIKA)

Majetok obce

Majetok obce bol k 31.12.2015 vo výške 2.070.544,95 € a pozostával z nasledovných častí:

dlhodobý nehmotný majetok	0,00 €
dlhodobý hmotný majetok	1.561.696,58 €
dlhodobý finančný majetok	332.728,00 €
obežný majetok	175.338,00 €
zúčtovanie medzi subjektmi VS	15.507,44 €
krátkodobé pohľadávky	14.606,36 €
finančné účty	145,224,20 €

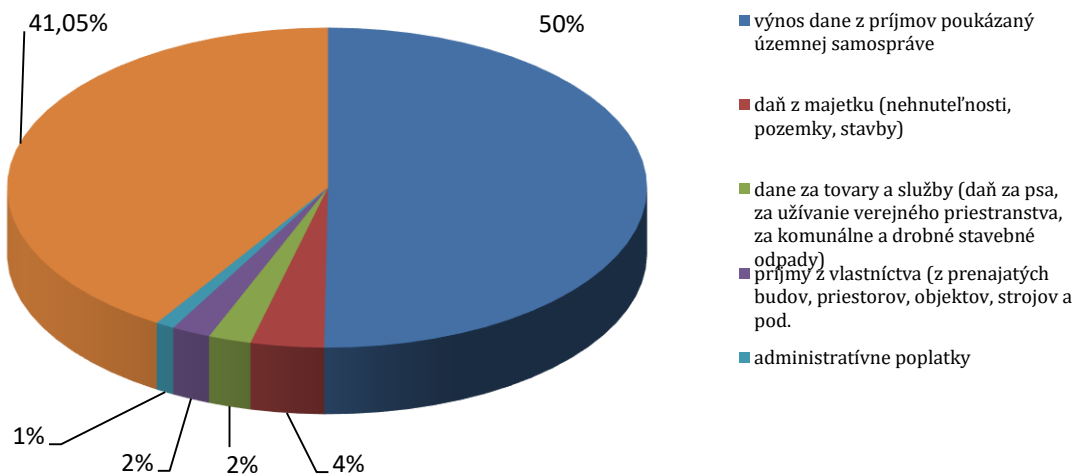
Obecný rozpočet

Celkové príjmy obce v roku 2015 dosiahli výšku 1.213.968,71 €, z toho bežné príjmy predstavovali 1.105.005,55 €, kapitálové príjmy 103,60 €, finančné príjmy 70.218,38 €, príjmy rozpočtových organizácií s právnou subjektivitou 38.641,18 €.

Skladba bežných príjmov bola nasledovná:

Tabuľka a graf č. 14: Skladba bežných príjmov obce v roku 2015		
bežný príjem	výška (€)	%
výnos dane z príjmov poukázaný územnej samospráve	556.607,00	50,19
daň z majetku (nehnutelnosti, pozemky, stavby)	40.990,08	3,70
dane za tovary a služby (daň za psa, za užívanie verejného priestranstva, za komunálne a drobné stavebné odpady)	23.881,95	2,15
príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku (prenájom pozemkov,, budov, priestorov a objektov, dividendy a pod.).	21.805,11	1,97
administratívne poplatky	10.490,37	0,95
ostatné príjmy (transfery z školského úradu, okresného úradu, ÚPSVR)	455316,01	41,05

Zdroj: obecný úrad

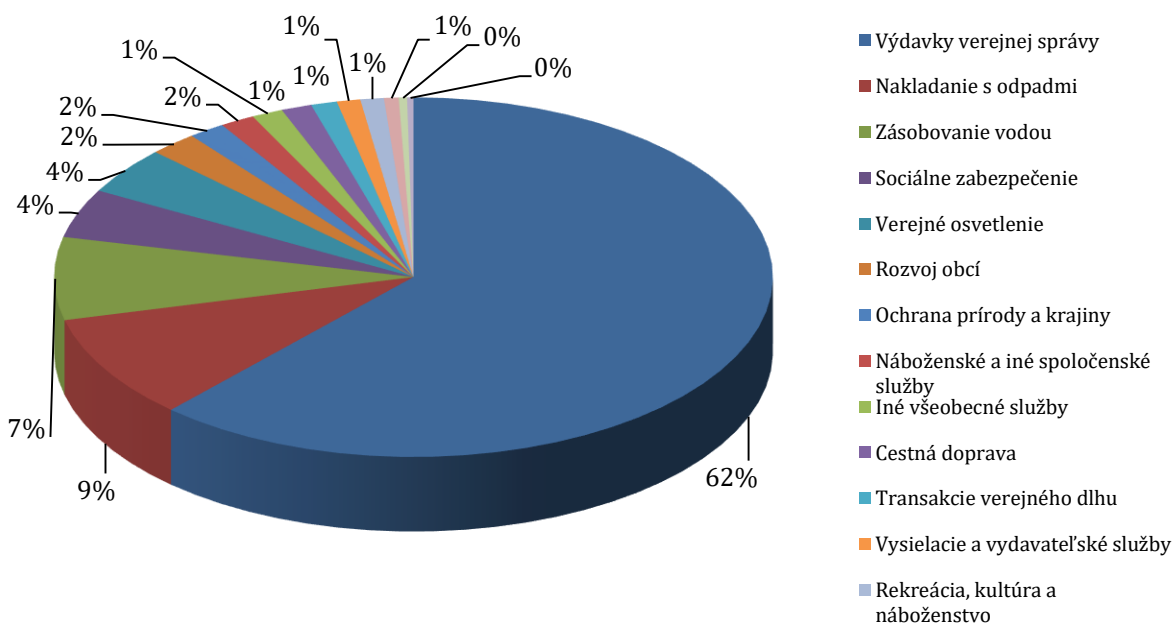

Celkové výdavky obce v roku 2015 dosiahli výšku 1.098.964,37 € v členení: bežné výdavky 283.495,13 €, kapitálové výdavky 38.200,00 €, finančné operácie výdavkové 36.415,48 €, výdavky rozpočtových organizácií s právnou subjektivitou 738.844,78 €, kapitálové výdavky rozpočtových organizácií 2009,00 €.

Skladba výdavkov bola nasledovná:

Tabuľka a graf č. 15: Skladba bežných výdavkov obce v roku 2015		
	výška (€)	%
Výdavky verejnej správy	175.142,88	61,78
Nakladanie s odpadmi	26.534,88	9,36
Zásobovanie vodou	21.101,73	7,44
Sociálne zabezpečenie	12.475,72	4,40
Verejné osvetlenie	12.062,15	4,25
Rozvoj obcí	6.109,14	2,15
Ochrana prírody a krajiny	4.693,00	1,66
Náboženské a iné spoločenské služby	4.421,08	1,56
Iné všeobecné služby	4.000,74	1,41
Cestná doprava	3.899,66	1,38
Transakcie verejného dlhu	3.328,59	1,17
Vysielacie a vydavateľské služby	3.002,52	1,06
Rekreácia, kultúra a náboženstvo	2.990,05	1,05
Finančné a rozpočtové záležitosti	1.862,92	0,66
Klub dôchodcov	1.056,71	0,37
Ochrana pred požiarmi	813,32	0,29

Zdroj: obecný úrad

Obec hospodárila v roku 2015 s prebytkom 92.434,86 €, ktorý bol použitý na tvorbu rezervného fondu.

Malé a stredné podnikanie, samostatne hospodáriaci roľníci

V obci pôsobí, resp. je registrovaných celkom 180 ekonomických subjektov s nasledovným zložením:

- 129 subjektov podnikateľ zapísaný v Živnostenskom registri SR,
- 25 subjektov spoločnosť s ručením obmedzeným,
- 10 subjektov združenie (zväz, spolok, klub ai.),
- 3 subjekty samostatne hospodáriaci roľník,
- 3 subjekty slobodné povolanie,
- 2 subjekty družstvo,
- 2 subjekty rozpočtová organizácia ,
- 1 subjekt akciová spoločnosť,
- 1 subjekt cirkevná organizácia,
- 1 subjekt nadácia,
- 1 subjekt obec (obecný úrad),
- 1 subjekt štátny podnik,
- 1 subjekt spoločenstvo vlastníkov pozemkov, bytov a pod.

Celková ekonomická situácia na území obce je vyhovujúca. Miestne ekonomické subjekty zamestnávajú celkovo menší počet zamestnancov. Najväčším zamestnávateľom v obci sú Spojená škola, Lesy SR, spoločnosť Zbojská s.r.o, Obecný úrad. Väčšina obyvateľov (takmer 70 % ekonomicky aktívnych obyvateľov) dochádza za prácou do Brezna, Podbrezovej, Hronca, Tisovca. Miestne pracovné príležitosti sú v lesnom hospodárstve, školstve, maloobchode, či službách.

Primárny sektor

V katastri obce na lesných pozemkoch hospodária štátny podnik Lesy SR, Lesy mesta Brezno s.r.o. a Obecné lesy Pohronská Polhora s.r.o., ktorých 100 % vlastníkom je obec. Takmer všetky porasty sú hospodárske.

V lesníctve pôsobí ďalej 52 živnostníkov, 4 spoločnosti s ručením obmedzeným a 1 pasienkové spoločenstvo (ťažba dreva, pilovanie a hobľovanie dreva, služby súvisiace s lesníctvom).

Na poľnohospodárskej pôde podniká Poľnohospodárske družstvo Ďumbier z Brezna. Okrem družstva pôsobia v obci aj traja samostatne hospodáriaci roľníci, 1 spoločnosť s ručením obmedzeným. Spoločnosť Zbojská s.r.o, v ktorej má obec 23% podiel, sa zaoberá chovom oviec, prasiat, spracovaním mlieka, výrobkov z neho a aj spracovaním mäsa, poskytuje reštauračné služby a ubytovanie.

Maloplošne sa pôdny fond využíva pre súkromné účely a chov domácich zvierat na pozemkoch rodinných domov. Niektorí občania sa venujú chovu včiel a produkcii medu len pre vlastnú potrebu.

Predajom z dvora sa zaoberá Salaš Zbojská.

V obci pôsobí pasienkové a pozemkové spoločenstvo, ktoré prenajíma svoje pozemky na obhospodarovanie – hlavne pasenie oviec a dobytky.

Sekundárny sektor

V oblasti výroby podniká 41 subjektov v nasledovných oblastiach: obrábanie 11 subjektov (9 živnostníkov, 2 spoločnosti s ručením obmedzeným), stavebníctvo 16 subjektov (14 živnostníkov, 2 spoločnosti s ručením obmedzeným), výroba kovových

konštrukcií a výrobkov 9 subjektov (živnostníkov), výroba vrchného ošatenia 3 subjekty (živnostníci), výroba chemikálií 1 subjekt, výroba výrobkov z prírodných materiálov 1 subjekt.

Terciálny sektor

je zastúpený 68 subjektmi zaoberajúcimi sa obchodnou činnosťou (23 subjektov), 32 subjektmi poskytujúcimi rôzne služby (sociálne, športové, ekonomické, poradenské,...), záujmovými združeniami (3 subjekty), športovými združeniami (3 subjekty), členskými organizáciami (4 subjekty), 1 obcou, 1 nadáciou a 1 cirkevným združením.

Kvartérny sektor

je zastúpený spojenou školou (vrátane ZŠ, MŠ, ZUŠ), kde pracuje 43 zamestnancov, 3 vzdelávacími a vedeckými subjektmi a 3 zdravotníckymi subjektmi .

Zoznam všetkých ekonomických subjektov je uvedený v prílohe č. 3.

A.1.8 OBČIANSKA A SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

Inštitúcie a organizácie

Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce, zabezpečuje organizačné a administratívne veci. Obecný úrad na základe prechodu kompetencií zo štátnej správy vykonáva časť matričných úkonov, ďalej správu na úsekoch ochrany životného prostredia, stavebného konania, pozemných komunikácií a školstva.

Obecný úrad má 11 zamestnancov. Pod obec patria nasledovné rozpočtové organizácie s právnou subjektivitou: Spojená škola (základná škola, materská škola, základná umelecká škola, školský klub detí, školská jedáleň) a Obecné lesy (1 zamestnanec).

Pre volebné obdobie 2015 – 2019 bola zvolená za starostku obce Mgr. Hyacinta Tyčiaková, ktorá je v tejto funkcii od roku 2003. Obecné zastupiteľstvo má 9 členov: Ing. Dušan Nepšinský - zástupca starostky obce, Dušan Adamek, MUDr. Elena Boháčiková, Ing. Zdeno Fedor, Július Hanúska, Ing. Miroslav Hlásnik, Ing. Vladimír Rozenberg, Lukáš Svinčiak, Miroslav Vlček (členovia obecného zastupiteľstva).

Obecný úrad sídli v budove, ktorá je tesne pred rekonštrukciou (schválený nenávratný finančný príspevok v roku 2016 na rekonštrukciu elektrických rozvodov, úpravy interiéru, montáž plastových okien a dverí, novú fasádu so zateplením). V budove sa okrem obecného úradu nachádza ešte pošta, kaderníctvo, kvetinárstvo, realitná kancelária, praktický lekár, krajčírstvo, posilňovňa a sú prichystané priestory pre detského lekára. Na druhom poschodí je umiestnená stála expozícia tradičného spôsobu života a hospodárenia, ako aj priestory pre príležitostné výstavy. Na prvom poschodí sa nachádza sobášna sieň, ktorá popri matričných aktoch slúži ako koncertná sieň, ako aj zasadačka pre zasadnutia obecného zastupiteľstva, či výročné schôdze miestnych združení. Okrem tohto objektu obec disponuje ešte budovou starého obecného úradu (priestory pre záujmovú a spolkovú činnosť, kinosála, remeselník, lekáreň, kvetinárstvo), budovou Klubu dôchodcov (vrátane požiarnej zbrojnice), bývalej materskej školy (nevyužívaný a schátralý objekt), bývalej stolárskej dielne (v prenájme), ubytovne (v prenájme).

Obec je členom nasledovných združení:

- Mikroregión Muránska planina (vznikol v roku 1997 a patria doň obce: Čierny Balog, Muráň, Pohronská Polhora, Muránska Huta, Muránska Lehota, Michalová, Pohronská Polhora, Tisovec),
- Partnerstvo Muránska planina – Čierny Hron. Verejno-súkromné partnerstvo vzniklo v roku 2001 a pôsobí na území dvoch mikroregiónov - Muránska planina a Čiernohronský mikroregión s obcami Čierny Balog, Drábsko, Hronec, Lom nad Rimavicou, Michalová, Osrbliu, Pohronská Polhora, Sihla, Valaská (všetky okres Brezno), Muráň, Pohronská Polhora, Muránska Huta, Muránska Lehota (všetky okres Revúca) a mestom Tisovec (okres Rimavská Sobota). Toto partnerstvo spracovalo v rokoch 2009 a 2015 Stratégiu miestneho rozvoja vedeného komunitou (stratégia CLLD) implementovanú prístupom LEADER, ktoré nedostali pozitívnu hodnotiacu správu v rámci vyhlásených výziev. V roku 2016 sa aktualizuje stratégia z roku 2015 na základe ďalšej výzvy Pôdohospodárskej platobnej agentúry.

- Združenie miest a obcí Slovenska.

V obci pôsobia 4 členské organizácie, 3 záujmové združenia, 3 športové združenia, 1 nadácia, 1 cirkevná organizácia, 1 pasienkové spoločenstvo.

Školstvo, vzdelávanie

V obci funguje tzv. Spojená škola, ktorá integruje základnú školu ročníky 1.-9. (ZŠ), materskú školu (MŠ), základnú umeleckú školu (ZUŠ) a školský klub (ŠKD).

V školskom roku 2016/2017 mala škola 250 žiakov v 13 triedach základnej školy, 5 študentov v štúdiu pre dospelých, 77 žiakov v hudobnom odbore ZUŠ, 69 žiakov vo výtvarnom odbore ZUŠ, 19 žiakov v tanečnom odbore ZUŠ, 50 detí v dvoch oddeleniach MŠ a 28 žiakov v jednom oddelení ŠKD. V škole pracuje 32 pedagogických pracovníkov a 11 nepedagogických pracovníkov.

Škola sa už niekoľko rokov profiluje ako Škola podporujúca zdravie. Súčasťou projektu sú úlohy v oblasti environmentálnej, protidrogovej, zdravotnej výchovy, výchovy k manželstvu a rodičovstvu a tiež úlohy v práci so žiakmi so špeciálnymi vzdelávacími potrebami a talentovanými žiakmi. Okrem toho škola rozvíja a podporuje environmentálnu výchovu, regionálnu kultúru, finančnú gramotnosť, mediálne zručnosti, pracovné návyky a zručnosti pre rodinný život, aplikačné zručnosti v oblasti prírodných vied. V škole pracujú krúžky: Lego, požiarňický krúžok, volejbal pre 2. stupeň, vybíjaná pre 1. stupeň.

Škola má 2 počítačové učebne s pripojením na internet, 2 multimediálne učebne s interaktívnou tabuľou, školskú knižnicu s čítárňou, odbornú učebňu chémie a fyziky s interaktívnou tabuľou, odbornú učebňu výtvarnej výchovy s interaktívnou tabuľou, telocvičňu. V príprave sú učebne polytechnickej výchovy a výučby anglického jazyka.

V areáli spojenej školy sa nachádza aj školská jedáleň, ktorá okrem žiakov a pedagogických pracovníkov poskytuje obedy pre dôchodcov.

Stav školských budov je neuspokojivý, postupne sú rekonštruované hlavne časti, ktoré sú v havarijnom stave za pomoci Krajského školského úradu. Je pripravený projekt prístavby materskej školy pre 22 detí a rekonštrukcia šatní ZŠ.

Štúdium na stredných školách je možné v Brezne (14 km), Tisovci (17 km). Študenti navštevujú vysoké školy prevažne v Banskej Bystrici, v Košiciach, v Bratislave.

V obci sa nenachádzajú žiadne vzdelávacie inštitúcie pre dospelých, ani nie sú organizované žiadne rekvalifikačné alebo vzdelávacie kurzy.

Sociálna a zdravotná starostlivosť

V obci pôsobí všeobecný lekár pre dospelých a lekárne. Všeobecný lekár pre deti a dorast pôsobí v Brezne, čo je veľmi nevyhovujúce. Zubná ambulancia je v susednej obci Michalová 3x do týždňa. Odborné ambulancie, pohotovostná služba, ako aj nemocnica sa nachádzajú v meste Brezno (14 km).

Dôchodcovia sa majú možnosť stretávať v Klube dôchodcov, ktorý sídli v obecnej budove. V nej sa ešte nachádza hasičská zbrojnica a spoločenská miestnosť pre 60 ľudí s kuchynkou, ktorá sa využíva aj na súkromné rodinné oslavy.

Obedy pre dôchodcov sa vydávajú v jedálni spojenej školy, v reštaurácii SEMd, jeden podnikateľ rozváža obedy zo svojej prevádzky.

V obci nie je žiadne vybavenie sociálnej starostlivosti pre dôchodcov alebo opatrovateľskej starostlivosti. Najbližšie zariadenie je v Brezne. Sociálne služby poskytujú v rámci opatrovateľskej služby 2 opatrovateľky. Ďalšie ženy sú ako opatrovateľky zamestnané cez občianske združenie Ľalia.

V spolupráci s miestnym cirkevným zborom bol v minulosti pripravovaný projekt zariadenia sociálnej starostlivosti ako Pastoračné centrum pre mládež – budova bola postavená v priestoroch farského areálu. Vzhľadom na kritériá, ktoré musí zariadenie sociálnej starostlivosti o seniorov spĺňať, je projekt pozastavený, keďže je nutná buď prestavba alebo rozšírenie existujúceho objektu.

V obci pôsobí materské centrum Macík, ktoré spája mamičky na materskej dovolenke z Pohronskej Polhory, ako aj susednej obce Michalová. Sídli v budove starého obecného úradu. Okrem toho v tejto obecnej budove sídli lekáreň, kvetinárstvo, reštaurácia, remeselník, majú tu priestory ďalšie záujmové združenia z obce – ľudová hudba Kučeravý javor, stretávajú sa tu členky Ruženca, či mladí cirkevníci, Priestor bývalej kinosály slúži na nácviky folklórneho súboru Jablň, či spevokolu Cambiar La Musica.

Služby

V obci funguje niekoľko obchodných prevádzok a zariadení s rôznym sortimentom predaja, ktoré sú rozmiestnené po celej obci v nasledovnej štruktúre:

- potraviny (5 predajní),
- zmiešaný tovar (1),
- domáce potreby, bytové doplnky, koberce, rohože (1),
- chovateľské potreby (1),
- kvetinárstvo, záhradníctvo, poľnohospodárstvo (2),
- náradie, nástroje, železiarstvo (1),
- odevy, textil, textilná galantéria (2),
- remeslá a malovýroba: kovovýroba, zváranie, zámočníci (1 prevádzka), výroba nábytku, stolári, tesári (2),
- služby: krajčírstvo, úprava odevov (1), pošta (1) kaderníctvo, holičstvo (2) realitná kancelária (1), dopravná spoločnosť (1),
- stravovanie: bistro (2), donášková služba (1), pohostinstvo (1), reštaurácia (2),
- ubytovanie: chata (1), penzión (1), agroturistika (1), ubytovanie na súkromí (2), ubytovňa (1).

V obci sa nachádzajú dva cintoríny: starý cintorín s historicky cennými liatinovými krížmi (už sa nepochováva) a nový, kde sa pochováva od roku 1948. Dom smútku sa nachádza v novom cintoríne a od roku 1990 zabezpečuje základné pohrebné služby. Oba cintoríny sú obcou priebežne udržiavané, pri starom cintoríne sa rekonštruoval plot, osadila náučná tabuľa, orezali stromy, vylepšil parkovací priestor.

Ostatné služby aj úrady sú dostupné v okresnom meste Brezno.

Kultúra a šport

Obec žije bohatým kultúrnym a spoločenským životom. Kultúrno-spoločenský život sa sústreďuje v budove obecného úradu, v ktorom sa nachádza sála – obradná sieň s kapacitou 70 miest, stála expozícia, výstavné priestory, ako aj ďalšie menšie priestory. Ďalšia menšia spoločenská sála sa nachádza v vo vedľajšej obecnej budove – Klube dôchodcov. V priestoroch starého obecného úradu sú ďalšie priestory pre prácu záujmových združení.

V budove obecného úradu je zriadená stála expozícia tradičného života a hospodárenia v obci.

V priebehu roka sa v aktuálnych obdobiach uskutočňujú rôzne kultúrno-spoločenské podujatia, ako napr.: MDŽ, deň matiek - Míľa pre mamu, deň detí - Rozprávková cesta, Mikulášske podujatie pre deti, folklórne podujatia, koncerty pre mladých, prijatia jubilantov, seniorov, obecný ples, pochovávanie basy – fašiangy, stavenie májov, rôzne výstavy (veľkonočná a vianočná výstava, výstava Plody zeme, fotovýstava, prehliadka heligonkárov).

Niektoré z podujatí nadobudli regionálny až nadregionálny charakter:

- Michalské hody – trojdňové oslavy patróna obce - každoročné podujatie s bohatým kultúrnym programom a sprievodnými aktivitami (príprava gastronomických špecialít, rôzne výstavy, ...) (16 ročníkov) ;
- Veľkonočné jarenie - vystúpenia folklórnych súborov a tvorivé dielne zdobenia vajíčok a pletenie korbáčov (2013);
- 120. výročie ozubnicovej trate Tisovec - Zbojská - Pohronská Polhora (2016, s obcou Michalová a mestom Tisovec);
- krojová zábava pod Jabloňou – prezentácia slovenských aj zahraničných ľudových tradícií (pravidelne na salaši Zbojská);
- nadregionálny festival zabíjačkových špecialít (na Salaši Zbojská, sedem ročníkov).

V obci pôsobia nasledovné umelecké a folklórne súbory:

- dievčenský spevácky zbor Cambiar La Música, ktorý vznikol v roku 2009, má 19 členiek a žne úspechy doma aj v zahraničí, Vyhrali festivaly a súťaže: Mládež spieva 2014, Praga Cantat 2014, Súťažný festival Viliama Figuša Bystrého Banská Bystrica 2015, Mládež spieva 2016, Medzinárodný festival adventnej a vianočnej hudby 2016 v Poľsku. Zbormajsterkou je Veronika Veverková, pani učiteľka zo ZUŠ. Venujú sa predovšetkým interpretácii zborovej tvorby od sakrálnej, folklórnej a vážnej hudby cez spirituály až po muzikály a gospel;
- ľudová hudba Kučeravý javor - 6 členná skupina, ktorá už dlhé roky prezentuje obec na domácich aj regionálnych podujatiach;
- ľudová hudba mladých muzikantov Košarinka – vznikla v roku 2016, má 7 členov (3 husle, basa, akordeón, spev), hrajú hlavne hudbu Horehronia, Detvy, Podpoľania;
- folklórny súbor JABLOŇ, ktorý vznikol v roku 2009. Na verejných i súkromných udalostiach predstavuje ľudové, tanečné a spevácke vystúpenia. Okrem toho súbor každoročne organizuje Krojovú zábavu pod Jabloňou a venuje sa aj zachovávaniu tradícií v obci (fašiangy - pochovávanie basy, vynášanie Moreny, Veľkonočné

jarenie, Veľkonočná oblievačka, svadobné zvyky, Vianočné zvyky - Lucie, pouhorskí starí, Betlehemci);

- detský folklórny súbor Červené jablčko – združuje deti predškolského veku a 1. stupňa základnej školy, vystupujú hlavne na domácich podujatiach;
- ženská spevácka skupina Lipianka – spevokol zložený z dôchodkýň.

Všetky záujmové a umelecké telesá sú prepojené na základnú umeleckú školu a tak je zaručená ich vysoká kvalita.

Pre veriach slúži rímskokatolícky Kostol sv. Michala archanjela. Spolupráca s obcou je na výbornej úrovni. Oznamy farského úradu sú zverejňované na web stránke obce. Angažujú sa pri záchrane kaplnky svätého Jána Nepomuckého, či pri dramatizovanej Krížovej ceste. Mladí ľudia sa angažujú v cirkevnom spolku Mládež PPM – spoločne s mladými z Michalovej.

Obec si vedie kroniku od roku 1918. V roku 1996 bola vydaná publikácia Pesničky a zvyky z Pohronskej Polhory, ktorú zostavila učiteľka, historička a amatérska etnografka Mgr. Ľudmila Vraniaková. V roku 2016 bola spracovaná monografia o obci (autor Mons. Doc. ThDr. Vojtech Nepšinský, PhD.), ktorá čaká na svoje vydanie (v roku 2017).

V obci pôsobí futbalový klub TJ Slovan Pohronská Polhora, ktorý združuje 2 futbalové tímy – mužov a chlapcov do 15 rokov. má cca 50 členov.

Pre potreby športu slúžia: futbalové ihrisko, multifunkčné ihrisko, posilňovňa.

Na futbalovom ihrisku stojace šatne je nevyhnutné rekonštruovať. Areál multifunkčného ihriska je potrebné dobudovať tak, aby celý priestor slúžil obyvateľom ako športovo-oddychová zóna.

V obci je vybudované tenisové ihrisko, ktoré je ale potrebné zrekonštruovať. Pri multifunkčnom ihrisku je potrebné dobudovať zázemie a vytvoriť tak športovo-oddychovú zónu na kvalitné trávenie voľného času miestnych obyvateľov

V roku 2011 bolo v obci vybudované v obecnom parku detské ihrisko pod názvom Zubačka.

Podmienky na lyžovanie sú vytvorené v horskom sedle Zbojská, kde je malé lyžiarske stredisko s 2 lyžiarskymi vlekmí, upravovanou zjazdovkou s umelým zasnežovaním. Ďalší lyžiarsky vlek je v susednej obci Michalová.

Okolie obce poskytuje možnosti na turistiku. Z obce vychádza žltá značková turistická trasa na Chlipavicu vo Veporských vrchoch, modrá značková turistická trasa na Fabovu hoľu. Cez horské sedlo Zbojská prechádza červená značková turistická trasa zo sedla Machniarka, postupne cez sedlo Bánovo – Zbojskú – Kučalach – Fabovu hoľu (Tri kopce) – sedlo Burda – Nižnú Klákovu – Studňu – Maretkinú – Veľkú Lúku – Muránsku Hutu – Javorinku – Severnú lúku – Slanské sedlo – Harovú a končí na Stolici. Žltá značená trasa vedie z Kopačna na Javoriny.

Pre cyklotrasu je vyhradená trasa: Krátke – Pohronská Polhora – Zbojská – sedlo Burda – Päťina – Závadka nad Hronom. Štátny podnik Lesy Slovenskej republiky v roku 2016 otvoril novú oficiálnu cyklotrasu v blízkosti Národného parku Muránska planina a Veporských vrchov. Vedie z Tisovca smerom na Brezno do Pohronskej Polhory. Šesťkilometrový úsek sa začína v lokalite Pod Dielom, obchádza sedlo Zbojská a končí na ceste k Pohronskej Polhore v doline Svetlá (ide o spevnenú cestu, ktorá v čase

rekonštrukcie cesty medzi Pohronskou Polhorou a Tisovcom slúžila na bežnú premávku).

Zo Zbojskej vedie Náučný chodník zbojníka Jakuba Surovca do Čertovej doliny so vstupom do Čertovej jaskyne.

V priebehu roka organizuje obec nasledovné športové podujatia:

- Turnaj troch Polhor (ročne) – dokopy 45 ročníkov, na striedačku spoločne s Oravskou Polhorou a Novou Polhorou;
- Slovenský pohár krňáčkových pretekov (ročne), nepravidelne;
- miestny futbalový turnaj (telovýchovná jednota).

Občania sa angažujú v nasledovných združeniach a spolkoch:

- Polhora - kultúrne a telovýchovné združenie,
- Dobrovoľný hasičský zbor Pohronská Polhora,
- miestny odbor Matice slovenskej v Pohronskej Polhore,
- Folklórny súbor Jabloň,
- Materské centrum MACÍK,
- RUAH pre školu,
- Občianske združenie rodičov pri Materskej škole v Pohronskej Polhore,
- Telovýchovná jednota Slovan,
- cirkevné zbory R-K cirkvi,
- PPM mladí cirkevníci,
- Polhorčatá – mladí cirkevníci.

A.1.9 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Tabuľka č. 16: Prehľad vybavenosti technickou infraštruktúrou	
Infraštruktúra	áno/nie, kvantifikácia
Cestná sieť v km	5 km I. triedy 9 km IV. triedy
Železničná sieť v km	5,5 km
Plyn	áno
Kanalizácia	príprava výstavby
ČOV	príprava výstavby
Vodovod	Áno
Vodný zdroj	áno
Zber TKO	
klasický	áno
separovaný	áno
Vedenie el. energie	
vzdušné	áno
Železničná. stanica / zastávka	áno
Autobusová stanica / zastávka	áno (3 v jednom smere)
Autobusové spojenie	áno
z toho expresné	áno
Telefónny rozvod	áno
Rozhlas	áno
Káblova TV	nie
Internet	áno

Zdroj údajov: obec

Doprava

Obec Pohronská Polhora je od okresného mesta Brezno vzdialená 14 km, od mesta Tisovec 17 km a od krajského mesta Banská Bystrica 62 km.

Cestná doprava

Územím obce prechádza cesta I. triedy I/72 (predtým II/530) spájajúca Horehronie s Gemerom (Brezno s Rimavskou Sobotou). Cesta má tranzitný význam, najmä v rekreačnej doprave vo vzťahu Maďarsko – Nízke Tatry.

Cesty IV. triedy sú v dĺžke cca 9 km, plnia obslužnú funkciu, sú premenlivej šírky a kvality. Mnohé z nich je potrebné rekonštruovať. Obec však čaká budovanie kanalizácie, takže cesty budú zrekonštruované až po jej skončení v roku 2019. Mimo intravilán obce dopravnú obsluhu zabezpečujú účelové komunikácie a lesné cesty.

Cez obec premávajú autobusové linky SAD. Z toho 3 linky diaľkové, 8 liniek regionálnych (spojenie Podbrezová – Brezno – Tisovec – Revúca), 10 miestnych liniek (Brezno). Spoje miestne a regionálne sú usporiadané na cestovanie za prácou, či do škôl a postačujú, menej postačujú na cestovanie za kultúrou (hlavne vo večerných a nočných hodinách).

Na území obce sú celkom 3 autobusové zastávky (v jednom smere). Zastávky potrebujú rekonštrukciu, prípadne výmenu, aby boli všetky jednotného vzhľadu.

Chodníky sa nachádzajú pozdĺž hlavnej cesty, je ich potrebné rekonštruovať ale až po vybudovaní kanalizácie v roku 2019.

Intenzívna doprava (hlavne nákladná) zaťažuje obec nadmerným hlukom, emisiami, ohrozuje chodcov, narúša statiku domov pri hlavnej ceste.

Železničná doprava

Cez obec prechádza železničná trať č. 174 Brezno – Tisovec – R. Sobota. V úseku Brezno – Tisovec slúži len osobnej doprave. Denne premávajú 3 vlaky v každom smere. Stav trate pre osobnú dopravu je vyhovujúci.

Podľa ÚPN VÚC Banskobystrického kraja je táto trať zaradená medzi trate železničnej dopravy, ktoré tvoria súčasť kultúrneho dedičstva pamiatok železničnej dopravy. Od roku 2015 je ozubnicová železnica ako unikátne železničné prepojenie z Pohronskej Polhory cez Zbojskú do Tisovca sprístupnená pre turistov.

Statická doprava

Z hľadiska statickej dopravy v obci nie sú dostatočne vybudované parkovacie plochy pri objektoch vybavenosti. Parkovisko pred obecným úradom má kapacitu 15 miest, ostatné plochy v obci majú dohromady kapacitu 20 miest. Je potrebné vytipovať ďalšie priestory a sprístupniť ich.

Dopravné značenie v obci je nedostatočné, mnohé križovatky sú neprehľadné.

Základná environmentálna infraštruktúra

Plyn

Obec je kompletne plynofikovaná. Je napojená na diaľkový prepojovací vysokotlakový plynovod, ktorý prechádza južnou časťou územia. Parametre plynovodu sú DN 500 PN 6,4 MPa, médium zemný plyn naftový s výhrevnosťou 33,5 mV ochranné pásmo je 2 x 150 m.

Kapacita plynovodu vyhovuje aj prípadnej budúcej výstavbe rodinných domov, občianskej vybavenosti, či podnikateľských aktivít. Aj preto, že sa ľudia vracajú ku kúreniu drevom a mnohí vybudované plynové prípojky nevyužívajú.

Pitná voda

Zásobovanie pitnou vodou je realizované prostredníctvom skupinového vodovodu Michalová - Pohronská Polhora s vlastným zdrojom pitnej vody. Na vodovod je napojených cca 92,26 % obyvateľstva.

Kanalizácia a ČOV

V obci nie je vybudovaná verejná splašková kanalizácia, ani čistiareň odpadových vôd. Likvidácia splaškových odpadových vôd je riešená akumuláciou v nepriepustných žumpách a vývozom fekálnymi vozmi, často aj trativodmi. Takýto druh zneškodňovania odpadových vôd je hygienicky nevyhovujúci.

Obec spoločne so susednou obcou Michalová spracovala projektovú dokumentáciu, územné rozhodnutie, stavebné rozhodnutie na výstavbu spoločnej kanalizácie. Projektom sa rieši odkanalizovanie pre cca 4000 ekvivalentných obyvateľov. V roku 2016 získali obce nenávratný finančný príspevok z Operačného

programu Kvalita životného prostredia vo výške 16 miliónov eur. Vybudovanie kanalizácie je naplánované do roku 2019.

Zásobovanie teplom

Zásobovanie teplom riešené kombinovaným spôsobom. Hlavný spôsob zásobovania sú lokálne zdroje tepla na zemný plyn a pevné palivo - prevažne na spaľovanie drevnej hmoty. Tretie najčastejšie využitie zdroja tepla je elektrické vykurovanie (priamoohrevné, akumulčné). Ďalšími zdrojmi energie sú v zanedbateľnej miere propán (najmä technologické účely – varenie), či drevoštiepka. Väčšina objektov má inštalovaný kombinovaný spôsob vykurovania, najčastejšie v kombinácii zdroja tepla kotol na drevo / plynové vykurovanie. Uvedené kombinácie sú riešené pre vykurovanie aj pre ohrev teplej úžitkovej vody.

Asi dve tretiny domácností v obci sú vykurované prostredníctvom ústredného lokálneho kúrenia, jedna tretina je bez centrálného kúrenia.

Elektrická energia

Hlavným napájacím bodom pre zásobovanie obce elektrickou energiou je v súčasnosti je elektrická rozvodňa a transformovňa Rz 110/22 kV v Brezne. Z tejto rozvodne a transformovne sú vyvedené 22 kV distribučné linky v smere do obce a odtiaľ vedú VN 22 kV vzdušné prípojky pre zásobovanie elektrickou energiou vonkajších stožiarových trafostaníc obce s prevodom 22 kV/0,4 kV. V obci sa nachádza dostatočný počet trafostaníc. Kapacitne postačujú a je možný aj ďalší prírastok ich zaťaženia. Sekundárne rozvody NN sú realizované systémom napätí 400/230V. Rozvody sú prevedené vonkajšími vzdušnými vedeniami NN na betónových a drevených podperných bodoch spolu s rozvodom verejného osvetlenia.

Zásobovanie a dostatok elektrickej energie pre obyvateľov obce zabezpečuje Stredoslovenská energetika - Distribúcia, a. s. Žilina.

Verejné osvetlenie a miestny rozhlas

Sieť verejného osvetlenia je v relatívne v dobrom technickom stave, po rekonštrukcii a obnove.

Obecný rozhlas je starší, ale je v dobrom stave.

Odpadové hospodárstvo

V obci sa vyprodukuje 307,78 ton odpadov za rok, na 1 obyvateľa pripadne 175,24 kg za rok.

Odvoz tuhého komunálneho odpadu si zabezpečuje obec sama vlastným vozom 2x mesačne pre domácnosti a pre podnikateľov na skládku v Brezne (firma Sekológ).

V obci je zabezpečený separovaný zber nasledovných odpadov:

- plasty 2 x mesačne,
- elektro a nebezpečný odpad – 2x ročne.

Jednotlivé zložky sa zbierajú buď do vriec alebo do 1100 l nádob. Na území obce sa nachádzajú štyri stanovišťa s kontajnermi pre zber triedeného odpadu (plasty, sklo, kov). Je zriadený aj zberný dvor pre triedený odpad, je potrebné k nemu po príslušnej úprave vydať stavebné povolenie. Triedený zber odpadov zabezpečuje firma Lupčianka, s.r.o., Liptovský Mikuláš. Okrem toho obec zabezpečuje prostredníctvom

firmy ENVI-PAK a.s. Bratislava miestny systém triedeného zberu komunálnych odpadov pre zložku odpadov z obalov a odpadov z neobalových výrobkov.

Kompostovateľný (biologicky rozložiteľný) odpad si spracovávajú občania individuálne. Obec má pripravené kompostovisko na zhodnocovanie biologicky rozložiteľného odpadu z verejných plôch, ku ktorému je potrebné vydať po príslušnej úprave stavebné povolenie.

Divoké skládky na území obce sa priebežne likvidujú.. Nad železničnou stanicou bola identifikovaná neriadená skládka stavebného odpadu, t. č. nie je využívaná. Nad obcou bola v minulosti zriadená skládka TKO, ktorá je len prikrytá zeminou a je ju potrebné rekultivovať.

Program odpadového hospodárstva obce obec má spracovaný, je ho potrebné aktualizovať.

Životné prostredie

Dotknuté územie má nízky stupeň antropogénneho využívania, preto environmentálne problémy sú zastúpené v nízkej miere.

Environmentálna kvalita územia je vysoká, obec nepatrí do žiadnej zaťaženej oblasti. Až na chýbajúcu kanalizáciu (ktorá je v procese realizácie) je stav životného prostredia v obci vcelku pozitívny.

Na území obce sa nenachádzajú významné zdroje znečistenia, znečistenie ovzdušia základnými znečisťujúcimi látkami (CO, SO₂, NO_x, PM₁₀) je minimálne.

Kvalita povrchových tokov je dobrá. V území nie sú významné zdroje znečistenia vôd. Hlavným prispievateľom znečistenia sú odpadové vody z oblasti rekreácie, cestovného ruchu a sídiel. Keďže zatiaľ nie je dobudovaná verejná kanalizácia s ČOV, existujúce rekreačné a hospodárske zariadenia zneškodňujú splaškové odpadové vody vo vlastných individuálnych zariadeniach.

V území sa nenachádzajú významné zdroje kontaminácie podzemných vôd.

Z hľadiska kontaminácie patria pôdy do 1.triedy – relatívne čisté pôdy, resp. 2. triedy – nekontaminované pôdy. Územie je bez vodnej a veternej erózie poľnohospodárskej pôdy.

V území sa nenachádzajú potenciálne zdroje kontaminácie horninového prostredia.

Z hľadiska ekologickej stability patrí územie do 1.triedy - priestor ekologicky stabilný.

Zdravotný stav lesov je vynikajúci, spadá do 1.triedy - zdravé porasty.

Zdravotný stav obyvateľstva je v súlade s celospoločenským trendom. Stredná dĺžka života pri narodení (nádej na dožitie) je mierne nad celoslovenským priemerom –u žien dosiahla 80,16 roka (priemer v SR je 79,73 roka), u mužov 71,04 roka (priemer v SR je 73,03).

Informačná spoločnosť a telekomunikácie

V obci sa nachádza prevádzka Slovenskej pošty. Je tu vybudovaná verejná telekomunikačná sieť, hlavnou ulicou vedie diaľkový optický kábel a

prevádzkovateľom je Slovak Telecom, a.s. Zároveň je obec pokrytá signálom mobilných operátorov Orange Slovensko, a.s., T-Mobile, a.s..

V rámci obce je zavedený internet, WIFInet, obec prevádzkuje vlastnú webovú informačnú stránku www.ppolhora.sk a stránku na Facebooku <https://www.facebook.com/Pohronsk%C3%A1-Polhora-1485353388417980/>. Spojená škola má stránku <http://zsppolhora.edupage.org/>.

Komunikácia medzi občanom a obecným zastupiteľstvom sa uskutočňuje aj prostredníctvom obecného rozhlasu.

Obec vydáva 4x do roka Polhorské novinky, ktoré sú distribuované obyvateľom do schránok a sú vystavené na webovej stránke obce.

Obci chýba informačná tabuľa so základnými informáciami pre návštevníka obce (zaujímavosti, služby a pod.).

Ochrana a bezpečnosť

V obci nie je zriadená obecná polícia, štátna polícia má na obecnom úrade kanceláriu, ktorú využíva v rámci svojich výjazdov z Brezna do obce. Kriminalita v obci je minimálna. Pôvodný kamerový systém je technicky zastaraný, je potreba nainštalovať nový.

V obci je postavená hasičská zbrojnica. Dobrovoľný hasičský zbor má 30 členov. Sú vybavení dostatočnou technikou, o prácu v zbore je záujem aj zo strany mladých ľudí.

Obec nemá spracovaný protipovodňový plán. V minulosti boli realizované čiastočné opatrenia pred povodňami – umelá nádrž na toku Varguľa bola vyčistená a prehĺbená. Pravidelne sa čistia miestne toky, je potrebné ešte dočistiť potok Lipianka.

V Programe protipovodňovej ochrany (SVP, š.p. na roky 2014 – 2019). je navrhnutá investícia na zlepšenie protipovodňovej ochrany na toku Rohozná, rkm 10,250 – 14,263 (obec Michalová, Pohronská Polhora) – tento projekt bol čiastočne realizovaný.

A.1.10 CESTOVNÝ RUCH

Obec leží na území národného parku Muránska planina, čím má táto oblasť mimoriadne priaznivé predpoklady pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu.

V súčasnosti je cestovný ruch zastúpený nasledovnými zariadeniami:

- lyžiarske stredisko SKI Zbojská s 2 lyžiarskymi vlekmí, upravovanou zjazdovkou s umelým zasnežovaním ponúka ideálne podmienky pre rodiny s malými deťmi, lyžiarske kurzy pre školy. Ak je snehová pokrývka dostatočná, v okolí strediska sú udržiavané bežecké trasy pre bežkárov na lyžiach.
- ozubnicová železnica – unikátne železničné prepojenie z Pohronskej Polhory cez Zbojskú do Tisovca, ktorá bola znovu daná do prevádzky v roku 2015. Dnes sa táto trať s rozchodom 1 435 mm stáva vďaka parnej prevádzke európskym unikátom. O zubačku sa stará združenie z Tisovca, bližšie informácie je možné nájsť na web stránke www.zubacka.sk.
- Expozícia tradícií a života obce – je umiestnená na obecnom úrade, pozostáva z niekoľkých častí, ktoré prezentujú tradičný spôsob života a hospodárenia (proces spracovania a využitia ľanu). Je prístupná počas tradičných obecných podujatí alebo na požiadanie u pracovníčok obecného úradu..
- Informačné centrum Sedlo Zbojská slúži širokej verejnosti a poskytuje informácie o možnostiach rekreačného a turistického využitia blízkeho aj vzdialenejšieho okolia (Horehronie, Gemer, Slovenské rudohorie, Nízke Tatry, Muránska planina, Veporské vrchy). V informačnom centre je možné zakúpiť rôzne ručne vyrobené suveníry od ľudových remeselníkov z blízkeho okolia (Gemer a Horehronie).
- ubytovacie (resp. reštauračné) zariadenia – sa nachádzajú hlavne v sedle Zbojská:
  - Salaš Zbojská – Zbojnický dvor ponúka okrem ubytovania a reštauračných služieb aj predaj miestnych výrobkov - hrudkový ovčí syr, ručne ťahané nite, pareničky a uzlíky, oštiepky, žinčica, ochutené syry, nepasterizovaná 100% ovčia bryndza a pod.). zariadenie ponúka aj možnosť zúčastniť sa prác na salaši,, organizujú sa tu kultúrne podujatia, oslavy, firemné stretnutia a detské prázdninové tábory.
  - Gazdovský dvor v sedle Chlipavica nadväzuje na dávnu tradíciu chovu hovädzieho dobytku na horskej usadlosti Krátke - Chlipavica. Je tu malé hospodárstvo, kde je možné zažiť pravú atmosféru horských lazníckych osád.
  - Chata Zbojská - penzión bezprostredne pri lyžiarskom stredisku SKI Zbojská.
  - Chata v sedle Zbojská - V sedle u Falt'anov,
  - Ubytovanie Majka - ubytovanie v rodinnom dome.

V sedle Zbojská bola v roku 2016 postavená atraktívna vyhliadková veža, kde je umiestnená aj malá kaplnka.

Pre účely poznania prírody slúži návštevníkom pomerne hustá sieť značených turistických chodníkov, ako aj cyklotrás (viac informácií je uvedených v časti Kultúra a šport).

Širšie okolie obce tak isto poskytuje pestré možnosti rozvoja cestovného ruchu:

- lyžiarske strediská v Bánove, Rejkove a Prednej Hore a lyžiarsky vlek v Muráni;
- v blízkej dostupnosti sú Nízke Tatry s mnohými lyžiarskymi strediskami;
- na bežecké lyžovanie v prírodných podmienkach sú ideálne podmienky nad obcou Michalová v lokalite Vlčienec, Priehybina a Krátke s prechodom na Čierny Balog, na Zbojskej, Prednej Hore, v širokom okolí Tisovca i Muráňa;
- horská a lyžiarska turistika smerom na Muránsku planinu – Veľkú lúku a na Muránsky hrad;
- zaujímavé kultúrne a historické miesta ako napr. Muránsky hrad, kaštieľ Betliar, hrad Krásna Hôrka, skanzen Vydrovo a železnička v Čiernom Balogu,;
- prírodné skvosty Slovenska (Bystrianska, Dobšinská ľadová, či Ochtinská aragonitová jaskyňa).

A.2 Analýza východiskovej situácie obce

Obec Pohronská Polhora sa nachádza v horstve Veporské vrchy (Fabova hoľa a Balocké vrchy), pričom veľká časť jej katastra leží v NP Muránska planina, resp. jeho ochrannom pásme. Takmer 80 % územia pokrývajú lesy (ihličnaté a zmiešané), v poľnohospodárskej pôde dominujú trvalé trávne porasty. Rastlinstvo aj živočíšstvo je pestré vzhľadom k blízkosti Muránskej Planiny, vodný tok Rohozná s malými prítokmi je prirodzeným tokom so zachovalými jelšovo-vrbovými podhorskými lužnými spoločenstvami a predstavuje biokoridor regionálneho významu. Krajinu možno komplexne hodnotiť ako stabilnú a vyváženú.

Historicky je to relatívne mladá obec, bola založená pred 230 rokmi ako osada mesta Brezna osadníkmi z Oravy (Oravskej Polhory), väčšinou poľnohospodármi a drevorubačmi. Urbanizácia je lokalizovaná v západnej časti katastra pozdĺž riečky Rohozná, železničnej trate a hlavnej cesty 1. triedy v dĺžke 5 km na miernom južnom svahu. Hranica katastra prechádza cez zastavané územie, ktoré súvisle pokračuje osídlením susednej obce Michalová. Pôvodná zástavba je obojstranná okolo hlavnej cesty, novšia je tvorená ulicami rovnobežne a kolmo situovanými na hlavnú komunikáciu. Od okresného mesta Brezna je obec vzdialená 14 km. V katastri sa nachádzajú aj lokality s rozptýleným lazníckym osídlením, ktoré väčšinou už zmenilo svoju funkciu.

Najstaršie pamiatky sú z počiatku 19. storočia, pôvodné osídlenie (drevenice s hospodárskymi budovami) sú dochované už len v malej miere. Novšie domy neprebrali charakteristické znaky pôvodnej výstavby, zástavba je rôznorodá, väčšinou sú domy prízemné s obývatel'ným podkrovím. V centre obce popri hlavnej ceste sa nachádzajú veľké dvoj-, trojpodlažné obecné, verejné a cirkevné budovy so sedlovými strechami, dominantný je kostol a vysoké lipy na starom cintoríne. Hlavná komunikácia je značne frekventovaná, má však dostatočné šírkové parametre, ktoré umožnili vybudovanie obojstranných chodníkov. Tým, že obec nemá spracovanú územnoplánovaciu dokumentáciu, výstavba a funkčné využívanie plôch a priestorov je uskutočňované bez premyslených koncepcných zámerov a regulácie.

Pohronská Polhora je mladá obec so stabilizovanou populáciou, len s miernym poklesom obyvateľstva. Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva je vysoký, vzdelanostná úroveň však nedosahuje regionálny ani celoslovenský priemer. Rómske obyvateľstvo v podiele 8,3 % je väčšinou integrované.

Za prácou z dediny odchádza takmer 70% obyvateľov. V obci najviac obyvateľov pracuje v lesnom hospodárstve a drevárstve, verejnom sektore (OcÚ, ZŠ, MŠ, ZUŠ) a obchode a službách.

Obec vlastní relatívne veľa obecných budov: budova obecného úradu (z veľkej časti prenajatá), budova starého obecného úradu (priestory pre záujmovú a spolkovú činnosť, kinosála, časť v prenájme), budova Klubu dôchodcov (vrátane požiarnej zbrojnice), bývalá materská škola (nevyužívaný a schátralý objekt), bývalá stolárska dielňa (v prenájme), ubytovňa (v prenájme), obecná bytovka (pre učiteľov). Budovy sú objemovo naddimenzované, veľká časť z nich potrebuje dispozičnú optimalizáciu v záujme lepšieho využitia priestorov, energetických úspor ako aj sprehl'adnenia prevádzkových tokov.

Školské budovy spojenej školy sú zastarané, potrebujú postupnú rekonštrukciu, podobne aj školská bytovka. Kapacitne škola aj ZUŠ vyhovuje, je využívaná aj pre susednú Michalovú, poddimenzovaná je MŠ, ktorá potrebuje rozšírenie.

V obci nie je žiadne vybavenie opatrovateľskej starostlivosti ani sociálnej starostlivosti pre dôchodcov. Možnosti stravovania vrátane dovozu stravy sú dostačujúce.

Zdravotná starostlivosť je dostatočne zabezpečená, ale chýba detský lekár. Služby a obchod pokrývajú základné aj rozšírené potreby obyvateľov, navyše blízkosť susednej obce umožňuje vzájomné zdieľanie vybavenosti.

Obec žije bohatým kultúrnym a spoločenským životom, niektoré aktivity sú regionálneho charakteru, viaceré podporujú rozvoj cestovného ruchu. Priestory pre záujmové aktivity sú k dispozícii v obecných objektoch, umelecké činnosti sú prepojené na základnú umeleckú školu a tým je zaručená ich vysoká kvalita.

Pre potreby športu v obci slúži futbalové ihrisko, multifunkčné ihrisko a posilňovňa, v blízkosti sú lyžiarske vleky. Okolie obce poskytuje bohaté možnosti pre turistiku a veľký potenciál pre cykloturistiku a bežecké lyžovanie.

Dopravne je obec lokalizovaná na tranzitnej trase, v minulosti osobnú prepravu prevažne zabezpečovala železničná trať, ktorá je súčasťou kultúrneho dedičstva pamiatok železničnej dopravy. Od roku 2015 je ozubnicová železnica ako unikátne železničné prepojenie z Brezna cez Zbojskú do Tisovca sprístupnená pre turistov, bežné spoje pre cestujúcich boli masívne nahradené autobusovou dopravou.

Technická infraštruktúra (zásobovanie pitnou vodou, elektrickou energiou, plyn, verejné osvetlenie) je vyhovujúca až na dlhodobé neriešenie kanalizácie a ČOV (nedostatok finančných prostriedkov), ktoré sú v projektovej príprave už niekoľko rokov a v roku 2017 sa počíta so začatím výstavby. Od toho sa odvíjajú ďalšie obmedzenia, nakoľko potrebná rekonštrukcia všetkých komunikácií vrátane cesty 1. triedy je reálna až po ukončení výstavby (predpoklad v roku 2018). Dovtedy je bežne uskutočňovaná údržba miestnych komunikácií. Obec má vlastný zdroj pitnej vody, čo znižuje jej cenu pre obyvateľov.

Odpadové hospodárenie zahŕňa separovanie odpadu, je potrebné dobudovať obecné kompostovisko a estetizáciu verejných priestranstiev na ukladania zberných nádob. Odvoz komunálneho odpadu je zabezpečované vlastným KUKA vozom, čo je finančne výhodné pre obyvateľov.

Z hľadiska ekologickej stability patrí územie do 1. triedy - priestor ekologicky stabilný. Žiadne významné zdroje znečistenia sa v katastri nenachádzajú – až na súčasné nevyhovujúce riešenie likvidácie odpadových vôd z domácností a drobných prevádzok.

Obec svojou lokalizáciou v blízkosti NP Muránska planina (ako aj neďaleko NP Nízke Tatry a ďalších atraktívnych lokalít) má vysoký potenciál pre rozvoj turistiky a cestovného ruchu. Najdôležitejšou lokalitou je sedlo Zbojská, ale aj ďalšie lokality (Chlipavica a Krátke), kde sú vybudované stravovacie a ubytovacie kapacity charakteru agroturistiky vrátane mnohých doplnkových služieb a zaujímavostí.

A.3 Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

Ex-post hodnotenie analyzuje predchádzajúci Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Pohronská Polhora, ktoré opatrenia zo stratégie, prípadne akčného plánu boli za uplynulé obdobie zrealizované.

Tabuľka č. 17: Ex-post hodnotenie predchádzajúceho Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Pohronská Polhora					
<i>Priorita</i>	<i>Aktivita, projekt</i>	<i>Termín</i>	<i>Rozpočet (€)</i>	<i>Zdroj</i>	<i>Hodnotenie</i>
2	Vypracovanie projektovej dokumentácie k projektu "Kanalizácia obcí Pohronská Polhora a Michalová"	2010	211 000	Príma banke Slovensko	zrealizované
3	Detské ihrisko Zubačka	2011	700	Šanca v našom regióne	zrealizované
5	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2012	30 000	vlastné	zrealizované
3	Rekonštrukcia priestorov Základnej školy v Pohronskej Polhore -havarijný stav tried a chodby	2012	30 000	Krajský školský úrad v B.Bystrici MŠVVŠ SR	zrealizované
3	Rekonštrukcia priestorov Materskej školy v P.Polhore	2013	20 000	vlastné	zrealizované
5	Majetkové vysporiadanie miestnych komunikácií	2013	4000	vlastné	zrealizované
3	Rekonštrukcia organu v kostole sv.Michala	2013	15 000	MF SR	zrealizované
3	Havarijné stavy v priestoroch Základnej školy v Pohronskej Polhore	2013	70 000	Krajský školský úrad v B.Bystrici MŠVVŠ SR	zrealizované
3	Rekonštrukcia sociálnych zariadení v Základnej škole	2013	20 000	vlastné	zrealizované
5	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2015	30 000	Statne lesy	Zrealizované
3	Rekonštrukcia nádvoria Domu smútku	2015	3 000	vlastné	Zrealizované
3	Rekonštrukcia sociálnych zariadení v kinosále	2016	3 000	vlastné	Zrealizované
2	Kanalizácia obcí Pohronská Polhora a Michalová	2016	16 180 000	OP KŽP	v realizácii
3	Zníženie energetickej náročnosti Obecného úradu v Pohronskej Polhore	2016	211 406 200 852 – dotácia?	OP KŽP	v realizácii
3	Sanácia priestorov Spojenej školy v Pohronskej Polhore - rekonštrukcia šatní	2016	60 000	Krajský školský úrad v B.Bystrici MŠVVŠ SR	v realizácii

Zdroj: vlastné spracovanie

A.4 Zhodnotenie súčasného stavu územia (SWOT analýza)

Nasledovná tabuľka obsahuje analýzu silných a slabých stránok obce, analýzu príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia, či možné riziká a ohrozenia z vonkajšieho prostredia, ktoré obec nedokáže ovplyvniť. To všetko s dôrazom na priestorové aspekty a perspektívy rozvoja obce a kvality jej sídelného prostredia.

Podkladmi pre zhodnotenie boli aj výsledky dotazníkového prieskumu medzi obyvateľmi obce a diskusie pri prezentácii výsledkov auditu obce na spoločnom stretnutí s občanmi.

Tabuľka č. 18: SWOT analýza	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> výhodná geografická poloha obce (Muránska Planina, Slovenský raj, Nízke Tatry) bohatý prírodný potenciál neznečistené životné prostredie zdravé lesy a hospodárenie v lesoch blízkosť okresného mesta autobusová dostupnosť obce územie obce zasahuje do Národného parku Muránska planina obec vhodná na trvalé bývanie spolupráca so susednými obcami najmä s Michalovou priaznivá veková štruktúra obyvateľov stabilizovaná populácia fungujúca základná zdravotná starostlivosť práca s deťmi a mládežou spojená škola – ZŠ, MŠ, ZUŠ, ŠKD, ŠJ aktívna mimoškolská činnosť – krúžky úspešné umelecké kolektívy dobrá komunikácia s MRK aktívne cirkevné spoločenstvo, dobrá spolupráca s obcou aktívne obyvateľstvo – čulý spoločenský život pozitívne ekonomické hospodárenie obce rozvinuté živnostenské podnikanie rozvoj ovčiarstva spracovanie dreva web stránka obce, FB stránka obce horské sedlo Zbojská – možnosti oddychu a CR možnosti pre športové aktivity obyvateľov dobré podmienky na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu ozubnicová železnica spolupráca v Partnerstve Muránska planina – Čierny Hron dokončený ROEP chov oviec 	<ul style="list-style-type: none"> zlá poloha od hlavných dopravných tepien postavenie obce v regióne málo kultúrno-historických atrakcií nedobudovaná infraštruktúra (kanalizácia a ČOV) zlá kvalita pitnej vody nepriaznivá vzdelanostná štruktúra obyvateľstva chýbajúci územný plán odchod obyvateľov za prácou (do iných miest, do zahraničia) hustá doprava cez obec miestne komunikácie v zlom stave kultúrny dom je v zlom stave chýba obecné kompostovisko nedostatočná separácia odpadov nedostatok izolačnej a okrasnej zelene nedostatočná starostlivosť o zelené plochy a verejné priestranstvá miestny park v zlom stave (detské ihrisko nedostatočné) chýba vysokorýchlostný internet priemerná kvalita života v obci ľahostajnosť k životnému prostrediu chýbajú voľnočasové príležitosti rezervy v kultúrnom a spoločenskom živote nedostatok kultúrnych podujatí, hlavne pre mladých chýba kino vybavenosť materskej školy žiadne vzdelávacie inštitúcie chýbajú vzdelávacie programy, kurzy (PC, PC pre seniorov, ...) málo významných podujatí nedostatočná propagácia obce nedostatočná informatizácia obce rezervy v sociálnej starostlivosti chýba denný stacionár, prípadne domov sociálnych služieb

<ul style="list-style-type: none"> • miestny výrobca zvoncov • obecné objekty 	<ul style="list-style-type: none"> • chýba detský lekár v obci • chýbajú bytovky pre mladé rodiny • neuspokojivá doprava • zlý stav miestnych komunikácií • zlý stav chodníkov a cyklochodníkov • neprehľadné križovatky • nedostatočné dopravné značenie v obci • nedostatočné množstvo parkovacích plôch • neuspokojivé odpadové hospodárstvo • neuspokojivé podnikateľské prostredie • neuspokojivé verejné osvetlenie • nedostatočné služby pošty • chýbajú služby (opravár obuvi, bankomat,...) • nedostatočná kapacita detského ihriska • neuspokojivý stav rozvodov EE • nečistené a zarastené miestne potoky • chýba oddychová zóna v časti Lipianky • nedostatočné stravovacie kapacity • zlý stav turistických ciest a značení • chýba informačný materiál o možnostiach CR • chýba kamerový systém • nedostatočne využívané obecné objekty
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • spracovanie územného plánu obce • spracovanie územného systému ekologickej stability • využitie štrukturálnych fondov EÚ • využitie spolupráce s okolitými obcami • zlepšenie informovanosti obyvateľov • rozvojový marketing • podpora rozvoja drobných podnikateľov • rekonštrukcia a dobudovanie obecných budov a objektov občianskej vybavenosti • spracovanie a predaj miestnych produktov • podpora mladých poľnohospodárov • čistenie TTP, výroba drevoštiepky • stavebné pozemky pre rozvoj IBV, vybudovanie obecných bytoviek, podnikanie • dobudovanie kanalizácie a ČOV • oživenie osobnej železničnej dopravy • rozvoj vidieckeho cestovného ruchu v regionálnom meradle (Brezno/Tisovec Muráň) • rozvoj miestnej agroturistiky, poznávacieho a rekreačného turizmu • rozvoj ovčiarstva, chovu dobytka, drobných hospodárskych zvierat, miestne výrobky • rozvoj Železnej cesty • realizácia stratégie CLLD (prístup LEADER) • rekvalifikačné kurzy pre nezamestnaných • rozvoj individuálnej a bytovej výstavby • rozvoj oddychových zón • rekonštrukcia všetkých obecných objektov 	<ul style="list-style-type: none"> • silná administratíva a byrokracia • politický vývoj v krajine • legislatíva (systém finančnej samosprávy) • nepriaznivý demografický vývoj (starnutie obyvateľstva) • rast nezamestnanosti • nezáujem investorov • nedostatok informácií • nedostatočné partnerstvá • nepripravené projekty rozvoja • zvýšenie konkurenčného tlaku EÚ • nezáujem občanov, slabá motivácia k práci • migrácia vzdelanej pracovnej sily • nemožnosť čerpať externé zdroje (obmedzujúce podmienky čerpania zdrojov) • neúspešné projekty • rast počtu obyvateľov MRK • slabá podpora štátu pre malých podnikateľov • problémové dopravné napojenie územia

Zdroj: vlastné spracovanie

A.5 Ex-ante hodnotenie – stav projektovej pripravenosti

Ex-ante hodnotenie analyzuje súčasný stav pripravenosti rozvojových zámerov obce a zámerov dotknutých subjektov (stakeholderov) a možnosti ich financovania z rôznych zdrojov.

Tabuľka č. 19: Ex-ante hodnotenie – stav projektovej pripravenosti				
Názov projektu	Žiadateľ	Zdroj financovania	Predp. termín realizácie	Pripravenosť projekt. zámeru/návrhu
Prístavba Materskej školy v Pohronskej Polhore	obec	Operačný program "Ľudské zdroje 240 000	2017	podaná žiadosť o NFP
Sanácia priestorov Spojenej školy v Pohronskej Polhore -rekonštrukcia šatní okolie II.etapa	obec	Krajský školský úrad v B.Bystrici –MŠVVŠ SR 60 000	2017	podaná žiadosť o NFP
Rekonštrukcia obecnej verejnej budovy (starý obecný úrad)	obec	OP KZP	2018	štúdia
Dostavba existujúcej časti farského pastoračného centra	obec / cirkev			štúdia
Zlepšenie kvality života výsadbou rýchlorastúcich stromov a rekonštrukcia rigolov	obec	Environmentálny fond	2017	podaná žiadosť o NFP

Zdroj: vlastné spracovanie

A.6 Identifikácia kritických oblastí rozvoja

Na základe predchádzajúcich analýz je možné identifikovať nasledovné skupiny problémov:

Problém č. 1: Nedostatočne využitý potenciál obce pre miestne podnikanie a rozvoj vidieckeho cestovného ruchu.

Príčiny:

- zlá poloha od hlavných dopravných tepien,
- postavenie obce v regióne,
- nedobudovaná infraštruktúra (kanalizácia a ČOV),
- nepriaznivá vzdelanostná štruktúra obyvateľstva,
- chýbajúci územný plán,
- odchod obyvateľov za prácou (do iných miest, do zahraničia),
- hustá doprava cez obec,
- miestne komunikácie v zlom stave,
- chýba vysokorýchlostný internet,
- zlý stav miestnych komunikácií,
- nedostatočné dopravné značenie v obci,
- nedostatočné množstvo parkovacích plôch,
- neuspokojivé podnikateľské prostredie,
- neuspokojivý stav rozvodov EE,
- nedostatočné stravovacie kapacity,
- málo kultúrno-historických atrakcií,
- zlý stav turistických ciest a značení,
- chýba informačný materiál o možnostiach CR,
- nedostatočne využívané obecné objekty.

Dôsledky:

- nezáujem investorov o región,
- zaostávanie a prehlbovanie regionálnych rozdielov,
- zarastanie lúk a pasienkov,
- rast nezamestnanosti,
- rast sociálnej nespokojnosti,
- zaostávajúci rozvoj obce,
- migrácia vzdelanej pracovnej sily,
- zaostávanie a prehlbovanie regionálnych rozdielov,
- pokles kvality života v obci.

Problém č. 2: Nedobudovaná, resp. nekvalitná technická infraštruktúra.

Príčiny:

- nedobudovaná infraštruktúra (kanalizácia a ČOV),
- zlá kvalita pitnej vody,
- chýbajúci územný plán,
- hustá doprava cez obec,
- miestne komunikácie v zlom stave,
- chýba vysokorýchlostný internet,
- nedostatočná informatizácia obce,
- neuspokojivá doprava,

- zlý stav miestnych komunikácií,
- zlý stav chodníkov,
- neprehľadné križovatky,
- nedostatočné dopravné značenie v obci,
- nedostatočné množstvo parkovacích plôch,
- neuspokojivé verejné osvetlenie,
- neuspokojivý stav rozvodov EE,
- chýba kamerový systém,
- nedostatočne využívané obecné objekty.

Dôsledky:

- nezáujem investorov o región,
- zaostávanie a prehlbovanie regionálnych rozdielov,
- zhoršovanie kvality životného prostredia a zdravotného stavu obyvateľstva v obci,
- zaostávajúci rozvoj obce,
- rast nezamestnanosti,
- rast sociálnej nespokojnosti,
- priemerná kvalita života v obci,
- odchod obyvateľov za prácou (do iných miest, do zahraničia).

Problém č. 3: Rezervy v poskytovaní občianskej, sociálnej a zdravotnej starostlivosti, v oblasti bývania, kultúrneho a športového vyžitia.

Príčiny:

- postavenie obce v regióne,
- nedobudovaná infraštruktúra (kanalizácia a ČOV),
- zlá kvalita pitnej vody,
- nepriaznivá vzdelanostná štruktúra obyvateľstva,
- chýbajúci územný plán,
- odchod obyvateľov za prácou (do iných miest, do zahraničia),
- chýba vysokorýchlostný internet,
- priemerná kvalita života v obci,
- nedostatočná propagácia obce,
- nedostatočná informatizácia obce,
- rezervy v sociálnej starostlivosti,
- chýba denný stacionár, prípadne domov sociálnych služieb,
- chýba detský lekár v obci,
- chýbajú bytovky pre mladé rodiny,
- neuspokojivá doprava,
- nedostatočné služby pošty (otváracie hodiny),
- chýbajú služby (opravár obuvi, bankomat,...),
- nedostatočné stravovacie kapacity,
- nedostatočne využívané obecné objekty,
- málo významných podujatí,
- priemerná kvalita života v obci,
- chýbajú voľnočasové príležitosti,
- rezervy v kultúrnom a spoločenskom živote,
- nedostatok kultúrnych podujatí, hlavne pre mladých,
- chýba kino,

- chýba oddychová zóna v časti Lipianky.
- nedostatočne riešené verejné priestranstvá a detské ihriská.

Dôsledky:

- nezáujem občanov, slabá motivácia k práci,
- zhoršenie podmienok pre bývanie,
- zhoršovanie kvality životného prostredia a zdravotného stavu obyvateľstva v obci,
- rast nezamestnanosti,
- rast sociálnej nespokojnosti,
- migrácia vzdelanej pracovnej sily,
- pokles kvality života v obci.

Problém č. 4: Rezervy v rozvoji miestneho školstva v oblasti infraštruktúry a kvality vzdelávania a v oblasti celoživotného vzdelávania.

Príčiny:

- chýba vysokorýchlostný internet,
- priemerná kvalita života v obci,
- vybavenosť materskej školy,
- žiadne vzdelávacie inštitúcie,
- chýbajú vzdelávacie programy, kurzy (PC, PC pre seniorov, ...),
- málo významných podujatí,
- nedostatočná propagácia obce,
- nedostatočná informatizácia obce,
- nepriaznivá vzdelanostná štruktúra obyvateľstva,
- nedostatočná kapacita priestorov ZŠ A MŠ,
- odchod obyvateľov za prácou (do iných miest, do zahraničia),
- neúspešné projekty.

Dôsledky:

- nemožnosť uplatniť sa na trhu práce,
- zvyšovanie nespokojnosti miestneho obyvateľstva,
- nezáujem občanov, slabá motivácia k práci,
- rast nezamestnanosti,
- odchod obyvateľov za prácou (do iných miest, do zahraničia),
- pokles kvality života v obci.

Problém č. 5: Nedostatočné využívanie možností miestnej, regionálnej spolupráce, rezervy vo využívaní externých zdrojov na financovanie projektov, rezervy v oblasti prezentácie obce.

Príčiny:

- postavenie obce v regióne,
- chýba vysokorýchlostný internet,
- nedostatočná propagácia obce,
- nedostatočná informatizácia obce,
- chýbajúci územný plán,
- obec nevlastní pozemky,
- slabá informovanosť občanov,
- nevyužívané budovy vo vlastníctve obce a cirkví,
- nedostatočné partnerstvá,

- nepripravené projekty rozvoja,
- zvýšenie konkurenčného tlaku EÚ,
- silná administratíva a byrokracia,
- politický vývoj v krajine,
- legislatíva (systém finančnej samosprávy),
- obmedzujúce podmienky čerpania zdrojov,
- neúspešné projekty.

Dôsledky:

- nezáujem investorov o región,
- zaostávajúci rozvoj obce,
- nezáujem občanov, slabá motivácia k práci,
- nezáujem investorov,
- nižšia aktivita obyvateľov na rozvoji,
- rast nezamestnanosti,
- rast sociálnej nespokojnosti,
- migrácia vzdelanej pracovnej sily,
- pokles kvality života v obci.

Problém č. 6: Napriek uspokojivému stavu životného prostredia vyskytujúce sa riziká jeho ohrozenia, rezervy v systematickej starostlivosti o zložky životného prostredia..

Príčiny:

- nedobudovaná infraštruktúra (kanalizácia a ČOV),
- zlá kvalita pitnej vody,
- chýbajúci územný plán,
- hustá doprava cez obec,
- miestne komunikácie v zlom stave,
- chýba obecné kompostovisko,
- nedostatočná separácia odpadov,
- nedostatok izolačnej a okrasnej zelene,
- nedostatočná starostlivosť o zelené plochy a verejné priestranstvá,
- miestny park v zlom stave (detské ihrisko nedostatočné),
- ľahostajnosť k životnému prostrediu,
- neuspokojivé odpadové hospodárstvo,
- nedostatočná kapacita detského ihriska,
- nečistené a zarastené miestne potoky,
- chýba oddychová zóna v časti Lipianky,
- zarastajúce lúky a pasienky.

Dôsledky:

- zhoršovanie kvality životného prostredia a zdravotného stavu obyvateľstva v obci,
- zhoršujúca sa kvalita zložiek životného prostredia,
- migrácia vzdelanej pracovnej sily,
- pokles kvality života v obci.

A.7 Stanovenie východísk a možných riešení

Z identifikovaných problémov je možné načrtnúť nasledovné východiská:

Východisko č. 1: Vytváranie podmienok pre koordinované podnikateľské prostredie, rozvoj malého a stredného podnikania, vidieckeho cestovného ruchu, pre zvyšovanie zamestnanosti a zamestnateľnosti.

Východisko č. 2: Budovanie chýbajúcej infraštruktúry a systematická starostlivosť o existujúcu základnú infraštruktúru ako základná podmienka pre zlepšenie kvality života a podporu miestneho ekonomického rozvoja.

Východisko č. 3: Rozvoj a skvalitnenie služieb, starostlivosti a vybavenosti v občianskej, sociálnej a zdravotnej oblasti. Zapojenie obyvateľov do života obce, rozširovanie ponuky a služieb v kultúrnej a športovej oblasti.

Východisko č. 4: Miestne školstvo s vyhovujúcou infraštruktúrou a kvalitným vzdelávacím programom, posilnenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva s cieľom lepšieho uplatnenia sa občanov na trhu práce a na zníženie nezamestnanosti

Východisko č. 5: Vytváranie a aktívne využívanie partnerstiev obce na miestnej a regionálnej úrovni, intenzívne čerpanie externých zdrojov na realizáciu obecných projektov, efektívna prezentácia obce.

Východisko č. 6: Systematická starostlivosť o životné prostredie a jeho zložky.

Odôvodnenie jednotlivých východísk je uvedené v tabuľke č. 20 Špecifické ciele a priority.

ČASŤ B – STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť obsahuje víziu územia obce Pohronská Polhora, formuláciu a návrh stratégie rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifík a určí hlavné strednodobé rozvojové priority a ciele rozvoja obce s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia, ďalej obsahuje výber a popis cieľov v jednotlivých politikách - oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálno-spoločenská, environmentálna).

Vízia:

Obec Pohronská Polhora je moderná dedina ležiaca v kvalitnom vidieckom prostredí s vybudovanou technickou a environmentálnou infraštruktúrou, vhodnými podmienkami na podnikanie a bývanie, fungujúcou občianskou, sociálnou a zdravotnou starostlivosťou, aktívnymi občanmi, bohatým sociálno-spoločenským životom, kvalitným školským a celoživotným vzdelávaním, aktívnym vidieckym cestovným ruchom, v ktorej žijú spokojní, zdraví a vzdelaní obyvatelia.

Stratégia rozvoja obce / globálny cieľ:

Efektívnym využívaním miestnych zdrojov, zručností a tradícií, podporou miestneho podnikania, služieb, komunitného života, vzdelávania, ochranou životného prostredia a prezentáciou prírodných a historických hodnôt obce a jej okolia dosiahnuť zvýšenie kvality života obyvateľov obce.

Zo SWOT analýz, definovania kritických oblastí rozvoja, identifikácie východísk uvedených v kapitolách A.2 až A.5 vyplynuli nasledovné priority a špecifické ciele a z nich plynúce opatrenia:

Tabuľka č. 20: Špecifické ciele a priority	
I. prioritná oblasť - hospodárska	
PRIORITA 1	EKONOMICKÝ ROZVOJ
Špecifický cieľ 1:	<i>Systematicky vytvárať podmienky pre malých a stredných podnikateľov, podporovať samozamestnávanie, rozvíjať sociálne podnikanie a podnikanie na pôde, rozvíjať tradičné remeslá. Využitím domáceho prírodného potenciálu vytvoriť podmienky na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu, hlavne agrotistiky.</i>
Zdôvodnenie:	Obec má výhodnú dopravnú polohu, leží na hlavnom ťahu Brezno - Tisovec, čo je dobrým predpokladom pre ekonomický rozvoj. Za prácou z dediny však odchádza takmer 70% obyvateľov. Obec by mala vyvíjať permanentnú komunikáciu s ekonomickými subjektmi v obci a vytvárať podmienky pre zlepšenie zamestnanosti a zamestnateľnosti podporou

	<p>d'alšieho vzdelávania, intervenciami v oblasti dopravnej infraštruktúry, vybudovaním technickej infraštruktúry a pod. . Pre zvýšenie zamestnanosti a efektívne využitie miestnych zdrojov je potrebné podporovať rozvoj remesiel, ovčiarstvo, predaj miestnych výrobkov.</p> <p>Bohatý prírodný a kultúrny potenciál je potrebné využiť na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu, agroturizmu, poznávacieho, rekreačného, či poľovníckeho turizmu (turistické chodníky, cyklotrasy, zážitkové pobyty v prírode, zber lesných plodov, pobyt na farmách, ...). Ďalej podporovať a rozvíjať ubytovanie na súkromí a stravovacie kapacity v obci ako aj v sedle Zbojská a ďalších lokalitách (Chlipavica a Krátke). Tieto lokality je potrebné intenzívnejšie prepojiť s obcou a súvisiacimi službami a existujúci bohatý potenciál pre rozvoj letnej aj zimnej turistiky ešte viacej rozvinúť a zhodnotiť.</p>
Opatrenia:	<p>1.1 Miestne podnikanie</p> <p>1.2 Vidiecky cestovný ruch</p>
PRIORITA 2 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	
Špecifický cieľ 2:	<p><i>Riešiť dopravnú situáciu v obci, systematicky sa starať o miestne komunikácie, vytvárať podmienky na zlepšenie dostupnosti obce a mobility obyvateľov. Zabezpečiť rozvoj environmentálnej infraštruktúry vybudovaním novej a systematickou starostlivosťou o existujúcu infraštruktúru. Zabezpečiť systematickú starostlivosť o energie, podporovať využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Systematicky zabezpečovať bezpečnosť obyvateľov obce.</i></p>
Zdôvodnenie:	<p>Technická infraštruktúra (zásobovanie pitnou vodou, elektrickou energiou, plyn, verejné osvetlenie) je vyhovujúca až na dlhodobé neriešenie kanalizácie a ČOV. Pre ďalší rozvoj obce je nevyhnutné dobudovať kanalizáciu a ČOV. Po jej dokončení je potrebné zrekonštruovať všetky miestne komunikácie a chodníky a rozšíriť kapacitu parkovacích plôch.</p> <p>Obec bude musieť riešiť problémy spojené s intenzívnou nákladnou dopravou cez obec, ktorá ohrozuje zdravie a bezpečnosť ľudí, ako aj statiku rodinných domov. Je potrebné intervenovať v oblasti zintenzívnenia osobnej vlakovej dopravy.</p> <p>Pre potreby novej výstavby bude potrebné zrekonštruovať rozvody a zariadenia na prenos elektrickej energie. Pre zachovanie bezpečnosti v obci bude potrebné vymeniť súčasný kamerový systém a podporovať aktivity v oblasti preventívno-výchovnej činnosti a protipožiarnej ochrany.</p>

Opatrenia:	2.1 Doprava 2.2 Environmentálna infraštruktúra 2.3 Energie 2.4 Bezpečnosť
------------	--

II. prioritná oblasť - sociálno-spoločenská

Priorita 3 KVALITA ŽIVOTA

Špecifický cieľ 3:	<i>Rozširovať a skvalitňovať služby v oblasti občianskych služieb a vybavenosti, sociálnej a zdravotnej starostlivosti. Zlepšovať životné podmienky a uplatnenie sa na trhu práce pre marginalizovanú rómsku komunitu. Vytvárať podmienky pre rozvoj bývania hlavne mladých ľudí. Podporovať rozvoj kultúry starostlivosťou o kultúrne zariadenia, rozširovaním ponuky kultúrno-spoločenských podujatí. Podporovať rozvoj športu a možností trávenia voľného času rekonštrukciou starých a budovaním nových zariadení pre šport, voľný čas a oddych.</i>
Zdôvodnenie:	<p>Z dôvodu skvalitňovania života v občianskej, sociálnej, zdravotnej oblasti musí obec poskytovať sociálne a komunitné služby, riešiť nové služby (detský lekár v obci, rozšírenie opatrovateľskej služby, dobudovanie farského centra na účelové zariadenie pre seniorov).</p> <p>Vzhľadom k tomu, že obec nedisponuje voľnými pozemkami na výstavbu obecných bytov, je potrebné orientovať sa na prípadnú rekonštrukciu existujúcich obecných budov na nájomné byty pre mladých, ako aj rekonštruovať existujúci obecný bytový fond.</p> <p>Obec žije bohatým kultúrnym a spoločenským životom, niektoré aktivity sú regionálneho charakteru. Priestory pre záujmové aktivity sú k dispozícii v obecných objektoch, umelecké činnosti sú prepojené na základnú umeleckú školu a tým je zaručená ich vysoká kvalita. Je potrebné aj naďalej podporovať miestne umelecké súbory a zoskupenia, ktoré sú úspešné ďaleko za hranicami obce. Na zlepšenie povedomia miestnych obyvateľov je potrebné vydať spracovanú monografiu o obci.</p> <p>Pre rozvoj športu je potrebné uvažovať s dobudovaním a rozšírením existujúcich zariadení. Okolie obce poskytuje bohaté možnosti pre turistiku a veľký potenciál pre cykloturistiku a bežecké lyžovanie.</p>
Opatrenia:	3.1 Občianska, sociálna a zdravotná starostlivosť 3.2 Bývanie 3.3 Kultúra 3.4 Šport a voľný čas

Priorita 4 VZDELÁVANIE	
Špecifický cieľ 4:	<i>Zlepšiť technické podmienky a materiálne zabezpečenie vzdelávacieho procesu. Systematicky skvalitňovať vzdelávací proces, realizovať vzdelávacie programy adekvátne situácii v obci. Realizovať systém celoživotného vzdelávania vrátane neformálneho vzdelávania.</i>
Zdôvodnenie:	<p>Miestne školstvo je na vysokej úrovni a spája základné vzdelávanie s vysokokvalitným mimoškolským vzdelávaním (základná umelecká škola) – táto je základom pre existenciu kvalitných a úspešných umeleckých súborov. Je potrebné sa systematicky venovať infraštruktúre vzdelávania a rekonštruovať objekty vzdelávania.</p> <p>Školské budovy spojenej školy sú zastarané, potrebujú postupnú rekonštrukciu, prípadne rozšírenie kapacity.</p> <p>V súvislosti so zlepšením vzdelanostnej štruktúry je potrebné zaviesť programy v oblasti formálneho a neformálneho vzdelávania dospelých, ktoré pružne reagujú na potreby obce a jej obyvateľov a ďalej posilniť komunitné vzdelávacie služby.</p>
Opatrenia:	<p>4.1 Infraštruktúra vzdelávania</p> <p>4.2 Kvalita vzdelávania</p> <p>4.3 Celoživotné vzdelávanie</p>
Priorita 5 KOMUNIKÁCIA	
Špecifický cieľ 5:	<i>Vytvárať a podporovať partnerstvá s miestnymi ekonomickými, sociálnymi a spoločenskými partnermi, rozvíjať partnerstvá na regionálnej úrovni a prioritne so susednou obcou. Systematicky riešiť a strategicky plánovať udržateľný rozvoj. Rozširovať informačnú infraštruktúru, zlepšovať prístup obyvateľov k informáciám a propagáciu obce.</i>
Zdôvodnenie:	<p>Vzhľadom na náročnosť riešenia niektorých problémov v obci je potrebné vyvíjať spoluprácu predovšetkým so susednou obcou Michalová, ako aj s miestnymi združeniami, organizáciami (napr. cirkevnými) a podnikateľskými subjektmi na príprave spoločných projektov. Obec by mala naplno využiť možnosti členstva v miestnej akčnej skupine Muránska Planina - Čierny Hron a realizovať projekty v oblasti regionálneho rozvoja, obnovy dediny, podnikania na vidieku, či vzdelávania. Na financovanie rozvojových aktivít bude obec využívať aj naďalej externé zdroje.</p> <p>Pre rozširovanie aktivít v oblasti vidieckeho cestovného ruchu, agroturistiky, ako aj zlepšenie informovanosti verejnosti by mala obec viac propagovať buď formou informačnej tabule alebo spracovaním propagačných a prezentačných materiálov o obci, rozšírením obsahu webovej stránky a miestnych novín</p>

	<p>Polhorské novinky, prezentovať sa na sociálnych sieťach, vylepšiť informačný systém v obci (informačné a smerové tabule), vydávať zaujímavé publikácie o obci.</p> <p>Vzhľadom na všetky rozvojové aktivity je nevyhnutné spracovať územný plán obce a vzhľadom k tomu, že prevažná časť územia obce sa nachádza na území NP Muránska planina je potrebné spracovať aj územný systém ekologickej stability.</p>
Opatrenia:	<p>5.1 Partnerstvá</p> <p>5.2 Strategické plánovanie</p> <p>5.3 Informovanosť</p>

III. prioritná oblasť - environmentálna

Priorita 6 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Špecifický cieľ 6:	<p><i>Starat' sa systematicky sa o verejné priestranstvá a zeleň v obci, monitorovať zložky životného prostredia (ovzdušie, voda, horniny, pôda a organizmy), vytvárať podmienky pre ich účinnú ochranu a aplikovať opatrenia zamerané na adaptáciu zmeny klímy a vodohospodárske opatrenia. Podporovať účinné opatrenia v oblasti nakladania s odpadmi.</i></p>
Zdôvodnenie:	<p>Starostlivosť o životné prostredie predpokladá na jednej strane významné investičné aktivity na dobudovanie základnej environmentálnej infraštruktúry, na druhej strane predpokladá množstvo ďalších aktivít v oblasti starostlivosti o jednotlivé zložky životného prostredia: starostlivosť o zeleň, nakladanie s odpadmi, odstraňovanie nelegálnych skládok odpadu (predovšetkým starej obecnej skládky), protipovodňové opatrenia, bezpečnosť na cestách a pod. Je potrebné aktualizovať Program odpadového hospodárstva. Pre nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom je potrebné dobudovať obecné kompostovisko a pre nakladanie so separovaným odpadom dobudovať zberný dvor a upraviť priestory okolo nádob pre separovaný odpad.</p> <p>Obec vlastní viacero budov, ktoré sú využívané v rámci komunitného života. Budovy sú objemovo naddimenzované, veľká časť z nich potrebuje dispozičnú optimalizáciu v záujme lepšieho využitia priestorov, energetických úspor ako aj sprehl'adnenia prevádzkových tokov. Je potrebné upraviť aj ich okolie. Niektoré z budov sú nevyužívané a je potrebné ich využiť v prospech rozvoja obce na podporu miestneho podnikania, či predaja miestnych výrobkov.</p>
Opatrenia:	<p>6.1 Verejné priestranstvá a zeleň</p> <p>6.2 Zmeny klímy</p> <p>6.3 Nakladanie s odpadmi</p>

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č. 21: Strategický rámec

Vízia					
<p>Obec Pohronská Polhora je moderná dedina ležiaca v neporušenom kvalitnom vidieckom prostredí s vybudovanou technickou a environmentálnou infraštruktúrou, vhodnými podmienkami na podnikanie a bývanie, kvalitnou občianskou, sociálnou a zdravotnou starostlivosťou, aktívnymi občanmi, bohatým sociálno-spoločenským životom, kvalitným školským a celoživotným vzdelávaním, aktívnym vidieckym cestovným ruchom, v ktorej žijú spokojní, zdraví a vzdelaní obyvatelia.</p>					
Globálny cieľ					
<p>Efektívnym využívaním miestnych zdrojov, zručností a tradícií, podporou miestneho podnikania, služieb, komunitného života, vzdelávania, ochranou životného prostredia a prezentáciou prírodných a historických hodnôt obce a jej okolia dosiahnuť zlepšenie kvality života obyvateľov obce..</p>					
I. prioritná oblasť hospodárska		II. prioritná oblasť sociálno-spoločenská			III. prioritná oblasť environmentálna
Priorita 1 Ekonomický rozvoj	Priorita 2 Technická infraštruktúra	Priorita 3 Kvalita života	Priorita 4 Vzdelávanie	Priorita 5 Komunikácia	Priorita 6 Životné prostredie
<p>Opatrenie 1.1 Miestne podnikanie</p> <p>Opatrenie 1.2 Vidiecky cestovný ruch</p>	<p>Opatrenie 2.1 Doprava</p> <p>Opatrenie 2.2 Environmentálna infraštruktúra</p> <p>Opatrenie 2.3 Energie</p> <p>Opatrenie 2.4 Bezpečnosť</p>	<p>Opatrenie 3.1 Občianska, sociálna a zdravotná starostlivosť</p> <p>Opatrenie 3.2 Bývanie</p> <p>Opatrenie 3.3 Kultúra</p> <p>Opatrenie 3.4 Šport a voľný čas</p>	<p>Opatrenie 4.1 Infraštruktúra vzdelávania</p> <p>Opatrenie 4.2 Kvalita vzdelávania</p> <p>Opatrenie 4.3 Celoživotné vzdelávanie</p>	<p>Opatrenie 5.1 Partnerstvá</p> <p>Opatrenie 5.2 Strategické plánovanie</p> <p>Opatrenie 5.3 Informovanosť</p>	<p>Opatrenie 6.1 Verejné priestranstvá a zeleň</p> <p>Opatrenie 6.2 Zmeny klímy</p> <p>Opatrenie 6.3 Nakladanie s odpadmi</p>

Zdroj: vlastné spracovanie

ČASŤ C – PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť obsahuje najmä zoznam aktivít a projektov vo väzbe na priority a opatrenia s cieľom zabezpečenia realizácie Programu rozvoja obce Pohronská Polhora. Obsahuje podrobnejšie rozpracovanie špecifických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike na úroveň opatrení a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami projektov a tak isto súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov.

Opatrenie zastrešuje súbor aktivít k určitej téme/priestoru a stanoví prístup k riešeniu jednotlivých tém/problémov. Jednotlivé opatrenia sú napĺňané prostredníctvom realizácie konkrétnych rozvojových aktivít. Aktivita označuje konkrétnu akciu, činnosť, projekt v rámci daného opatrenia.

Tabuľka č. 22: Opatrenia, aktivity a ukazovatele podľa prioritných oblastí	
I. prioritná oblasť - hospodárska	
Priorita 1	EKONOMICKÝ ROZVOJ
Opatrenie:	1.1 Miestne podnikanie
Aktivity (projekty):	1.1.1 Aktivity zamerané na podporu zamestnanosti (rekvalifikačné kurzy, oživenie tradičných remesiel,...) 1.1.2 Podpora poľnohospodárstva, obhospodarovania krajiny 1.1.3 Podpora lesného hospodárstva 1.1.4 Podpora malého a stredného podnikania 1.1.5 Rozvoj ovčiarstva, chovu drobných hospodárskych zvierat 1.1.6 Podpora spracovania a predaja miestnych produktov
Merateľné ukazovatele:	Počet aktivít zameraných na podporu zamestnanosti Počet novovytvorených pracovných miest Počet aktivít na podporu poľnohospodárstva Počet aktivít na podporu lesného hospodárstva Počet aktivít na podporu malého a stredného podnikania Počet aktivít na podporu ovčiarstva, chovu drobných hospodárskych zvierat Počet aktivít na spracovanie a predaj miestnych produktov
Opatrenie:	1.2 Vidiecky cestovný ruch
Aktivity (projekty):	1.2.1 Podpora služieb vidieckeho cestovného ruchu (ubytovanie, stravovanie, doplnkové služby) 1.2.2 Podpora aktivít vidieckeho cestovného ruchu, agroturizmu, poznávacieho, rekreačného, poľovníckeho turizmu pod. 1.2.3 Sieťovanie aktivít a služieb v regionálnom meradle 1.2.4 Budovanie a starostlivosť o miestne turistické a náučné trasy, cyklochodníky a cyklotrasy

<i>Merateľné ukazovatele:</i>	<i>Počet podporených podnikateľských subjektov so zameraním na poskytovanie služieb cestovného ruchu</i> <i>Počet novovytvorených služieb vidieckeho cestovného ruchu</i> <i>Počet aktivít na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu</i> <i>Počet vyznačených turistických a cykloturistických trás</i> <i>Počet aktivít zameraných na sieťovanie služieb v regionálnom meradle</i> <i>Počet km vybudovaných turistických a náučných trás</i> <i>Počet km vybudovaných cyklotrás a cyklochodníkov</i> <i>Počet turistov na turistických a cykloturistických trás</i>
Priorita 2	TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA
Opatrenie:	2.1 Doprava
Aktivity (projekty):	2.1.1 Starostlivosť o existujúce a budovanie nových miestnych komunikácií 2.1.2 Starostlivosť o existujúce a budovanie nových chodníkov a odstavných plôch 2.1.3 Rekonštrukcia autobusových zastávok 2.1.4 Intervencie v oblasti dopravy
<i>Merateľné ukazovatele:</i>	<i>Počet km rekonštruovaných miestnych komunikácií</i> <i>Počet km novovybudovaných miestnych komunikácií</i> <i>Počet km rekonštruovaných chodníkov</i> <i>Počet km novovybudovaných chodníkov</i> <i>Plocha parkovísk a odstavných plôch</i> <i>Počet rekonštruovaných zastávok</i> <i>Počet intervencií v oblasti riešenia dopravy</i>
Opatrenie:	2.2 Environmentálna infraštruktúra
Aktivity (projekty):	2.2.1 Vybudovanie kanalizácie a čistiarne odpadových vôd 2.2.2 Starostlivosť o zásobovanie pitnou vodou
<i>Merateľné ukazovatele:</i>	<i>Počet km kanalizačnej siete</i> <i>Počet ekvivalentných obyvateľov napojených na kanalizáciu</i> <i>Vybudovaná ČOV</i> <i>Počet zrekonštruovaných inžinierskych sietí</i>
Opatrenie:	2.3 Energie
Aktivity (projekty):	2.3.1 Starostlivosť o verejné osvetlenie a obecný rozhlas 2.3.2 Rozvoj informačnej infraštruktúry (signál TV a mobilných operátorov, vysokorýchlostný internet a pod.) 2.3.3 Rekonštrukcia rozvodov elektrickej energie 2.3.4 Využívanie obnoviteľných zdrojov energie
<i>Merateľné ukazovatele:</i>	<i>Počet zrekonštruovaných prvkov verejného osvetlenia</i> <i>Počet zrekonštruovaných prvkov verejného rozhlasu</i> <i>Počet domácností napojených na vysokorýchlostný internet</i> <i>Počet rekonštruovaných zariadení na rozvod EE</i> <i>Počet projektov na využívanie OZE</i>

Opatrenie:	2.4 Bezpečnosť
Aktivity (projekty):	2.4.1 Vybudovanie kamerového systému 2.4.2 Preventívno-výchovná činnosť v oblasti bezpečnosti obyvateľstva 2.4.3 Podpora aktivít v oblasti protipožiarnej ochrany
Merateľné ukazovatele:	<i>Počet prvkov kamerového systému</i> <i>Počet aktivít v oblasti bezpečnosti obyvateľstva</i> <i>Počet aktivít v oblasti protipožiarnej ochrany</i>

II. prioritná oblasť – sociálno-spoločenská	
Priorita 3	KVALITA ŽIVOTA
Opatrenie:	3.1 Občianska, sociálna a zdravotná starostlivosť
Aktivity (projekty):	3.1.1 Rozvoj občianskej vybavenosti 3.1.2 Rozvoj služieb sociálnej starostlivosti (opatrovateľská služba, stravovanie pre dôchodcov, ...) 3.1.3 Rozvoj služieb zdravotnej starostlivosti 3.1.4 Intervencie v oblasti rekonštrukcie budovy Farského centra na domov sociálnych služieb/účelové zariadenie pre seniorov 3.1.5 Neformálne vzdelávania zamerané na zlepšenie kvality života MRK
Merateľné ukazovatele:	<i>Počet prvkov občianskej vybavenosti</i> <i>Počet služieb sociálnej starostlivosti</i> <i>Počet obyvateľov využívajúcich služby sociálnej starostlivosti</i> <i>Počet služieb zdravotnej starostlivosti</i> <i>Počet obyvateľov využívajúcich služby zdravotnej starostlivosti</i> <i>Počet zamestnaných MRK</i> <i>Počet neformálnych vzdelávaní zameraných na zlepšenie kvality života MRK</i>
Opatrenie:	3.2 Bývanie
Aktivity (projekty):	3.2.1 Vytváranie podmienok pre rozvoj bytovej výstavby 3.2.2 Výstavba nových bytových domov 3.2.3 Rekonštrukcia budovy bývalej materskej školy na nájomné obecné byty (štartovacie byty pre mladých)
Merateľné ukazovatele:	<i>Počet intervencií pre rozvoj bytovej výstavby</i> <i>Počet žiadateľov o individuálnu bytovú výstavbu</i> <i>Počet nových bytov</i> <i>Počet novopostavených bytových domov</i> <i>Počet obyvateľov v nových bytových domoch</i>

Opatrenie:	3.3 Kultúra
Aktivity (projekty):	3.3.1 Rozvoj kultúrnej vybavenosti, vytváranie priestorov pre stretávanie sa rôznych vekových skupín 3.3.2 Podpora a rozvoj kultúrno-spoločenských podujatí 3.3.3 Podpora miestnych záujmových súborov a združení 3.3.4 Starostlivosť o duchovný život 3.3.5 Vydanie monografie o obci
Merateľné ukazovatele:	<i>Počet zariadení pre kultúru a stretávanie sa</i> <i>Počet obyvateľov využívajúcich kultúrnu vybavenosť</i> <i>Počet kultúrno-spoločenských podujatí</i> <i>Počet účastníkov kultúrno-spoločenských podujatí</i> <i>Počet podporených miestnych záujmových súborov</i> <i>Počet obyvateľov angažujúcich sa v miestnych súboroch a združeniach</i> <i>Počet podujatí v oblasti duchovného života</i> <i>Počet kusov monografie</i>
Opatrenie:	3.4 Šport a voľný čas
Aktivity (projekty):	3.4.1 Rozvoj vybavenosti pre šport a oddych 3.4.2 Podpora športových aktivít a podujatí 3.4.3 Rekonštrukcia šatní na futbalovom ihrisku 3.4.4 Rekonštrukcia tenisového ihriska 3.4.5 Dobudovanie multifunkčného ihriska na športovo-oddychovú zónu
Merateľné ukazovatele:	<i>Počet zariadení pre šport a oddych</i> <i>Počet obyvateľov využívajúcich športovú vybavenosť</i> <i>Počet športových podujatí</i> <i>Počet účastníkov športových podujatí</i> <i>Zrekonštruované šatne na futbalovom ihrisku</i> <i>Zrekonštruované tenisové ihrisko</i> <i>Dobudovaná multifunkčná plocha</i>
Priorita 4 VZDELÁVANIE	
Opatrenie:	4.1 Infraštruktúra vzdelávania
Aktivity (projekty):	4.1.1 Rekonštrukcia a rozšírenie kapacít materskej školy 4.1.2 Rozšírenie kapacít základnej školy 4.1.3 Rozšírenie kapacít základnej umeleckej školy 4.1.4 Dobudovanie vybavenosti areálu spojenej školy (šatne, športoviská, ...)
Merateľné ukazovatele:	<i>Počet rekonštrukcií školských zariadení</i> <i>Počet žiakov MŠ</i> <i>Počet žiakov ZŠ</i> <i>Počet žiakov ZUŠ</i> <i>Počet rekonštruovaných zariadení v rámci areálu školy</i>

Opatrenie:	4.2 Kvalita vzdelávania
Aktivity (projekty):	4.2.1 Programy predprimárneho vzdelania 4.2.2 Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základných škôl 4.2.3 Programy pre talentované deti a pre deti a žiakov so špeciálnymi potrebami 4.2.4 Rozvoj umeleckého vzdelávania (ZUŠ) 4.2.5 Podpora mimoškolskej činnosti 4.2.6 Programy v oblasti environmentálnej výchovy a vzdelávania
Merateľné ukazovatele:	<i>Počet programov v oblasti predprimárneho vzdelania</i> <i>Počet aktivít na zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základných škôl</i> <i>Počet programov pre talentované deti a pre deti a žiakov so špeciálnymi potrebami</i> <i>Počet žiakov ZUŠ</i> <i>Počet podporených mimoškolských činností</i> <i>Počet programov v oblasti environmentálnej výchovy a vzdelávania</i>
Opatrenie:	4.3 Celoživotné vzdelávanie
Aktivity (projekty):	4.3.1 Podpora programov a subjektov v oblasti formálneho a neformálneho vzdelávania dospelých 4.3.2 Podpora vzdelávacích aktivít s cieľom uplatnenia sa na trhu práce 4.3.3 Podpora programov pre zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva v oblasti IKT (nezamestnaní, seniori, ...) 4.3.4 Podpora vzdelávania v oblasti tradičných zručností a remesiel 4.3.5 Posilnenie komunitných vzdelávacích služieb (obecná kronika, obnova knižnice,...)
Merateľné ukazovatele:	<i>Počet aktivít v oblasti formálneho a neformálneho vzdelávania dospelých</i> <i>Počet vzdelávacích aktivít s cieľom uplatnenia sa na trhu práce</i> <i>Počet programov pre zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva v oblasti IKT</i> <i>Počet účastníkov jednotlivých vzdelávacích aktivít</i> <i>Počet komunitných vzdelávacích služieb</i> <i>Počet obyvateľov využívajúcich komunitné služby</i>

Priorita 5 KOMUNIKÁCIA	
Opatrenie:	5.1 Partnerstvá
Aktivity (projekty):	<p>5.1.1 Vytváranie podmienok na komunitné aktivity, na činnosť občianskych združení, miestnych organizácií a ostatných záujmových a neziskových združení, iniciatív a podnikateľov</p> <p>5.1.2 Aktívne partnerstvo so susednou obcou Michalová</p> <p>5.1.3 Aktívne členstvo v Miestnej akčnej skupine Partnerstvo Muránska Planina - Čierny Hron</p> <p>5.1.4 Podpora členstva obce v rôznych združeniach</p> <p>5.1.5 Podpora spolupráce na regionálnej úrovni</p>
Merateľné ukazovatele:	<p><i>Počet komunitných aktivít</i></p> <p><i>Počet aktivít občianskych združení, miestnych organizácií celoslovenských zväzov a ostatných profesijných, záujmových a neziskových organizácií</i></p> <p><i>Počet občanov angažujúcich sa v občianskych združeniach, miestnych organizáciách celoslovenských zväzov a ostatných profesijných, záujmových a neziskových organizáciách</i></p> <p><i>Počet aktivít v spolupráci so susednou obcou Michalová</i></p> <p><i>Počet aktivít v Partnerstve Muránska Planina - Čierny Hron</i></p> <p><i>Počet partnerstiev v regióne</i></p> <p><i>Počet pripravených projektov s partnerstvami v regióne</i></p> <p><i>Počet realizovaných projektov s partnerstvami v regióne</i></p>
Opatrenie:	5.2 Strategické plánovanie
Aktivity (projekty):	<p>5.2.1 Spracovanie územného plánu obce</p> <p>5.2.2 Projektová príprava (spracovanie projektovej dokumentácie, geodetické zameranie, rozpočet a pod.)</p> <p>5.2.3 Využívanie štrukturálnych fondov EÚ a ostatných externých zdrojov financovania</p> <p>5.2.4 Spracovanie ÚSES (územný systém ekologickej stability)</p> <p>5.2.5 Systematická práca s PRO obce Pohronská Polhora (monitorovacie správy, akčné plány, aktualizácia ...)</p>
Merateľné ukazovatele:	<p><i>Nový územný plán obce</i></p> <p><i>Počet pripravených projektov</i></p> <p><i>Počet pripravených projektových žiadostí na financovanie zo štrukturálnych fondov EÚ a ostatných externých zdrojov</i></p> <p><i>Počet úspešných projektových žiadostí na financovanie zo štrukturálnych fondov EÚ a ostatných externých zdrojov</i></p> <p><i>Spracovaný ÚSES</i></p> <p><i>Počet monitorovacích správ PRO</i></p> <p><i>Počet akčných plánov PRO</i></p>

Opatrenie:	5.3 Informovanosť
Aktivity (projekty):	5.3.1 Správa web stránky a stránky na Facebooku 5.3.2 Vydávanie miestnych novín Polhorské novinky 5.3.3 Propagácia a marketing obce 5.3.4 Informačný systém v obci (informačná tabuľa)
Merateľné ukazovatele:	<i>Počet stránok web stránky</i> <i>Počet návštevníkov web stránky</i> <i>Počet návštevníkov stránky na Facebooku</i> <i>Počet vydaní Polhorských noviniek za rok</i> <i>Počet výtlačkov Polhorských noviniek</i> <i>Počet aktivít v oblasti propagácie a marketingu obce</i> <i>Osadená informačná tabuľa</i> <i>Počet tabúl informačného systému</i>

III. prioritná oblasť – environmentálna

Priorita 6 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Opatrenie:	6.1 Verejné priestranstvá a zeleň
Aktivity (projekty):	6.1.1 Systematická starostlivosť o verejné priestranstvá a zeleň 6.1.2 Starostlivosť o obecné a verejné budovy, znižovanie energetickej náročnosti obecných objektov 6.1.3 Rekonštrukcia budovy obecného úradu (dispozičná optimalizácia vnútorných priestorov) 6.1.4 Rekonštrukcia budovy bývalého obecného úradu 6.1.5 Rekonštrukcia Klubu dôchodcov 6.1.6 Rekonštrukcia školskej bytovky 6.1.7 Využitie budovy bývalej stolárskej dielne v prospech obce 6.1.8 Budovanie detských ihrísk 6.1.9 Starostlivosť o cintoríny a Dom smútku 6.1.10 Revitalizácia centra obce (urbanistická štúdia) 6.1.11 Úprava priestranstva okolo budovy bývalého kina 6.1.12 Rekonštrukcia rigolov a výsadba rýchlorastúcich stromov okolo nich 6.1.13 Rekonštrukcia kaplnky sv. Jána Nepomuckého
Merateľné ukazovatele:	<i>Počet zrevitalizovaných verejných priestranstiev</i> <i>Plocha zrevitalizovaných verejných priestranstiev</i> <i>Počet obyvateľov zapojených do menších obecných služieb</i> <i>Plocha udržiavanej zelene</i> <i>Počet opravených obecných a verejných budov</i> <i>Zrekonštruovaná budova obecného úradu</i> <i>Zrekonštruovaná budova bývalého obecného úradu</i> <i>Zrekonštruovaný Klub dôchodcov</i> <i>Zrekonštruovaná školská bytovka</i> <i>Projekt na využitie bývalej stolárskej dielne</i> <i>Počet detských ihrísk</i> <i>Plocha cintorína</i>

	<i>Spracovaná urbanistická štúdia revitalizácie centra obce</i> <i>Zrekonštruované rigoly</i> <i>Zrekonštruovaná kaplnka sv. Jána Nepomuckého</i>
Opatrenie:	6.2 Zmeny klímy
Aktivity (projekty):	6.2.1 Realizácia protipovodňových opatrení 6.2.2 Zadržiavanie vody v krajine 6.2.3 Realizácia krajinno-ekologických opatrení v extraviláne obce 6.2.4 Starostlivosť o lúky a pasienky
Merateľné ukazovatele:	<i>Počet protipovodňových opatrení</i> <i>Rozloha riešená protipovodňovými opatreniami</i> <i>Počet opatrení na zadržiavanie vody v krajine</i> <i>Počet krajinno-ekologických opatrení v extraviláne</i> <i>Rozloha obhospodarovaných lúk a pasienkov</i>
Opatrenie:	6.3 Nakladanie s odpadmi
Aktivity (projekty):	6.3.1 Podpora efektívneho nakladania s komunálnym odpadom 6.3.2 Podpora separácie odpadov 6.3.3 Zriadenie zberného dvora pre triedený odpad 6.3.4 Vybudovanie prístreškov pri stanovištiach separovaného odpadu 6.3.5 Nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom (obecné kompostovisko) 6.3.6 Podpora domáceho kompostovania BRO 6.3.7 Zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva v oblasti nakladania s odpadmi – separovanie, biologicky rozložiteľný odpad a pod. 6.3.8 Likvidácia / revitalizácia nelegálnych skládok odpadu 6.3.9 Aktualizácia Programu odpadového hospodárstva
Merateľné ukazovatele:	<i>Množstvo komunálneho odpadu za rok (tony)</i> <i>Množstvo vyseparovaného komunálneho odpadu (tony)</i> <i>Zriadený zberný dvor</i> <i>Počet prístreškov pri stanovištiach separovaného odpadu</i> <i>Vybudované kompostovisko</i> <i>Množstvo spracovaného BRO (tony)</i> <i>Počet obyvateľov zapojených do domáceho kompostovania BRO</i> <i>Počet aktivít v zameraných na zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva</i> <i>Počet zlikvidovaných nelegálnych skládok</i> <i>Množstvo odpadu zo zlikvidovaných nelegálnych skládok</i> <i>Aktualizovaný Program odpadového hospodárstva</i>

Zdroj: vlastné spracovanie

ČASŤ D – REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie Programu rozvoja obce Pohronská Polhora, spôsob monitorovania a hodnotenia plnenia programu, jeho vecný a časový harmonogram formou akčných plánov.

D.1 Riadenie programu

Hlavnými nositeľmi zodpovednosti za riadenie a realizáciu PRO sú:

- **obecné zastupiteľstvo ako monitorovací výbor** – zo svojej pozície má hlavnú kompetenciu vo vzťahu k implementácii PRO. Schvaľuje akčné plány a posudzuje návrhy na ich zmenu a doplnenie. Úlohou výboru je zároveň monitorovať implementáciu akčných plánov. Je dobré určiť konkrétnych ľudí, ktorí budú systematicky dohliadať na realizáciu opatrení PRO a pripravovať monitorovacie správy a iné podklady pre monitorovací výbor.
- **starosta** – v pozícii predsedu monitorovacieho výboru.
- **obecný úrad** – ako riadiaci orgán PRO. Jeho úlohou je realizovať PRO v zmysle konkrétnych projektov Akčného plánu.
- **finančný útvar obce (ekonóm)** - jeho úlohou je zabezpečovať finančnú spoluúčasť na projektoch.
- **kontrolór obce** ako orgán auditu – úlohou je dohliadať nad korektnou realizáciou PRO.

Riadiaci orgán bude zabezpečovať:

- aby činnosti súvisiace s financovaním boli v súlade s kritériami PRO a aby počas celého obdobia realizácie boli v súlade s platnými predpismi SR a EÚ;
- systém na evidenciu a uchovávanie účtovných záznamov o každej operácii v rámci PRO v elektronickej podobe a zabezpečenie zberu údajov o realizácii, ktoré sú potrebné na finančné riadenie, monitorovanie, overovania, auditu, kontroly a hodnotenie;
- aby prijímatelia a iné orgány zapojené do realizácie operácií viedli buď samostatný účtovný systém alebo vhodné kódové označenie účtov pre všetky transakcie súvisiace s operáciou tak, aby boli v súlade národnými účtovnými pravidlami;
- aby sa hodnotenia PRO vykonávali v súlade s platnými predpismi;
- aby, monitorovací výbor mal k dispozícii všetky potrebné dokumenty;
- aby sa PRO a jeho aktualizácie sprístupňovali verejnosti;
- spôsob financovania riadiacej, monitorovacej a administratívnej činnosti PRO.

Ďalšími partnermi pri realizácii PRO budú realizátori projektov a užívatelia jednotlivých opatrení.

Monitorovací výbor bude vykonávať nasledovné činnosti:

- stanovenie spôsobu monitoringu a koordinácie spoločných rozvojových projektov;
- spracovanie hodnotiacej správy za každý kalendárny rok (každoročne v termíne do 31.3 nasledujúceho roku);
- zabezpečiť informovanosť obecného zastupiteľstva o činnosti výboru;
- zabezpečiť informovanosť verejnosti o programe a jeho plnení;

- pripravovať návrhy na aktualizáciu stratégie;
- raz za dva roky zabezpečiť zostavenie prehľadu finančných zdrojov na financovanie a kofinancovanie spoločných rozvojových projektov;
- podľa potreby spracovanie čiastkových akčných plánov realizácie PRO.

D.2 Aktualizácia PRO

sa bude vykonávať podľa potreby z viacerých dôvodov:

- zmena legislatívy (národnej, resp. EÚ),
- zmena existujúcich programových dokumentov vyššej úrovne – Program rozvoja samosprávneho kraja, ÚPN samosprávneho kraja, operačné programy EÚ, Program rozvoja vidieka a pod.,
- vytvorenie nového dokumentu vyššej úrovne ako je napríklad Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou (stratégia CLLD) a potreba harmonizácie obecných programov s týmto dokumentom,
- zásadnejšia zmena podmienok na miestnej úrovni (obec, mikroregión), ako napr. neplánovaná ponuka významného investora, živelná pohroma a pod.

Každá aktualizácia PRO bude schvaľovaná obecným zastupiteľstvom.

D.3 Komunikačná stratégia PRO

Program rozvoja obce bude po schválení v zastupiteľstve obce Pohronská Polhora zverejnený na webovej stránke obce. Súčasťou zverejnenia informácie o Programme je aj vhodná forma komunikácie s verejnosťou za účelom zrozumiteľnej prezentácie možností uplatnenia PRO, ktorý sa stáva programom každého obyvateľa a užívateľa územia aj vo vzťahu k žiadostiam o podporu z EÚ fondov.

Rovnako bude zverejňovaná každoročná Správa o monitoringu a hodnotení Programu. Zastupiteľstvo obce zabezpečí pravidelnú komunikáciu s miestnymi aktérmi rozvoja o všetkých aspektoch uplatňovania programu.

D.4 Monitorovanie a hodnotenie PRO

bude mať na starosti skupina ľudí, ktorých poverí obecné zastupiteľstvo. Zmyslom hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia sú monitorovacie a hodnotiace správy, ktoré sa prerokovávajú na zasadnutiach Monitorovacieho výboru (obecného zastupiteľstva).

Monitorovanie realizácie PRO sa vykonáva každý rok, údaje sa zbierajú k 31.12 každého kalendárneho roku. Na základe týchto údajov sa k 31.3 každého roku vypracuje monitorovacia správa (najskôr v roku 2018), ktorá je prezentovaná obecnému zastupiteľstvu a ktorá je podkladom pre vyplnenie správy o plnení PRO, ktorú vyžaduje samosprávny kraj.

Strategické hodnotenie sa uskutočňuje podľa rozhodnutia starostu, resp. výboru a vzhľadom na vzniknutú spoločenskú potrebu. Je to potrebné z dôvodu výrazných zmien v sociálno-ekonomickej situácii, ktoré je len ťažké odhadnúť pri tvorbe PRO. Z analýzy vyplynie, či je potrebná väčšia alebo menšia aktualizácia PRO. Strategické hodnotenie sa môže najskôr vykonať v roku 2020.

Tematické hodnotenie určitej časti PRO sa vykoná, ak je téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok.

Mimoriadne hodnotenie sa uskutoční pri značnom odklone od stanovených cieľov a dol'ahnutých hodnôt ukazovateľov, resp. pri návrhu na revíziu PRO.

Hodnotenie celého PRO sa vykoná po skončení jeho platnosti v roku 2026 na základe rozhodnutia starostu obce, monitorovacieho výboru, podnetu poslancov a pod. Výstupom hodnotenia celého procesu je hodnotiaca správa.

Pre monitoring a hodnotenie je vhodné vyhodnocovať nasledovné ukazovatele:

Monitorovacie ukazovatele procesu implementácie PRO:

- vytvorenie pracovnej skupiny pre dohľad nad PRO,
- počet stretnutí pracovnej skupiny,
- počet správ o implementácii PRO,
- spracovanie monitorovacích ukazovateľov pre jednotlivé opatrenia,
- počet informačných aktivít a realizácii programu,
- úroveň a početnosť zberu informácií v teréne.

Základné monitorovacie ukazovatele plnenia programu rozvoja obce:

- počet pripravených investičných aktivít v obci,
- počet zrealizovaných investičných aktivít v obci,
- objem zrealizovaných investičných aktivít,
- počet pripravených projektových zámerov v obci,
- počet zrealizovaných projektových zámerov v obci,
- objem prostriedkov získaných z externých zdrojov,
- objem aktivizovaných vnútorných zdrojov,
- miera zapojenia občanov a subjektov do aktivít programu rozvoja,
- počet a rozsah poskytovaných služieb v obci,
- miera skvalitnenia poskytovaných služieb v obci,
- miera zvýšenia kvality a pripravenosti ľudských kapacít v obci,
- miera zvýšenia návštevnosti obce,
- miera zviditeľnenia sa obce v regióne, v SR,
- počet a kvalita zrealizovaných občianskych aktivít,
- miera skvalitnenia života občanov v obci.

Každoročná monitorovacia správa sa bude vyplňať do nasledovnej tabuľky:

Tabuľka č.23: Monitorovacia správa za rok ... (vzor)					
Úroveň prvku stratégie	Opis prvkov stratégie	Plánovaný termín realizácie	Rozpočet obce	Externé zdroje	Realizácia aktivít od do a plán na obdobie od do
Oblasť					
Opatrenie					
Aktivita					

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC

D.5 Akčný plán na rozpočtový rok 2017 s výhľadom na 2 roky (2019) - vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov

Tabuľka č. 24: Akčný plán na roky 2017 - 2019								
Č. akt.	Opatrenie / aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný / partner	Financovanie	EUR	Ukazovateľ výstupu	Východisková hodnota	Plánovaná hodnota
I. prioritná oblasť: hospodárska								
PRIORITA 2 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA								
Opatrenie 2.2 Environmentálna infraštruktúra								
2.2.1	Kanalizácia obcí Pohronská Polhora a Michalová	2017 - 2019	obec obec Michalová	Operačný program Kvalita životného prostredia	16 180 000	počet ekvivalentných obyvateľov dĺžka hlavného potrubia (m) dĺžka odbočiek (m)	0 0 0	4 000 19 969 6 951
2.2.2	Zásobovanie vodou	2017	obec	rozpočet obce	21 766	priebežná činnosť		
2.2.2	Zásobovanie vodou	2018	obec	rozpočet obce	21 120	priebežná činnosť		
2.2.2	Zásobovanie vodou	2019	obec	rozpočet obce	21 120	priebežná činnosť		
Opatrenie 2.3 Energie								
2.3.1	Verejné osvetlenie	2017	obec	rozpočet obce	15 100	priebežná činnosť		
2.3.1	Verejné osvetlenie	2018	obec	rozpočet obce	16 600	priebežná činnosť		
2.3.1	Verejné osvetlenie	2019	obec	rozpočet obce	16 600	priebežná činnosť		
2.3.2 3.3.5 5.3.2	Vysielacie a vydavateľské služby	2017	obec	rozpočet obce	4 350	priebežná činnosť		

2.3.2 3.3.5 5.3.2	Vysielacie a vydavateľské služby	2018	obec	rozpočet obce	4 350	priebežná činnosť		
2.3.2 3.3.5 5.3.2	Vysielacie a vydavateľské služby	2019	obec	rozpočet obce	4 350	priebežná činnosť		
Opatrenie 2.4 Bezpečnosť								
2.4.3	Protipožiarna ochrana	2017	obec	rozpočet obce	3 428	priebežná činnosť		
2.4.3	Protipožiarna ochrana	2018	obec	rozpočet obce	2 850	priebežná činnosť		
2.4.3	Protipožiarna ochrana	2019	obec	rozpočet obce	2 850	priebežná činnosť		
II. prioritná oblasť: sociálno-spoločenská								
PRIORITA 3 KVALITA ŽIVOTA								
Opatrenie 3.1 Občianska, sociálna a zdravotná starostlivosť								
3.1.1 3.1.2	Sociálne služby	2017	obec	rozpočet obce	17 839	priebežná činnosť		
3.1.1 3.1.2	Sociálne služby	2018	obec	rozpočet obce	18 020	priebežná činnosť		
3.1.1 3.1.2	Sociálne služby	2019	obec	rozpočet obce	18 020	priebežná činnosť		
3.1.1 5.1.1	Rodina a deti	2017	obec	rozpočet obce	4 000	priebežná činnosť		
3.1.1 5.1.1	Rodina a deti	2018	obec	rozpočet obce	4 100	priebežná činnosť		
3.1.1 5.1.1	Rodina a deti	2019	obec	rozpočet obce	4 100	priebežná činnosť		
Opatrenie 3.3 Kultúra								
3.3.1 3.3.2	Kultúrne služby	2017	obec	rozpočet obce	2 560	priebežná činnosť		
3.3.1 3.3.2	Kultúrne služby	2018	obec	rozpočet obce	2 850	priebežná činnosť		

3.3.1 3.3.2	Kultúrne služby	2019	obec	rozpočet obce	2 850	priebežná činnosť		
3.3.3	Náboženské a spoločenské služby	2017	obec	rozpočet obce	7 522	priebežná činnosť		
3.3.3	Náboženské a spoločenské služby	2018	obec	rozpočet obce	7 545	priebežná činnosť		
3.3.3	Náboženské a spoločenské služby	2019	obec	rozpočet obce	7 545	priebežná činnosť		
Opatrenie 3.4 Šport a voľný čas								
3.4.1 3.4.2	Rekreačné a športové služby	2018	obec	rozpočet obce	3 000	priebežná činnosť		
3.4.1 3.4.2	Rekreačné a športové služby	2019	obec	rozpočet obce	3 000	priebežná činnosť		
3,4,3	Rekonštrukcia šatní na futbalovom ihrisku	2017	obec	rozpočet obce	5000	obnovené šatne	0	1
PRIORITA 4								
Opatrenie 4.1 Infraštruktúra vzdelávania								
4.1.1	Prístavba Materskej školy v Pohronskej Polhore	2017	obec	Operačný program Ľudské zdroje	240 000	počet detí v triede	0	22
4.1.4	Sanácia priestorov Spojenej školy v Pohronskej Polhore -rekonštrukcia šatní	2017	obec	Krajský školský úrad v B.Bystrici –MŠVVŠ SR	60 000	počet šatní	0	2
4.1.1 4.1.2 4.1.3 4.1.4	Správa školských objektov	2017	obec	rozpočet obce	35 370	priebežná činnosť		
Opatrenie 4.3 Celoživotné vzdelávanie								
4.3.1	Školenia, kurzy, semináre	2017	obec	rozpočet obce	677	priebežná činnosť		
4.3.1	Školenia, kurzy, semináre	2018	obec	rozpočet obce	630	priebežná činnosť		
4.3.1	Školenia, kurzy, semináre	2019	obec	rozpočet obce	630	priebežná činnosť		

PRIORITA 5								
Opatrenie 5.1 Partnerstvá								
5.1.4	Členské príspevky	2017	obec	rozpočet obce	1 500	priebežná činnosť		
5.1.4	Členské príspevky	2018	obec	rozpočet obce	2 000	priebežná činnosť		
5.1.4	Členské príspevky	2019	obec	rozpočet obce	2 000	priebežná činnosť		
Opatrenie 5.2 Strategické plánovanie								
5.2.3	Štúdie, expertízy, posudky	2017	obec	rozpočet obce	1 000	priebežná činnosť		
5.2.3	Štúdie, expertízy, posudky	2018	obec	rozpočet obce	1 000	priebežná činnosť		
5.2.3	Štúdie, expertízy, posudky	2019	obec	rozpočet obce	1 000	priebežná činnosť		
III. prioritná oblasť: environmentálna								
Opatrenie 6.1 Verejné priestranstvá a zeleň								
6.1.1	Ochrana životného prostredia	2017	obec	rozpočet obce	5 000	priebežná činnosť		
6.1.1	Ochrana životného prostredia	2018	obec	rozpočet obce	5 000	priebežná činnosť		
6.1.1	Ochrana životného prostredia	2019	obec	rozpočet obce	5 000	priebežná činnosť		
6.1.1	Ochrana prírody a krajiny	2017	obec	rozpočet obce	430	priebežná činnosť		
6.1.1	Ochrana prírody a krajiny	2018	obec	rozpočet obce	500	priebežná činnosť		
6.1.1	Ochrana prírody a krajiny	2019	obec	rozpočet obce	500	priebežná činnosť		
6.1.2	Starostlivosť o obecné budovy	2017	obec	rozpočet obce	9 800	priebežná činnosť		
6.1.2	Starostlivosť o obecné budovy	2018	obec	rozpočet obce	7 800	priebežná činnosť		
6.1.2	Starostlivosť o obecné budovy	2019	obec	rozpočet obce	10 000	priebežná činnosť		

6.1.3	Znižovanie energetickej náročnosti Obecného úradu v Pohronskej Polhore	2017	obec	Operačný program Kvalita životného prostredia	210894	zníženie spotreby primárnej energie vo verejných budovách	0	145.275k WH/rok
6.1.5	Rekonštrukcia WC v Klube dôchodcov	2017	obec	rozpočet obce	2200	zrekonštruované WC na poschodí	0	1
6.1.5	Rekonštrukcia WC v Klube dôchodcov	2018	obec	rozpočet obce	2200	zrekonštruované WC na prízemí	0	1
6.1.9	Rekonštrukcia osvetlenia v dome smútku	2018	obec	rozpočet obce	3000	zrekonštruované osvetlenie	0	1
6.1.12	Zlepšenie kvality života výsadbou rýchlorastúcich stromov a rekonštrukcia rigolov	2017	obec	Environmentálny fond	200 000			
Opatrenie 6.3 Nakladanie s odpadmi								
6.3.1	Nakladanie s odpadmi	2017	obec	rozpočet obce	28 845	priebežná činnosť		
6.3.1	Nakladanie s odpadmi	2018	obec	rozpočet obce	30 148	priebežná činnosť		
6.3.1	Nakladanie s odpadmi	2019	obec	rozpočet obce	30 148	priebežná činnosť		

Zdroj: vlastné spracovanie

ČASŤ E – FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce.

Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektmi.

Finančné zdroje potrebné pre realizáciu, naplnenia aktivít uvedených v PRO budú plynúť z nasledovných zdrojov:

- vlastné zdroje (rozpočet obce - základný zdroj financovania aktivít);
- štátne dotácie z účelových fondov (Úrad vlády SR, Environmentálny fond, Program obnovy dediny, Obnovme si svoj dom, výnosy ministerstiev o poskytovaní dotácií v okruhu svojej pôsobnosti, a pod.);
- financie z národných projektov (v sociálnej, vzdelávacej oblasti, v oblasti informatizácie, a pod.);
- dotácie z výťažku lotérií (výnos Ministerstva financií SR o poskytovaní dotácií);
- štrukturálne fondy EÚ (operačné programy 2014 – 2020: Efektívna verejná správa, Integrovaná infraštruktúra, Integrovaný regionálny operačný program, Kvalita životného prostredia, Ľudské zdroje, Výskum a inovácie, Program rozvoja vidieka, ...);
- programy cezhraničnej spolupráce (Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika - Maďarsko 2014-2020, Višegrádsky fond a pod.);
- iné zdroje EÚ (Európa pre občanov, Horizont 2020, Kreatívna Európa, a pod.);
- nadácie, neinvestičné fondy (Nadácia Ekopolis, Nadácia Tatra banky, Nadácia SPP, Nadácia Volkswagen Slovakia, Nadácia VÚB, Stredoeurópska nadácia, Nadácia Orange, atď.);
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (Nórsky finančný mechanizmus, Švajčiarsky finančný mechanizmus, ...);
- bankové úvery;
- Svetová banka;
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb;
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry (verejno-súkromné partnerstvá).

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii obce ako aj na aktuálnych spoločensko-ekonomických podmienkach.

**Tabuľka č. 25: Prehľad základných operačných programov v programovom období 2014 - 2020
pre verejný sektor (miestna samospráva) – vyznačené modrým pozadím**

OP Integrovaná infraštruktúra (OP II)	OP Ľudské zdroje (OP LZ)	OP Integrovaný regionálny operačný program (OP IROP)	OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP)	OP Výskum a inovácie (OP Val)	OP Efektívna verejná správa (OP EVS)	Program rozvoja vidieka (PRV)
Prioritná os 1: Železničná infraštruktúra (TEN-T CORE)	Prioritná os 1: Vzdelávanie Prijímatelia: regionálna a miestna samospráva (Investičná priorita 1.1 a 1.3)	Prioritná os 1: Bezpečná a ekologická doprava 1.2: Vývoj a zlepšovanie ekologicky priaznivých, dopravných systémov v záujme podpory udržateľnej regionálnej a miestnej mobility	Prioritná os 1: Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry Prijímatelia: miestna samospráva (Investičná priorita 1.1 a 1.2)	Prioritná os 1: Podpora výskumu, vývoja a inovácií	Prioritná os 1: Posilňovanie inštitucionálnych kapacít a efektívnosti verejnej správy	Opatrenie 7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Prioritná os 2: Cestná infraštruktúra (TEN-T CORE)	Prioritná os 2: Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí	Prioritná os 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám	Prioritná os 2: Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami (Investičná priorita 2.1 B)	Prioritná os 2: Podpora výskumu, vývoja a inovácií v Bratislavskom kraji		Opatrenie 9 LEADER
Prioritná os 3: Verejná osobná doprava	Prioritná os 3: Zamestnanosť	Prioritná os 3: Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch	Prioritná os 3 : Podpora riadenia rizík a odolnosti proti katastrofám v súvislosti so zmenou klímy	Prioritná os 3: Posilnenie konkurencieschopno sti a rastu MSP		

Prioritná os 4: Infraštruktúra vodnej dopravy (TEN-T CORE)	Prioritná os 4: Sociálne začlenenie	Prioritná os 4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na ŽP	Prioritná os 4: Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo (Investičná priorita 4.3)	Prioritná os 4: Rozvoj konkurencieschopný ch MSP v Bratislavskom kraji		
Prioritná os 5: Železničná infraštruktúra (mimo TEN-T CORE)	Prioritná os 5: Integrácia MRK	Prioritná os 5: Miestny rozvoj vedený komunitou				
Prioritná os 6: Cestná infraštruktúra (mimo TEN-T CORE)	Prioritná os 6: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou MRK					
Prioritná os 7: Informatizácia spoločnosti						
Bližšie informácie http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23393	Bližšie informácie http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23534	Bližšie informácie http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23539	Bližšie informácie k http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23421	Bližšie informácie http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23537	Bližšie informácie http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23533	Bližšie informácie http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=23538

Zdroj: BBSK

E.1 Indikatívny finančný plán na realizáciu PRO na tri roky

Tabuľka č. 26: Indikatívny finančný plán na roky 2017 - 2019				
	Rok			
	2017	2018	2019	Spolu
I. prioritná oblasť: hospodárska	16 224 644	44 920	44 920	16 314 484
II. prioritná oblasť: sociálno-spoločenská	375 468	39 145	39 145	453 758
III. prioritná oblasť: environmentálna	457 169	48 648	45 648	551 465
Celkom	17 057 281	132 713	129 713	17 319 707

E.2 Model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov)

Tabuľka č. 27: Viaczdrojové financovanie				
Opatrenie	Celkové náklady (€)	Zdroje		
		Vlastné zdroje (€)	Externé zdroje (€)	Podiel obce v %
I. prioritná oblasť: hospodárska				
Opatrenie 2.2 Environmentálna infraštruktúra	16 244 006	869 978	15 374 028	5,4%
Opatrenie 2.3 Energie	61 350	61 350	0	100,0%
Opatrenie 2.4 Bezpečnosť	9 128	9 128	0	100,0%
I. prioritná oblasť SPOLU	16 314 484	940 456	15 374 028	5,8%

Opatrenie	Celkové náklady (€)	Zdroje		
		Vlastné zdroje (€)	Externé zdroje (€)	Podiel obce v %
II. prioritná oblasť: sociálno-spoločenská				
Opatrenie 3.1 Občianska, sociálna a zdravotná starostlivosť	66 079	66 079	0	100,0%
Opatrenie 3.3 Kultúra	30 872	30 872	0	100,0%
Opatrenie 3.4 Šport a voľný čas	11 000	11 000	0	100,0%

Opatrenie 4.1 Infraštruktúra vzdelávania	335 370	47 370	288 000	14,1%
Opatrenie 4.3 Celoživotné vzdelávanie	1 937	1 937	0	100,0%
Opatrenie 5.1 Partnerstvá	5 500	5 500	0	100,0%
Opatrenie 5.2 Strategické plánovanie	3 000	3 000	0	100,0%
II. prioritná oblasť SPOLU	453 758	165 758	288 000	36,5%

Opatrenie	Celkové náklady (€)	Zdroje		
		Vlastné zdroje (€)	Externé zdroje (€)	Podiel obce v %
III. prioritná oblasť – environmentálna				
Opatrenie 6.1 Verejné priestranstvá a zeleň	462 324	71 472	390 852	15,5%
Opatrenie 6.3	89 141	89 141	0	100,0%
III. prioritná oblasť SPOLU	551 465	160 613	390 852	29,1%
PRO CELKOM	17 319 707	1 266 827	16 052 880	7,3%

Zdroj: vlastné spracovanie

ZÁVER

Program rozvoja obce Pohronská Polhora bol spracovaný na základe uznesenia obecného zastupiteľstva. Je strednodobým strategickým dokumentom, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti, opatrenia a aktivity smerujúce k ich naplneniu v zmysle aktualizovaného zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.

PRO je otvorený dokument, spracovaný na úrovni poznania a hodnotenia vývoja obce, jej potenciálu a perspektív. Je to živý dokument, ktorý je potrebné v priebehu realizácie pravidelne vyhodnocovať a aktualizovať v zmysle navrhnutého harmonogramu a v zmysle aktuálneho vývoja a situácie.

Úspešnosť realizácie stanovených zámerov bude závisieť nielen od vedenia obce, ale aj od aktívnej účasti a podpory všetkých obyvateľov obce a partnerov pri realizácii jednotlivých aktivít PRO.

Program rozvoja obce Pohronská Polhora na roky 2017 – 2025 bol schválený a uvedený do praxe Uznesením obecného zastupiteľstva č.175 dňa 19.7.2017.

Prílohy Programu rozvoja obce Pohronská Polhora

Príloha č. 1: Zoznam použitých informačných zdrojov

Príloha č. 2: Zoznam použitých skratiek

Príloha č. 3: Zoznam registrovaných subjektov pôsobiacich v obci

Príloha č. 4: Výpis z Uznesenia obecného zastupiteľstva o schválení Programu rozvoja obce Pohronská Polhora na roky 2017 - 2025

Príloha č. 1: Zoznam použitých informačných zdrojov

---

obecný úrad Pohronská Polhora

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Pohronská Polhora (pre obdobie 2009 – 2013)

Záverečný účet obce Pohronská Polhora a rozpočtové hospodárenie za rok 2015

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Michalová na roky 2016 - 2025

Štatistický úrad SR, Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Štatistický úrad SR, databáza DATAcube 2015

Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2015-2023 (PHSR BBSK)

Regionálna integrovaná územná stratégia Banskobystrického kraja (RIÚS) (2015)

Program rozvoja vidieka SR na roky 2014 – 2020

Atlas krajiny Slovenskej republiky (2002)

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 2. časť

Metodika na vypracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC (2015)

Inštitút priestorového plánovania: Stručná metodika spracovania programu rozvoja obce a spoločného programu rozvoja obcí, pracovné znenie (2016)

<http://nasabystrica.sme.sk/c/20132142/nezamestnanost-v-okrese-brezno-poklesla-aj-vďaka-projektom-pre-mladych.html#ixzz4Uc8cCuKC>

Obchodný register www.orsr.sk

Živnostenský register www.zrsr.sk

Štatistický register organizácií www.statistics.sk

<http://www.ppolhora.sk/>

www.vsetkyfirmy.sk

www.e-obce.sk

www.muranskaplanina.com/

<http://www.sopsr.sk/natura/>

<http://www.npmp.sk/>

Príloha č. 2: Zoznam skratiek použitých v PRO Pohronská Polhora

---

a.s.	akciová spoločnosť
BBSK	Banskobystrický samosprávny kraj
BRO	biologicky rozložiteľný odpad
CLLD	stratégia miestneho rozvoja vedená komunitou
CR	cestovný ruch
ČOV	čistiareň odpadových vôd
EE	elektrická energia
EÚ	Európska únia
FB	Facebook
FO	fyzická osoba
IBV	individuálna bytová výstavba
IKT	informačno-komunikačné technológie
LEADER	spájanie aktivít, ktoré podporujú hospodársky rozvoj vidieka
m n.m.	metrov nad morom
MDŽ	Medzinárodný deň žien
MF SR	Ministerstvo financií SR
MRK	marginalizovaná rómska komunita
MŠ	materská škola
MŠVVŠ SR	Ministerstvo, školstva, vedy, výskumu a športu SR
NFP	nenávratný finančný príspevok
NN	nízkonapäťový
NP	Národný park
OcÚ	obecný úrad
OP	operačný program
OP EVS	Operačný program Efektívna verejná správa
OP II	Operačný program Integrovaná infraštruktúra
OP IROP	Operačný program Integrovaný regionálny operačný program
OP LZ	Operačný program Ľudské zdroje
OP Ka HR	Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast
OP KŽP	Operačný program Kvalita životného prostredia
OP VaI	Operačný program Výskum a inovácie
OP ZaSI	Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia
OR SR	obchodný register Slovenskej republiky
OZE	obnoviteľné zdroje energií
PC	osobný počítač
PHSR	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PRV	Program rozvoja vidieka
PRO	Program rozvoja obce
RIÚS	Regionálna integrovaná územná stratégia
rkm	riečny kilometer
ROEP	Register obnovenej evidencie pozemkov
s.r.o.	spoločnosť s ručením obmedzeným

SNP	Slovenské národné povstanie
SODB	Sčítanie obyvateľov, domov a bytov
SPP	Slovenský plynárenský priemysel
SR	Slovenská republika
SVP	Slovenský vodohospodársky podnik
SWOT	analýza slabých a silných stránok, príležitostí a ohrození
ŠJ	školská jedáleň
ŠKD	školský klub detí
š.p.	štátny podnik
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
TKO	tuhý komunálny odpad
TV	televízia
TTP	trvalé trávne porasty
ÚPN	územný plán
ÚPSVR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
ÚSES	územný systém ekologickej stability
VN	vysokonapäťový
VO	verejné osvetlenie
VÚB	Všeobecná úverová banka
VÚC	vyšší územný celok
VZ	vlastné zdroje
ZŠ	základná škola
ZUŠ	základná umelecká škola
Z.z.	zbierka zákonov

Príloha č. 3: Zoznam registrovaných subjektov pôsobiacich v obci

Príloha č. 3: Zoznam registrovaných subjektov pôsobiacich v obci				
meno	IČO	oblasť	rok vzniku	forma
ADA Zbojská, s.r.o. Michalová	46973672	Turistické a iné krátkodobé ubytovanie	2013	Spoločnosť s ručením obmedzeným
Alena Vlčková	35314915	Sprostredkovanie obchodu s rozličným tovarom	1999	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Anežka Ridzoňová	34723561	Oprava iných osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	1997	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR
Anna Polonská Potraviny, darčeková služba Mars Brezno	32227116	Ostatný maloobchod v nešpecializovaných predajniach	1993	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Anna Vavříková - MAJKA	40490653	Výroba ostatného vrchného ošatenia	2003	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Bc. Matej Kokavec - EXPERIENTO	45963479	Ostatné vzdelávanie i. n.	2013	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Binh Ngo Thanh	35383631	Maloobchod s použitým tovarom v predajniach	1998	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Boháčik Stanislav	43434878	Ostatné služby poskytované v lesníctve	2007	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Branislav Boháčik	44270623	Ťažba dreva	2008	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
COFFEE FACTOR SRY, s.r.o.	36648230	Kombinované administratívno-kancelárske činnosti	2006	Spoločnosť s ručením obmedzeným
COOP Jednota Brezno, spotrebné družstvo	36009342	Maloobchod v nešpecializ. predajniach najmä s potravinami, nápojmi a tabakom	1996	Družstvo
Cyril Horniak	41273273	Výroba zámkov a pántov	2004	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Dagmar Goceliaková - Dámske a pánske kaderníctvo	41862309	Kadernícke a kozmetické služby	1991	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Daniel Vlček	37632922	Ostatné služby poskytované v lesníctve	2013	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Denisa Sujová-Pumelová	44222131	Ostatné služby poskytované v lesníctve	2012	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Drahomír Adamek	33923019	Ostatné služby poskytované v lesníctve	1995	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
DUSKON s.r.o.	46401440	Ostatný maloobchod mimo predajní, stánkov a trhov	2011	Spoločnosť s ručením obmedzeným
Dušan Goceliak	44955618	Ostatné stavebné kompletizačné a dokončovacie práce	2009	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR

Dušan Veverka - CHOT	17838304	Ostatné služby poskytované v lesníctve	1991	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Edita Vlčková	37203703	Ostatný maloobchod v nešpecializovaných predajniach	2012	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Eduard Bartoš	47710772	Služby súvisiace s lesníctvom	2016	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Elena Boháčiková	34727396	Ostatné služby poskytované v lesníctve	1998	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Erika Kysucká - Krajčírstvo u Eriky	40487725	Odevná výroba, oprava odevov, textilu a bytového textilu Služby súvisiace s lesníctvom	2013	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Félix Veverka - IXO	37637754	Služby súvisiace s pestovaním plodín	2005	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Folklórny súbor Jablň	42393353	Činnosti záujmových organizácií	2014	Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.)
František Goceliak	33924406	Výroba ostatných kovových výrobkov i. n.	2013	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
František Vrana	37200852	Ostatné služby poskytované v lesníctve	2000	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
FUCHS RACING TEAM	37957678	Činnosti športových klubov	2004	Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.)
Helena Benediková	44849303	Ostatné osobné služby i. n.	2009	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
CHOT, s.r.o.	47585480	Služby súvisiace s pestovaním plodín	2014	Spoločnosť s ručením obmedzeným
IDGER, s.r.o.	36646032	Ostatné účelové stravovanie	2006	Spoločnosť s ručením obmedzeným
Igor Kršteník	41864565	Ťažba dreva	2005	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Igor Trnavský	37632272	Stolárske práce	2001	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Igor Veverka	43038697	Baliace činnosti	2011	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Ing. Dušan Nepšinský	44595735	Výroba zámkov a pántov	2009	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Ing. Dušan Nepšinský ELPRO	17838312	Maloobchod v stánkoch a na trhoch s ostatným tovarom	1991	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Ing. Ivan Vlček	30568846	Zmiešané hospodárstvo	1992	SHR nezapísaný v OR SR
Ing. Lujza Falt'anová	44110588	Ostatný maloobchod mimo predajní, stánkov a trhov	2008	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Ing. Martin Bendák	41033329	Ostatný maloobchod v nešpecializovaných predajniach	2004	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR

Ingrid Luštiaková	41270444	Služby súvisiace s lesníctvom	2013	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Ingrid Švantnerová	37205722	Kadernícke a kozmetické služby	2001	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Ivan Alberty - STROJSERVIS	30210445	Obrábanie	1991	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Ivan Faško	41619901	Ostatné služby poskytované v lesníctve	2005	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Ivan Trnavský	41618980	Pilovanie a hobl'ovanie dreva	2005	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Ivan Vetrák	33546797	Ostatné služby poskytované v lesníctve	1994	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Iveta Popperová	45019193	Činnosti poisťovacích agentov a maklérov	2007	Slobodné povolanie - FO podnikajúca na základe iného ako živnostenského zákona
Jakub Kubašiak	47688297	Služby súvisiace s lesníctvom	2014	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Ján Nepšinský	34723013	Ostatné služby poskytované v lesníctve	1996	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Ján Vlček	44065221	Služby súvisiace s ťažbou dreva	2009	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Jana Vlčková	37634658	Ostatný maloobchod mimo predajní, stánkov a trhov	2002	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Janka Spišiaková	40864570	Kadernícke a kozmetické služby	2012	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Jaroslav Jagerčík	37632035	Služby súvisiace s lesníctvom	2014	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Jaroslav Nepšinský - SENŠ	10988742	Oprava domácich zariadení a zariadení pre dom a záhradu	1990	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Jaroslav Stieranka	46446877	Ostatné služby poskytované v lesníctve	2011	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Jozef Suja - Pumel	34726454	Pilovanie a hobl'ovanie dreva	1997	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Jozef Vraniak - JOVEL	34723978	Ostatné služby poskytované v lesníctve	1991	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Judita Dobrovodská	40867790	Služby pohostinstiev	2004	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Július Hanuska	37637649	Ostatné služby poskytované v lesníctve	2002	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Július Sroka - obchodná činnosť	37200372	Ostatný maloobchod s novým tovarom v špecializovaných predajniach i. n.	2000	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Juraj Baloha	44132701	Vedľajšie činnosti v pozemnej doprave	2008	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Juraj Kurtík	43574319	Ostatné špecializované stavebné práce i. n.	2007	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR

Juraj Nepšinský	45392731	Obrábanie	2010	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Juraj Veverka	43409385	Ostatné služby poskytované v lesníctve	2007	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Kamil Popper	43465111	Výroba ostatných kovových výrobkov i. n.	2011	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Kamila Antalová	43362281	Ostatný maloobchod v nešpecializovaných predajniach	2005	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Karol Kurtík	32231300	Výroba ostatná stavebnostolárska a tesárska i. n.	2013	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
KMKY, s.r.o.	44688610	Obrábanie	2009	Spoločnosť s ručením obmedzeným
KOBYLKA - POR SREZ, s.r.o.	43998984	Výroba ostatných výrobkov z dreva; výroba výrobkov z korku, slamy a prúteného materiálu	2008	Spoločnosť s ručením obmedzeným
Komunitné centrum - Pohronská Polhora	37952528	Činnosti ostatných členských organizácií	2004	Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.)
KOVOPLECH, s.r.o.	44874634	Obrábanie	2009	Spoločnosť s ručením obmedzeným
K-Stavomont s.r.o. Muráň	45857521	Pilovanie a hobľovanie dreva	2010	Spoločnosť s ručením obmedzeným
Ladislav Vlček	47877600	Ostatné stavebné kompletizačné a dokončovacie práce	2014	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
LEKÁREŇ PRI NEMOCNICI s.r.o.	31642659	Lekárne	1996	Spoločnosť s ručením obmedzeným
Lenka Vlčková	46757431	Ostatný maloobchod mimo predajní, stánkov a trhov	2012	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik Banská Bystrica	36038351	Lesné hospodárstvo a ostatné služby v lesníctve	1999	Štátny podnik
Ľuboš Babic	46330356	Elektrická inštalácia	2011	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Lukáš Mútňan	43715613	Ostatné špecializované stavebné práce i. n.	2007	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
LURUDAN, s.r.o.	46300635	Turistické a iné krátkodobé ubytovanie	2012	Spoločnosť s ručením obmedzeným
M FOR SRCE, s.r.o.	36628727	Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti i. n.	2004	Spoločnosť s ručením obmedzeným
Marek Nepšinský	37202758	Spracovanie dát, poskytovanie serverového priestoru na internete a súvisiace služby	2000	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Marek Stieranka	43789854	Ostatné služby poskytované v lesníctve	2016	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR

Marek Štulrajter - Reštaurácia Alibaba	37637622	Sprostredkovanie obchodu s rozličným tovarom	2002	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Marek Veverka	41771346	Služby súvisiace s pestovaním plodín	2005	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Marek Vrana	40485927	Ostatné služby poskytované v lesníctve	2002	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Marek Vraniak	47532904	Služby súvisiace s lesníctvom	2013	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Marek Vraniak - MBMV obchodná činnosť	32222475	Ostatný maloobchod mimo predajní, stánkov a trhov	1992	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Margita Nepšinská - UNI MONT BREZNO	46664793	Ostatné stavebné kompletizačné a dokončovacie práce	2012	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Mária Kochanová	32226721	Maloobchod s nábytkom, svietidlami a inými domácimi potrebami v špecializovaných predajniach	1993	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Marian Holotík	37205188	Výroba ostatných kovových výrobkov i. n.	2016	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Marian Kubašiak	45474389	Služby súvisiace s ťažbou dreva	2010	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Maroš Kysucký	37204459	Obrábanie	2001	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Martin Brenkus	46786279	Ostatné stavebné kompletizačné a dokončovacie práce	2012	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Martin Kubiš - NOSOTROS	47064323	Oprava a údržba motorových vozidiel	2013	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Martin Murín	43718655	Obrábanie	2012	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Martin Omasta	37202685	Obrábanie	2000	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Martin Stachura	47658282	Služby súvisiace s lesníctvom	2014	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Martin Šinger	37637657	Ostatné služby poskytované v lesníctve	2002	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Martin Vlček	43151043	Výroba kovových konštrukcií a ich častí	2006	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Matej Luštiak	47904496	Služby súvisiace s lesníctvom	2014	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Materské centrum MACÍK	42318092	Činnosti záujmových organizácií	2014	Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.)
MAVRA s.r.o.	45352887	Ostatné stavebné kompletizačné a dokončovacie práce	2010	Spoločnosť s ručením obmedzeným

Mgr. Mária Pohorelčová	47170905	Ostatné vzdelávanie i. n.	2014	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Mgr.art. Dušan Veverka - ATELIER	44077220	Výroba ostatného vrchného ošatenia	2008	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Michal Hrnčiarik	41864328	Služby súvisiace s lesníctvom	2014	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Michal Kováčik	43953093	Ostatné stavebné kompletizačné a dokončovacie práce	2015	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Michal Nepšinský	47006391	Pilovanie a hobl'ovanie dreva	2013	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Michal Sroka	47758422	Služby súvisiace s lesníctvom	2014	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Michal Trnavský	34726462	Ostatné účelové stravovanie	1997	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Michal Vlček	40486524	Pilovanie a hobl'ovanie dreva	2014	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Milan Krupa	41615875	Pilovanie a hobl'ovanie dreva	2005	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Milan Popper	32230834	Ostatný maloobchod v nešpecializovaných predajniach	1994	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Miloš Adamek	43027725	Služby súvisiace s lesníctvom	2013	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Miloš Pindiak	41860985	Výroba zámkov a pántov	2005	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Miloš Švantner	46066381	Obrábanie	2011	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Miloš Vlček	32223994	Ťažba dreva	1992	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Miloš Vrana	43250424	Obrábanie	2006	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Miroslav Adamek	41862732	Ostatné služby poskytované v lesníctve	2005	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Miroslav Brozman	47813971	Ostatné stavebné kompletizačné a dokončovacie práce	2014	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Miroslav Siekel	46100156	Ostatné špecializované stavebné práce i. n.	2011	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Miroslav Šinger	37637665	Ostatné služby poskytované v lesníctve	2002	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Miroslav Švantner	47769521	Služby súvisiace s lesníctvom	2014	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Monika Ďuriak Stieranková	47890223	Kopírovanie, príprava dokumentov a ostatné špecializované pomocné administratívne činnosti	2014	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR

Monika Kršteníková - Kvetinárstvo	47771020	Ostatný maloobchod v nešpecializovaných predajniach	2014	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Muránsky Ondrej	31008267	Zmiešané hospodárstvo	1992	SHR nezapísaný v OR SR
Nadácia Pomoc deťom	35662883	Ostatná sociálna starostlivosť bez ubytovania i. n.	1996	Nadácia
Naja Centrum s.r.o., Brezno	46776656	Činnosti všeobecnej lekárskej praxe	2012	Spoločnosť s ručením obmedzeným
NatiArti, spol. s r.o.	47494379	Výroba ostatného vrchného ošatenia	2013	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
NAVAN s.r.o.	45453951	Ostatné stavebné kompletizačné a dokončovacie práce	2010	Spoločnosť s ručením obmedzeným
Nepšínska Zuzana	32225172	Maloobchod s kozmetickými a toaletnými výrobkami v špecializovaných predajniach	1992	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Občianske združenie rodičov pri Materskej škole v Pohronskej Polhore	42008425	Činnosti ostatných členských organizácií	2006	Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.)
Obec Pohronská Polhora	313700	Všeobecná verejná správa	1973	Obec (obecný úrad), mesto (mestský úrad)
Obecné lesy Pohronská Polhora s.r.o.	36735990	Ostatné služby poskytované v lesníctve	2007	Spoločnosť s ručením obmedzeným
Ovčiarsky spolok	00625965	Činnosti ostatných členských organizácií	1994	Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.)
Pašienkové spoločenstvo - pozemkové spoločenstvo Pohronská Polhora	37996690	Lesné hospodárstvo a ostatné služby v lesníctve	2005	Spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov a pod.
Patrik Murín	45534977	Služby súvisiace s ťažbou dreva	2010	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Patrik Nepšínský	41614101	Vedľajšie činnosti v pozemnej doprave	2004	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Pavel Pančík - DOM STAV	40490645	Sprostredkovanie obchodu s rozličným tovarom	2003	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Pavol Brenkus	41625986	Ostatné služby poskytované v lesníctve	2005	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Pavol Vraniak	32232977	Ostatné služby poskytované v lesníctve	1994	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Peter Giertli	45661251	Výstavba obytných a neobytných budov i. n.	2011	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Peter Kilvády	47056622	Pilovanie a hobl'ovanie dreva	2013	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Peter Sroka	35313196	Obrábanie	1999	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR

Peter Vraniak	44396520	Ostatné služby poskytované v lesníctve	2012	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Polhora - kultúrne a telovýchovné združenie	37829262	Činnosti ostatných členských organizácií	2001	Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.)
Polnohospodárske družstvo Ďumbier Brezno	00189103	Chov dojníc	1991	Družstvo
PRODENTAL s.r.o Michalová	47448164	Zubná lekárska prax	2013	Spoločnosť s ručením obmedzeným
ProPACTA, s.r.o.	47659581	Pilovanie a hobl'ovanie dreva	2014	Spoločnosť s ručením obmedzeným
Radovan Borčín	40490581	Nešpecializovaný veľkoobchod	2003	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Radovan Vraniak	41862929	Výroba kovových konštrukcií a ich častí	2005	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Rímskokatolícka cirkev, farnosť Pohronská Polhora	31938906	Činnosti cirkevných organizácií	1991	Cirkevná organizácia
Róbert Horňák	43055257	Ostatné stavebné kompletizačné a dokončovacie práce	2014	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Roman Sroka	37202961	Ostatné služby poskytované v lesníctve	2000	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Roman Švantne	41272544	Ostatné špecializované stavebné práce i. n.	2004	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
RUAH pre školu	42198402	Činnosti záujmových organizácií	2011	Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.)
SAFE WOR SRK-BTS.SK, s.r.o.	46906363	Súkromné bezpečnostné služby	2012	Spoločnosť s ručením obmedzeným
SERVIS PLUS Pančík s.r.o.	46532081	Lesné hospodárstvo a ostatné služby v lesníctve	2012	Spoločnosť s ručením obmedzeným
Schwismont s. r. o.	46824031	Ostatný maloobchod mimo predajní, stánkov a trhov	2012	Spoločnosť s ručením obmedzeným
Slavomír Ďurčenka	46716181	Výroba ostatných základných organických chemikálií	2012	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Slovenská pošta, a.s.	36631124	Činnosti poskytovateľov univerzálnej poštovej služby	2004	Akčiová spoločnosť
Spojená škola	37828428	Základné školstvo	2002	Rozpočtová organizácia
STROJSERVIS PIESOK, s.r.o.	47165651	Oprava iných osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	2013	Spoločnosť s ručením obmedzeným
Štefan Antal	41938097	Obrábanie	2006	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Štefan Aschenbrier	41713184	Stolárske práce	2010	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR

Štefan Paprčka	43513212	Ostatné služby poskytované v lesníctve	2007	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Štefan Ridzoň - Stev Car	37205790	Účtovnícke a audítorské činnosti, vedenie účtovných kníh; daňové poradenstvo	2001	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Štefan Tamási	47679867	Sprostredkovanie obchodu s rozličným tovarom	2014	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
TATRAMEDIK s.r.o., Rimavská Sobota	45597669	Činnosti všeobecnej lekárskej praxe	2010	Spoločnosť s ručením obmedzeným
Telovýchovná jednota Slovan	30233712	Prevádzka športových zariadení	1990	Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.)
Telovýchovná jednota Slovan	35646811	Činnosti športových klubov	1997	Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.)
Tomáš Alberty	45963011	Výroba zámkov a pántov	2010	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Tomáš Porubiak	40866025	Služby pohostinstiev	2003	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Tomáš Švantner	42308429	Nákladná cestná doprava	2013	Slobodné povolanie - FO podnikajúca na základe iného ako živnostenského zákona zapísaná v OR SR
TOP KONT, s.r.o.	46741101	Účtovnícke a audítorské činnosti, vedenie účtovných kníh; daňové poradenstvo	2012	Spoločnosť s ručením obmedzeným
Veronika Mútňanová	42305128	Činnosti poisťovacích agentov a maklérov	2012	Slobodné povolanie - FO podnikajúca na základe iného ako živnostenského zákona
Vladimír Gaál – BIOSTAV Michalová	32233434	Výstavba obytných a neobytných budov i. n.	1994	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Vladimír Vlček	40488683	Ostatné služby poskytované v lesníctve	2013	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Vladimír Vlček	41863941	Ostatné služby poskytované v lesníctve	2012	Podnikateľ - FO - nezapísaný v OR SR
Základná umelecká škola	42007208	Umelecké vzdelávanie	2006	Rozpočtová organizácia
ZBOJSKÁ, s.r.o.	36757012	Ostatné účelové stravovanie	2007	Spoločnosť s ručením obmedzeným
Zsigmond Ladislav	31008291	Chov oviec a kôz	1992	SHR nezapísaný v OR SR

Príloha č. 4: Výpis z Uznesenia obecného zastupiteľstva o schválení Programu rozvoja obce Pohronská Polhora na roky 2017 - 2025

Obecné zastupiteľstvo v Pohronskej Polhora uznesením č. 175 z 19.7.2017

- A. berie na vedomie návrh „Programu rozvoja obce Pohronská Polhora na roky 2017 – 2025“
- B. Schvaľuje „Program rozvoja obce Pohronská Polhora na roky 2017 – 2025!“

Spracovateľ:	občianske združenie S.T.E.P.S. Tatranská 109, 974 11 Banská Bystrica tel.: 0948 212 208 e-mail: stepslovakia@gmail.com
Spolupráca:	Ing.arch. Anna Kršáková Ing. Ivona Cimermanová
Dátum spracovania:	marec 2017

